

T.C.
AVRASYA ÜNİVERSİTESİ
LİSANSÜSTÜ EĞİTİM ENSTİTÜSÜ
İŞLETME ANABİLİM DALI
İŞLETME BİLİM DALI

ENFLASYON MUHASEBESİ VE ENFLASYON MUHASEBESİNİN
İŞLETMELERDE UYGULANABİLİRLİĞİ

Anıl YILMAZ

Yüksek Lisans Tezi

Temmuz 2024
TRABZON

T.C.
AVRASYA ÜNİVERSİTESİ
LİSANSÜSTÜ EĞİTİM ENSTİTÜSÜ
İŞLETME ANABİLİM DALI

ENFLASYON MUHASEBESİ VE ENFLASYON MUHASEBESİNİN
İŞLETMELERDE UYGULANABİLİRLİĞİ

Anıl YILMAZ

Danışman: Dr. Öğr. Üyesi Erkan İNAN

Yüksek Lisans Tezi

Temmuz 2024

TRABZON

ETİK BEYAN SAYFASI

Bu tezin tasarımı, hazırlanması, yürütülmesi, araştırmalarının yapılması ve bulgularının analizlerinde bilimsel etiğe ve akademik kurallara özenle riayet edildiğini; bu çalışmanın doğrudan birincil ürünü olmayan bulguların, verilerin ve materyallerin bilimsel etiğe uygun olarak kaynak gösterildiğini ve alıntı yapılan çalışmalara atıfta bulunulduğunu beyan ederim.

Anıl YILMAZ

17/07/2024

ÖNSÖZ

Enflasyon Muhasebesi ve Enflasyon Muhasebesinin İşletmelerde Uygulanabilirliği konulu tez çalışmam süresince, beni her daim teşvik eden, değerli bilgilerini benimle paylaşan saygıdeğer danışman hocam; Dr. Öğr. Üyesi Erkan İNAN'a, süreç boyunca desteğini benden esirgemeyen saygıdeğer hocam; Doç. Dr. Harun YÜKSEL'e, sunduğu çok kıymetli perspektifler ile bana yol gösteren saygıdeğer hocam; Prof. Dr. Melike KURTARAN ÇELİK'e, tüm nezaketi ve yardımları ile her daim yanımda olan saygıdeğer Mali Müşavir & Bağımsız Denetçi Güler GÜNEY'e, çalışmam boyunca yardımlarını benden esirgemeyen değerli arkadaşım Selda KARADEMİR'e, hayatımın her evresinde bana destek olan çok kıymetli aileme, minnet dolu teşekkürlerimi sunarım.

Anıl YILMAZ

17/07/2024

İÇİNDEKİLER

ÖNSÖZ	IV
İÇİNDEKİLER	V
ÖZET	IX
ABSTRACT.....	X
TABLolar LİSTESİ.....	XI
ŞEKİLLER LİSTESİ.....	XII
GRAFİKLER LİSTESİ.....	XIII
KISALTMALAR LİSTESİ	XIV
GİRİŞ	1

BİRİNCİ BÖLÜM

MUHASEBEDE KAVRAMSAL ÇERÇEVE

1.1. Muhasebenin Tanımı	3
1.2. Muhasebe Türleri	4
1.2.1. Finansal (Genel) Muhasebe	4
1.2.2. Maliyet Muhasebesi	4
1.2.3. Yönetim Muhasebesi	5
1.2.4. İhtisas Muhasebesi	5
1.3. Muhasebenin Süreçleri	5
1.4. Muhasebenin Finansal Tablolar Açısından Önemi.....	6
1.5. Finansal Tablolar	6
1.5.1. Finansal Tablonun Önemi.....	7
1.6. Finansal Tablo Çeşitleri	8
1.6.1. Temel Finansal Tablolar	8
1.6.2. Ek Finansal Tablolar	8
1.7. Finansal Tabloların Özellikleri	8
1.8. Finansal Tabloların Kullanım Amaçları	9
1.8.1. Yatırımcılar Açısından.....	9
1.8.2. Çalışanlar Açısından	9
1.8.3. Borç Verenler Açısından.....	9

1.8.4. Satıcılar İle Diğer Ticari Tedarikçiler Açısından.....	9
1.8.5. Müşteriler Açısından.....	10
1.8.6. Hükümetler ve Kamu İşletmeleri Açısından.....	10
1.8.7. Kamu Açısından.....	10
1.9. Temel Finansal Tablolar	10
1.9.1. Bilanço	10
1.9.2. Gelir Tablosu	14
1.10. Ek Finansal Tablolar	16
1.10.1. Satışların Maliyeti Tablosu	16
1.10.2. Fon Akım Tablosu	17
1.10.3. Nakit Akım Tablosu.....	17
1.10.4. Kar Dağıtım Tablosu.....	18
1.10.5. Öz Kaynaklar Değişim Tablosu.....	18

İKİNCİ BÖLÜM

ENFLASYON ve ETKİLERİ

2.1. Enflasyonun Tanımı ve Enflasyon Düzeltmesi	20
2.1.1. Enflasyon Tanımı.....	20
2.1.2. Enflasyon Düzeltmesine İlişkin Genel Bilgiler (2023 Yılı).....	20
2.2. Enflasyonun Çeşitleri.....	21
2.2.1. Talep Enflasyonu	21
2.2.2. Maliyet Enflasyonu.....	22
2.3. Dünya Ekonomisinde Enflasyon	23
2.4. Türkiye’de Enflasyon	23
2.5. Enflasyon ile Mücadele Örneği	29
2.5.1. Arjantin’in Enflasyonla Mücadele Politikaları	29
2.6. Enflasyonun İşletmeler Üzerindeki Etkileri	32
2.7. Enflasyonun Finansal Tablolar Üzerindeki Etkileri	32
2.7.1. Enflasyonun Bilanço Üzerindeki Etkileri	33
2.7.1.1. Enflasyonun Parasal Varlıklar Üzerindeki Etkileri.....	33
2.7.1.2. Enflasyonun Parasal Varlıklar Üzerindeki Etkileri.....	33
2.7.1.3. Enflasyonun Parasal Kaynaklar Üzerindeki Etkileri.....	34
2.7.1.4. Enflasyonun Parasal Olmayan Kaynaklar Üzerindeki Etkileri.....	34
2.7.2. Enflasyonun Gelir Tablosu Üzerindeki Etkileri.....	34

2.7.2.1. Enflasyonun Gelir Kalemleri Üzerinde Etkileri (Parasal Olmayan Varlık Satış Kârları Hariç)	35
2.7.2.2. Enflasyonun Gider Kalemleri Üzerinde Etkileri (Satışların Maliyeti ve Amortisman Giderleri Hariç)	35
2.7.2.3. Satışların Maliyetine Etkisi	35
2.7.2.4. Amortisman Giderlerine Etkisi	36
2.8. Enflasyonun İşletmeye Taraf Olanlar Açısından Etkileri.....	36
2.8.1. İşletme Açısından.....	36
2.8.2. Sermaye Piyasası Yatırımcıları Açısından.....	36
2.8.3. İşletmeye Kredi Sağlayanlar Açısından	37
2.8.4. Devlet Açısından.....	37
2.9. Enflasyonun İşletmeler Üzerindeki Etkisini Gidermeye Yönelik Yöntemler	37
2.10. Türkiye’de Enflasyon Muhasebesi Düzenlemesi Yapan Kurumlar	38

ÜÇÜNCÜ BÖLÜM

ENFLASYON MUHASEBESİ

3.1. Enflasyon ve Enflasyon Muhasebesi	39
3.2. Enflasyon Muhasebesi Düzeltmesi.....	39
3.2.1. Enflasyon Düzeltmesi Yapacak Olanlar ve Enflasyon Düzeltmesi Yapılacak Kalemler.....	39
3.2.2. Enflasyon Düzeltmesi Yapılacak Kalemler	42
3.2.2.1. Parasal Kıymetler	42
3.2.2.2. Parasal Olmayan Kıymetler	42
3.3. Enflasyon Muhasebesinin İşletmelerde Uygulanabilirliği.....	43
3.3.1. Enflasyon Düzeltme Katsayısı	43
3.3.2. Enflasyon Düzeltmesine İlişkin Esaslar.....	44
3.3.2.1. Hisse Senetleri.....	44
3.3.2.2. Gelecek Aylara Ait Giderler	44
3.3.2.3. Alınan Sipariş Avansları	45
3.3.2.4. Stoklar Hesabı	45
3.3.2.5. Sabit Kıymetler ve Reel Olmayan Finansman Maliyeti	47
3.3.2.6. Birikmiş Amortisman.....	47
3.3.2.7. Yapılmakta Olan Yatırımlar.....	47
3.3.2.8. Yıllara Sari İnşaat Ve Onarma İşleri.....	48

3.3.2.9. Özkaynaklar	48
3.3.2.10. Sermaye Hesabı Düzeltmeleri.....	49

DÖRDÜNCÜ BÖLÜM

UYGULAMA

4.1. Uygulama.....	53
4.1.1. AN-EF Fındık Kırma ve İşleme A.Ş. İşletmesine İlişkin Uygulama	53
SONUÇ VE ÖNERİLER.....	69
KAYNAKLAR	74
ÖZGEÇMİŞ	79

ÖZET

Enflasyon, en küçük birim olan aile ekonomilerinden ülke ekonomilerine kadar etki eden ve bu etki sonucunda ortaya çıkan durumun kontrol altında tutularak iyileştirilmesi gereken bir süreçtir. Bu sürecin yönetilmesi amacı ile alınan tedbirler ilk bakışta bir bütün gibi görünse de aslında böyle olmadığı, her alanda farklı işleyişlerin uygulanması gerektiği dikkatlerden kaçmamalıdır.

Günümüzün en önemli ekonomik sorunu olan enflasyon, işletmeler için de büyük önem arz etmektedir. İşletmelerin işleyişi, devamlılığının sağlanması, vizyonu için şeffaf ve doğru bilgilere ihtiyacı vardır. Bu bilgiler ışığında hareket edecek olan işletmeler, ihtiyaç duydukları verilere finansal tablolar aracılığı ile ulaşmaktadır. Enflasyonist dönemde, hiçbir müdahale olmadan yorumlanan veriler, işletmelerin karar alma mekanizmalarında bulunan kişilerin, karar alma sürecine yanıltıcı etkilerde bulunabilir. Enflasyon muhasebesi bu olumsuz durumun yaşanmaması adına çeşitli yöntemler vasıtasıyla finansal veri ve raporları düzeltme işlevi görmektedir. Bu aşamada uygulanacak enflasyon muhasebesi, finansal verilerin enflasyondan arındırılmasını sağlayacak ve enflasyon sebebi ile yaşanabilecek olumsuz durumların ortadan kaldırılmasına katkıda bulunacaktır. Enflasyon muhasebesi uygulama aşamasında dikkat edilecek en önemli nokta, her yemeğin farklı bir tarife ihtiyacı olması gibi her işletmenin de türüne, işleyişine bağlı olarak farklı yöntemlere ihtiyacı olduğudur.

Bu tez çalışması, enflasyon muhasebesinin inşa ve gelişimini sağlayan temel kavramları, uygulama metotlarını ve bu metotların işletme üzerindeki etkilerini ele almak üzere temellendirilmiştir. Çalışmada, Türkiye’de enflasyon muhasebesi uygulamalarının mevcut durumu 2023 verileri ışığında irdelenmiştir.

Bu çalışma, enflasyon muhasebesi uygulamalarının işletmelerin mali durumları hakkında daha sağlıklı verilerin elde edilebileceği ve karar alma mekanizmalarında bulunan kişileri, bu bilgiler ışığında hareket edecek çevreyi doğru yönlendirebileceği varsayımını ortaya koymaktadır.

Anahtar Kelimeler: Muhasebe, enflasyon, finansal tablo, enflasyon düzeltmesi, enflasyon muhasebesi

ABSTRACT

Inflation is a process that affects from the smallest unit, family economies, to country economies, and the situation that arises as a result of this impact must be kept under control and improved. Although the measures taken to manage this process may seem like a whole at first glance, it should not go unnoticed that this is not the case, and different processes must be applied in each area.

Inflation, which is the most important economic problem of today, is also of great importance for businesses. Businesses need transparent and accurate information for their operation, continuity and vision. Businesses that will act in light of this information access the data they need through financial statements. Inflationary periods, data interpreted without any intervention may have misleading effects on the decision-making process of people in the decision-making mechanisms of businesses. Inflation accounting functions to correct financial data and reports through various methods in order to prevent this negative situation. Inflation accounting to be applied at this stage will ensure that financial data is free from inflation and will contribute to the elimination of negative situations that may occur due to inflation. The most important point to be considered in the application phase of inflation accounting is that just as each meal needs a different recipe, each business needs different methods depending on its type and operation.

This thesis study is based on the basic concepts that provide the construction and development of inflation accounting, application methods and the effects of these methods on the enterprise. In the study, the current status of inflation accounting applications in Turkey is examined in the light of 2023 data.

This study puts forward the assumption that inflation accounting practices can provide more accurate data on the financial situations of businesses and can guide decision-making mechanisms and the environment in the light of this information.

Keywords: Accounting, inflation, financial statement, inflation adjustment, inflation accounting

TABLÖLAR LİSTESİ

	Sayfa
Tablo 1: Enflasyon Düzeltmesine tabi Sermaye Kaynakları	49
Tablo 2: Enflasyon Düzeltmesi Sırasında 503 Sermaye Düzeltmesi Olumsuz Farkları (-) Hesabına Aktarılabacak Kaynaklar	49

ŞEKİLLER LİSTESİ

Sayfa

Şekil 1: Parasal ve Parasal Olmayan Kalemler 43

GRAFİKLER LİSTESİ

	Sayfa
Grafik 1: Arjantin Enflasyon Oranı	30
Grafik 2: Arjantin Faiz Oranı	31

KISALTMA LİSTESİ

DK	: Düzeltme Katsayısı
ED	: Enflasyon Düzeltmesi
GSMH	: Gayrisafı Milli Hasıla
IAS	: International Accounting Standards (Uluslararası Muhasebe Standartları)
IFRS	: International Financial Reporting Standards (Uluslararası Finansal Raporlama Standartları)
IMF	: Uluslararası Para Fonu
ROFM	: Reel Olmayan Finansman Maliyeti
TCMB	: Türkiye Cumhuriyeti Merkez Bankası
TEFE	: Toptan Eşya Fiyat Endeksi
TMS	: Türkiye Muhasebe Standartları
TÜFE	: Tüketici Fiyat Endeksi
TÜİK	: Türkiye İstatistik Kurumu
ÜFE	: Üretici Fiyat Endeksi
Yİ-ÜFE	: Yurt İçi Üretici Fiyat Endeksi

GİRİŞ

Bu tez çalışmasında, işletmelerde enflasyon muhasebesinin uygulanabilirliği irdelenmiştir. Enflasyon muhasebesi, finansal tabloların enflasyonun olumsuz etkilerinden arındırılması ve bu doğrultuda mali tablolarının, işletmelerin gerçek finansal durumunu yansıtacak şekilde düzeltilmesi işlemlerini kapsamaktadır. Bu kapsamda uygulanan yöntemler, enflasyonun işletme varlıkları, gelirleri, giderleri, alacak ve borçları üzerindeki etkilerin irdelenmesi süreçlerinden oluşmaktadır. Türkiye’de enflasyon muhasebesi uygulamaları da bu kapsamda irdelenmekte olup, süreçle birlikte gelen avantaj ve dezavantajlı tarafları ile bu çalışmada incelenmektedir.

İşletmelerin parasal olmayan kalemlerinin enflasyondan arındırılmasında, enflasyon muhasebesinin üstlenmiş olduğu rolü irdelemek bu çalışmanın temel amacıdır. Enflasyon muhasebesi, enflasyon dönemlerinde finansal verilerin daha doğru bir şekilde yansıtılabilmesini hedefler. Bu amaç doğrultusunda hazırlanan bu çalışmada, finansal tabloların enflasyon muhasebesi doğrultusunda düzeltilmesinin işletmenin paydaşlarına ve çevresine daha gerçekçi ve güvenilir veriler sunabilmesinin koşulları ele alınmaktadır.

Enflasyon muhasebesi uygulamaları, işletmelerin mali durumlarını ne ölçüde gerçekçi ve güvenilir kılabilmekte ve işletmelere ne yönde bir sonuç sunabilmektedir? Türkiye’deki enflasyon muhasebesi uygulamaları da bu soru üzerinden irdelenmekte ve bu uygulamanın avantaj ve dezavantajları bu doğrultuda ele alınmaktadır.

Bu çalışma, finansal tabloların enflasyon muhasebesi doğrultusunda düzeltilmesinin, işletme ve işletme çevresindeki bilgi kullanıcıları için daha gerçekçi, güvenilir veriler sunabildiği varsayımı üzerinden temellendirilmektedir. Temelinde, “Niçin?”, “Nasıl?”, “Ne şekilde?”, “Hangi yoğunlukta?” gibi sorulara yanıt arayan niteliksel bir araştırmadır. Çalışmada, ikincil veri kaynakları tekniğine dayalı olarak betimsel (tarama – tarihi) ve ilişkisel analiz yapılmaya çalışılmıştır. Çalışmanın uygulama bölümünde hayali bir şirket oluşturularak enflasyon muhasebesi irdelenmektedir.

Çalışma, 2023 verileri doğrultusunda sınırlandırılmıştır.

Birinci bölüm; Türkiye’de muhasebe, muhasebeye ilişkin içerik ve genel bilgiler; işletmelerde kullanılan finansal tablolar, finansal tablolar ile ilgili içerik ve bilgi,

İkinci bölüm; enflasyon, dünyada enflasyon, Türkiye’de enflasyon, enflasyondan etkilenen ülkelerin başında gelen Arjantin’in enflasyonist ortamda sergilediği duruş; enflasyonun işletmelere etkileri ve finansal tabloları enflasyondan arındırma yöntemleri,

Üçüncü bölüm; Enflasyon düzeltmesine tabi tutulacak kalemlerin içeriği ve düzeltme esnasında nasıl bir yol izleneceğine, hangi muhasebe hesaplarının kullanılacağına dair genel bilgi,

Dördüncü bölüm; Hayali şirket olarak belirlenen AN-EF Fındık Kırma ve İşleme A.Ş. hesaplarının enflasyon düzeltmesi işlemlerine tabi tutulması.

BİRİNCİ BÖLÜM

MUHASEBEDE KAVRSAMSAL ÇERÇEVE

1.1. Muhasebenin Tanımı

Muhasebe, aile ekonomilerinden dünya ekonomilerine kadar tarihin her döneminde ihtiyaç duyulmuş bir bilimdir. Muhasebe kavramı, farklı dönemlerde farklı işleyişlere sahip olmuş ancak her dönem aynı amaca hizmet etmiştir.

Geçmişten günümüze farklılıklar göstererek ilerleyen muhasebe, içinde bulunduğu dönemdeki işleyişe uyum sağlamak durumundadır. Defterde kayıt tutma durumundan dijital ortama aktarılma gibi süreçlere sahip olması durumu ile aktif, yenilenebilen, güncel bir işleyişe sahiptir.

Süreç dahilinde gelişim gösteren ve sağlam bir tabana sahip olan muhasebe çeşitli tanımlarla ekonomideki yerini almıştır. Bu tanımlardan bazıları şunlardır:

Muhasebe, işletmelerin mevcut ve kaynaklarında gerçekleşen hareketlerin tasnif edilmesi, kaydedilmesi, özetlenmesi ve analizi şeklindeki süreçleri içeren, sonuca ait rapor sunumu ile tamamlanan bir sanattır (Feyiz, 2019: 8).

İşletmeler için ekonomik ölçüm olarak değerlendirilebilen muhasebe, işletmeler kadar ülkeler ve ülke toplumları için de büyük önem arz etmektedir (Hindmarch vd., 1977).

İşletmelerin ihtiyacı doğrultusunda, bilgiyi kullananlara, hazırlanan raporlar aracılığıyla bilgiyi sunma sistemi olarak ifade edilen muhasebe, belirtilen aşamaya gelene kadar sözel ve sayısal verilerin toplanması, kurallara uygun bir şekilde işlenerek sisteme aktarılması ve yorumlanması süreçlerini içermektedir (Soylu, 2013: 13).

Bilgi ihtiyacı doğrultusunda, doğru yargıda bulunulması ve doğru kararlar alınması süreci için bilgilerin toplanması ve aktarılması sürecidir (Aydın ve Akdoğan, 1987: 37).

Muhasebe yaşanan her dönem ihtiyaç duyulan, temelde aynı mantığa dayanan, süreç içinde gelişerek kendi içinde bölümlere ayrılan bir yapıdır. İhtiyaca binaen ortaya çıkan bu bölümlendirme, tür olarak ifade edilmekte ve muhasebenin uygulandığı alanlarla ilgili daha detaylı veriler elde edilmesine olanak sağlamaktadır.

1.2. Muhasebe Türleri

Muhasebe çerçevesi itibari ile aynı kavram sınırlamasına sahip olsa da işletmelerin türlerinde, faaliyetlerinde ve amaçlarındaki farklılıklar, muhasebe türlerinin ortaya çıkışına sebebiyet vermiştir (Web_1).

Muhasebe türlerini şu şekilde sınıflandırabiliriz:

1.2.1. Finansal (Genel) Muhasebe

İşletme verilerinin toplanması, kaydedilmesi, sınıflandırılması ve raporlanması işlemlerinin genel muhasebe kurallarına uygun olarak yapılmasını amaçlayan muhasebedir.

Finansal muhasebe, işletmelerin faaliyetlerini ifade eden iş dili olarak da bilinmektedir. Tasarımı, dış kaynaklara bilgi sağlamak noktasında gerçekleştirilmiştir. İşletmelerin faaliyetleri, kaynakları, yükümlülükleri hakkındaki bilgilere bu alandan ulaşılabilir.

Finansal muhasebe sonuçları birçok alanı ilgilendirmektedir. Bu alanda yapılan işlemlerin yorumlanması, devlet, karar alıcılar, işletme ortakları gibi birçok grubu yakından ilgilendirmektedir (Web_2).

1.2.2. Maliyet Muhasebesi

Gerçekleşen üretimin birim ve toplam maliyetlerinin hesaplandığı muhasebedir. Üretilen mal ve hizmetlerin üretim maliyetlerinin belirlenmesi ile bazı noktaların kontrol altına alınması sağlanır.

Maliyet muhasebesi işletmeler için, üretilen mal ve hizmet maliyetinin kontrolü noktasında önem arz etmektedir. Beklenen maliyet ile gerçekleşen maliyet arasında bir fark olduğu takdirde, bu farkın ortaya konulmasını ve sebepleri konusunda ilgili değerlendirmenin yapılmasına yardımcı olmaktadır. Bu durum beraberinde, işletmelerin gerektiği ölçüde, üretim giderlerinin kısıtlanmasını; geleceğe yönelik bütçe ve ürün planlaması yapılmasına katkı sağlamaktadır.

Maliyet muhasebesi alanının iyi bilinmesi ve doğru uygulanması, işletmelerin gerçek değerlerle ilerlemesi noktasında fayda sağlamaktadır (Web_3).

1.2.3. Yönetim Muhasebesi

İşletmelerin karar alma aşamasında, aydınlatıcı bilgiler verilmesi için hesaplamaların yapıldığı muhasebedir. Sunulan bilgiler sayısal içeriklidir.

Yönetim muhasebesi, işletmelerin, işletme faaliyetlerinin planlanmasına, denetlenmesine, kayıtlı veri analizlerinin yorumlanmasına, yöneticilerin karar almasına yardımcı olmaktadır.

Yönetim muhasebesi işletmelerin ihtiyaçları konusunda daha net, finansal muhasebeye göre daha bağımsız bir disiplindir (Web_4).

1.2.4. İhtisas Muhasebesi

Karmaşık, özel bilgi ve tecrübe isteyen inşaat, denetim, bankacılık gibi sektöre özgü çözüm sunan muhasebe dalıdır (Sipahioğlu, 2019: 5-6).

İhtisas muhasebesi, uzmanlık gerektiren bir alandır. Bu muhasebe alanı, ilgili işlemlerinde; finansal muhasebe, maliyet muhasebesi, yönetim muhasebesi alanlarından yararlanır.

1.3. Muhasebenin Süreçleri

Ev, ülke, dünya ekonomik düzeninin sağlanmasında etkin rol oynayan muhasebe, süreç içinde, ekonominin de gelişmesiyle sistematik olarak ilerleme göstermiştir. Muhasebe alanının gelişime açık olması, sınırların daha da genişletilmesine olanak vererek, birçok alanda pusula işlevi görmesini sağlamıştır.

İşletmenin finansal verilerindeki düzeni sağlamak için kullanılan muhasebe sistemi, finansal bir sürecin temel taşıdır. İşletmelerin finansal verileri kaydedilir, kaydedilen veriler sınıflandırılır, özetlenir ve raporlama işlemi ile tamamlanır. Bu çalışma sürecinin sonucunda ortaya çıkan finansal tablolar, işletmelerin karar alma, sürekliliğini sürdürme noktasında yol haritası çizmeleri için gerekli tüm veriyi sunmaktadır.

Muhasebe kavramını makro düzeyden mikro düzeye indirgeyecek olursak; muhasebe sürecinin sonuca ulaşmasında etken olan sistem, kaydetme, sınıflandırma, özetleme ve raporlama olmak üzere dört fonksiyondan oluştuğu görülmektedir. Buna göre;

Kaydetme Fonksiyonu: İşletmeye ait belgelerin muhasebe sistemi ve deftere kaydı olarak ifade edilmektedir. Deftere kayıt ile başlayan bu süreç mali nitelikli evrakların kaydedilmesiyle doğru bir şekilde tamamlanmaktadır. Deftere kayıt aşamasında yapılan yanlış bir hareket diğer fonksiyonları da etkileyecek ve bu süreç yanlış bir sonuç ile kendini gösterecektir.

Kaydetme sürecinin doğru işlerliği durumunda, kaydedilen mali veriler işletmenin gelirlerini, giderlerini, varlıklarını ve borçlarını ortaya koymaktadır. Doğru verilerle

ulaşılan doğru sonuçlar, işletmelerin de karar almasında doğru bir sonuca ulaşmasını sağlamaktadır.

Sınıflandırma Fonksiyonu: Muhasebe de düzen önem arz etmektedir. Bu düzen muhasebe kalemlerinin tür ve sınıflara ayrılarak kategorilendirilmesini ifade etmektedir.

Doğru verilerle bölümlendirilmiş işlem yapılabilmesi açısından nitelikler bakımından bölümlendirme yoluna gidilmektedir. Yapılan bu ayırım yapılan incelemelerin detay düzeyde incelenmesine olanak sağlamaktadır.

zetleme Fonksiyonu: Muhasebe işlemi detay bir çalışmadır. Kaydedilen veriler ölçeğinde gruplandırılan kalemler olmakta ve bu kalemler de ilişkin kendi içinde detay işlemlere tabi tutulmaktadır. Bu durum, inceleme yorumlama aşamalarının daha kolay olması açısından özetleme fonksiyonuna olan ihtiyaı doğurmuştur.

zetleme fonksiyonu, takip işlemini kolaylaştırmakta, işletme ile ilgili sonuca daha kolay ulaşmanın yollarını açmaktadır.

Raporlama Fonksiyonu: Muhasebe sisteminin son aşaması olan raporlama süreci, işletmelerin karar alması ve bu karar sonucu hareket etmeleri açısından çok önemlidir. Bu süreç tam veriler, doğru kayıtlarla devam ettiği takdirde raporlama sürecinin de sağlıklı olmasını sağlayacaktır (Web_5).

1.4. Muhasebenin Finansal Tablolar Açısından nemi

Muhasebenin sağlıklı işleyişi, sağlıklı finansal tablo sunumu ile devamlılık arz eden, gelişime uyum sağlayan işletmeleri de beraberinde getirecektir.

Bilgi ihtiyaına sahip olan taraflar için, bilgi gereksinimlerini karşılayabilmesi amacı ile sunulan bilgilerin ihtiyaç duyulan bazı özelliklerde olması, finansal tablolarda yansıtılan mali nitelikli işlemlerin kaydedilmesi sırasında temel muhasebe kavramlarının, uygulama sırasındaki ilkeler ile muhasebe standartlarının dikkate alınması gerekmektedir. Uygulama da yerini bulacak olan muhasebe politikalarının önceden belirlenmesi gerekmektedir ki bu süreç muhasebenin tamamlayıcı unsurlarını oluşturur (Kaval, 2008: 3).

1.5. Finansal Tablolar

İşletme ile ilişkisi bulunan ve karar alacak olan bilgi kullanıcıları, işletme hakkında finansal bilgilere ihtiyaç duyarlar. Bilgi kullanıcılarının tamamının karar almasında

yardımcı olacak veriler ise bilgi kullanıcılarına, finansal tablolar aracılığı ile sunulmaktadır.

Mevcut finansal tablolar, işletmelerin finansal durumunu, süreç içinde buldukları faaliyetlerin sonuçlarını, finansal yönden hangi kademedeymiş olduğunu gösteren ve işletme hakkında geleceğe dair tahminlerde bulunulmasına yardımcı olan tablolardır (Web_6).

Başka bir ifade ile özetlenirse:

Muhasebe biriminin kaydetme ve sınıflandırma yolu ile karar süreçlerini etkilemek üzere sunduğu tablolar, finansal tablolar olarak ifade edilmektedir (Necmettin Erdoğan, 1995).

1.5.1. Finansal Tablonun Önemi

Ekonomide, ülke ve dünya genelinde süregelen gelişmelerle birlikte, sağlıklı bir döngünün sağlanması amacı ile veri akışlarında netliklere ihtiyaç duyulmuştur. Aile ekonomilerinde dahi önemli bir yere sahip olan ekonomik düzen, dünyadaki gelişmeler arttıkça kendisine duyulan ihtiyacı daha da hissettirmeye başlamıştır. İhtiyaçla birlikte meydana gelen çalışmalar ise mali tabloların ortaya çıkmasına öncülük etmiştir. Özellikle işletmeler açısından önemli olan ve vergi usul kanunları çerçevesinde düzenlenen mali tablolarla birlikte hatalı hareketlerin önüne geçilmesi, alınan doğru kararlarla doğru büyümenin sağlanması amaçlanmıştır.

Muhasebe ilkelerine uygun olarak hazırlanan mali tablolar; İşletmelerin varlıklarını, borçlarını, kar-zarar durumunu, işletmenin genel durumunu yansıtan bilgiler içermektedir (Durmuş ve Arat, 2000).

Muhasebe işlemlerinin sonucu olarak nitelendirilen finansal tablolar, toplanan verilerin dönemlere ayrılarak kaydedilmesi, sınıflandırılması sonucu oluşan resim olarak ifade edilmektedir (Camalcılar ve Erdoğan, 1997).

Bir süreç çerçevesinde gelişen ve sunulan finansal tablolar, ekonomik döngünün sağlanması, vizyonun desteklenmesi, önemli kararların daha şeffaf alınması, açısından önem arz etmektedir.

1.6. Finansal Tablo Çeşitleri

1.6.1. Temel Finansal Tablolar

- Bilanço
- Gelir Tablosu

1.6.2. Ek Finansal Tablolar

- Satışların Maliyeti Tablosu
- Fon Akım Tablosu
- Nakit Akım Tablosu
- Kar Dağıtım Tablosu

1.7. Finansal Tabloların Özellikleri

İşletmelerin faaliyetlerini sürdürebilmeleri için mevcut yükümlülüklerinin fark edilmesi, mevcut kaynakların görülmesi, planlı ve doğru kararlar alınabilmesi için toplanan bilgiler ışığında düzenlemeler yapılan finansal tabloların taşınması gerekli olan şöyle sıralanabilir:

- Finansal tabloların, finansal tablo kullanıcıları tarafından yorumlanabilmesi için tüm bilgilerin tabloda doğru ve anlaşılabilir şekilde yer alması gerekmektedir. Yorumlama aşamasında ise, yorumlayıcı kesimin muhasebe ve finansal tablo konusunda genel ve temel bilgilere sahip olması gerekmektedir. Bu durum finansal tabloların anlaşılabilir olmasını önemli hale getirmiştir.
- Finansal tabloya bakılarak alınacak kararlar için, tabloların doğru ve değerlendirilebilir bilgiler içermesi gerekmektedir. Karar sağlamaya uygun veriler, gelecek planları için atılacak adımları kolaylaştırmaktadır. Bu durum finansal tabloların ihtiyaca uygunluğu noktasındaki önemi göstermektedir.
- Finansal tablo kullanıcıları için bilgilerin güvenilir olması başta gelen hususlardandır. Hareket çerçevesinin finansal tabloların incelenmesi, yorumlanması gibi bilgilerle oluşturulacağı göz önünde bulundurulduğunda, bilgilerin açık ve güvenilir olması önem arz etmektedir. Güvenilir bilginin geniş kapsamlı yorumlanması ilgili amaca gidilen yolu kolaylaştıracaktır.
- İşletmeler ve finansal tablo kullanıcıları için finansal durum değerlendirmesi önemlidir. Bu değerlendirme kapsamında kullanıcıların önceki dönemlere göre içinde bulunulan durumu yorumlamaları, finansal verilerin analizi için

işletmelerin başka işletmelerle karşılaştırabilmesine de imkân sağlanmalıdır. Bu karşılaştırma imkanının sağlanması durumunda, kullanıcılar uygulanan finansal politikaları, ilgili değişiklikler ve bu değişikliklerin etkileri konusunda bilgi sahibi olmaktadır (Türkiye Muhasebe Standartları Kurulu[TMSK], 2008: Madde3/1).

1.8. Finansal Tabloların Kullanım Amaçları

Muhasebe ile şekil alan finansal tablolar çeşitli kullanıcılar açısından çeşitli yararlar sağlamaktadır. Bunlar:

1.8.1. Yatırımcılar Açısından

Ekonominin en önemli kesimlerden birini içeren yatırımcılar için mevcutta bulunan riskin analizi çok mühimdir. Risk analizi sonucu işletmeye ilgili sermaye akışı sağlanır. Yatırımcıların satın alma, satma ve buna benzeri bir adım sonrasını ilgilendiren kararları için talep ettikleri bu bilgiler, finansal tablolar aracılığı ile yatırımcılara sunulmaktadır. İlgili dönemlerde sunulan finansal tablolarla birlikte işletmelerde vizyon belirlemek daha da kolaylaşmakta ve ortakların kâr payı ödeme durumunu hakkında daha net bilgi edinilmektedir.

1.8.2. Çalışanlar Açısından

Çalışanlar için çalışma devamlılığının sağlanması açısından, işletmelerin devamlılığı önem arz etmektedir. İşletme ne ölçüde devamlılık sağlar ve kâr elde ederse, çalışanlara sağlanan fayda da o ölçüde büyük olacaktır. Çalışanlar için güvenli alanda kalmak, ücret döngüsünün sağlıklı akışı, emeklilik durumunda ihtiyaç duyulan noktaların karşılanması, ters giden bir durum söz konusu olduğunda, işletmenin ne kadar yanlarında durabildiği şeklindeki sorular kendilerine cevap bulmak istedikleri temel noktalardır.

1.8.3. Borç Verenler Açısından

İşletmeler, ekonomik döngülerindeki ihtiyaçları karşılayabilmek için dönem dönem borç almak durumunda kalmaktadır. Borç veren kurumların, borç verebilme limitini belirlemek, ana para ve faizin tahsilatı durumunda sıkıntı yaşamaması için finansal tablo bilgilerine ihtiyaç duyulmaktadır.

1.8.4. Satıcılar ile Diğer Ticari Tedarikçiler Açısından

Satıcılar ile diğer ticari tedarikçiler borç karşılığı vermiş oldukları mal ve sunmuş oldukları hizmetlerin karşılığını, tahsilat tarihi geldiğinde, herhangi bir aksaklık olmadan,

ilgili ödemenin gerçekleşmesini istemektedirler. Ödeme gücü önemlidir. Bunun için işletmelerin performansını gözlemlemeye ve kendilerini ilgilendiren bilgileri elde etmeye ihtiyaç duyarlar.

1.8.5. Müşteriler Açısından

İşletmenin ekonomik döngüsünün sağlanmasındaki temel kalem işletmedir. Sürecin eksiksiz ilerleyebilmesi için müşteri tarafının sağlam tutulması gereklidir.

Müşteriler, iş ilişkisi içinde buldukları ve özellikle de uzun süredir iş yaptıkları işletmelerin, devamlılığı konusunda bilgi sahibi olmak isterler.

1.8.6. Hükümetler ile Kamu İşletmeleri Açısından

Hükümetler ile kamu işletmeleri açısından işletmelerin faaliyetlerini bilmek önemlidir. İşletmeleri ilgilendiren yasal düzenlemeler oluşturmak, vergi politikalarını tasarlamak, işletmelerin gelirdeki payını belirlemek ve kaynak tahsisi yapılması açısından önemlidir.

1.8.7. Kamu Açısından

Genel ekonomik dengenin sağlanması için işletmenin riskinin düşük olması önemlidir. Bunu engellemek için sunulan finansal tablolar işletmenin durumu, başarıları, yapabilecekleri, gelişimi ve faaliyet konuları ile ilgili bilgi sunumu yaparak kamuya bu konuda yardımcı olmaktadır (Türkiye Muhasebe Standartları Kurulu [TMSK], 2006: Madde3/1).

1.9. Temel Finansal Tablolar

Finansal tablolar, işletmelerin finansal analiz aşamasında büyük önem arz etmektedir.

Ekonominin çeşitli kullanıcıları için birçok yararı bulunan finansal tablolardan olan bilanço ve gelir tablosu şu şekilde özetlenebilir:

1.9.1. Bilanço

Denge olarak ifade edilen, işletmelerin belli tarihteki varlık ve yükümlülüklerinde meydana gelen değişimleri ve dönem sonunda ulaşılan kâr ve zararı gösteren tablolara bilanço denilmektedir (Web_7).

Bilanço bir denge niteliği taşır. İşletmenin kuruluş tarihinde düzenlenen ve işletmeye o tarih itibari ile konulan varlık ve bu varlıkları oluşturan sermayeyi gösteren

bilanço, kuruluş bilançosu olarak adlandırılır. Kuruluş bilançosu aynı zamanda işletmenin açılış bilançosu olarak ifade edilmektedir. Bir hesap döneminin başında düzenlenen bilanço açılış bilançosu; hesap döneminin sonunda düzenlenen bilanço ise kapanış bilançosudur (Milli Eğitim Bakanlığı [MEB], 2011) .

İşletmelerde Kullanılan Bilanço Yapısı

İşletmeler için kullanılan bilanço yapısı aşağıdaki gibidir.

İŞLETME AYRINTILI BİLANÇO TİPİ

(.....TL)

	ÖNCEKİ DÖNEM	CARİ DÖNEM		ÖNCEKİ DÖNEM	CARİ DÖNEM
I.DÖNEN VARLIKLAR			I.KISA VADELİ YABANCI KAYNAKLAR		
Hazır Değerler			Mali Borçlar		
1. Kasa			1. Banka Kredileri		
2. Alınan Çekler			2. Uzun Vadeli Yabancı Kredilerin Anapara Taksitleri ve Faizleri		
3. Bankalar			3. Tahvil, Anapara, Borç, Taksitle Faizleri		
4. Verilen Çekler ve Ödenme Emirleri (-)			4. Çıkarılmış Bonolar ve Senetler		
5. Diğer Hazır Değerler			5. Çıkarılmış Diğer Menkul Kıymetler		
Menkul Kıymetler			6. Menkul Kıymetler İhraç Farkı (-)		
1. Hisse Senetleri			7. Diğer Mali Borçlar		
2. Özel Kesim Tahvil, Senet ve Bonoları			Ticari Borçlar		
3. Kamu Kesimi Tahvil, Senet ve Bonoları			1. Satıcılar		
4. Diğer Menkul Kıymetler			2. Borç Senetleri		
5. Menkul Kıymetler Değer Düşüklüğü Karşılığı (-)			3. Borç Senetleri Reeskontu (-)		
Ticari Alacaklar			4. Alınan Depozito ve Teminatlar		
1. Alıcılar			5. Diğer Ticari Borçlar (I)		
2. Alacak Senetleri			Diğer Borçlar		
3. Alacak Senetleri Reeskontu (-)			1. Ortaklara Borçlar		
4. Verilen Depozito ve Tazminatlar			2. İştiraklere Borçlar		
5. Diğer Ticari Alacaklar (I)			3. Bağlı Ortaklıklara Borçlar		
6. Şüpheli Ticaret Alacaklar Karşılığı (-)			4. Personele Borçlar		
Diğer Alacaklar			5. Diğer Çeşitli Borçlar		
1. Ortaklardan Alacaklar			6. Diğer Borç Senetleri Reeskontu (-)		
2. İştiraklerden Alacaklar			Alınan Avanslar		
3. Bağlı Ortaklardan Alacaklar			Yıllara Yaygın İnşaat ve onarım Hak edişleri		

<p>4. Personelden Alacaklar 5. Diğer Çeşitli Alacaklar 6. Diğer Alacak Senetleri Reeskontu (-) 7. Şüpheli Diğer Alacaklar 8. Şüpheli Diğer Alacaklar Karşılığı (-)</p> <p style="text-align: center;">Stoklar</p> <p>1. İlk Madde ve Malzeme 2. Yarı Mamuller 3. Mamuller 4. Ticari Mallar 5. Diğer Stoklar 6. Stok Değer Düşüklüğü Karşılığı (-) 7. Verilen Sipariş Avansları</p> <p>Yıllara Yaygın İnşaat ve Onarım Maliyetleri (I) Taşeronlara Verilen Avanslar (2) Gelecek Aylara Ait Giderler ve Gelir Tahakkukları</p> <p>1. Gelecek Aylara Ait Giderler 2. Gelir tahakkukları</p> <p>Diğer Dönen Varlıklar</p> <p>1. Devreden KDV 2. İndirilecek KDV 3. Diğer KDV 4. Peşin Ödenen Vergiler 5. İş Avansları (I) 6. Personel Avansları 7. Sayım ve Tesellüm Noksanları 8. Diğer Çeşitli Dönen Varlıklar 9. Diğer Dönen Varlıklar Karşılığı (-)</p> <p>DÖNEN VARLIKLAR TOPLAMI</p> <p>II. DURAN VARLIKLAR</p> <p>A. Ticari Alacaklar</p> <p>1. Alıcılar 2. Alacak Senetleri 3. Alacak Senetleri Reeskontu (-) 4. Verilen Depozito ve Teminatlar 5. Şüpheli Alacaklar</p>			<p>Bedelleri (I)</p> <p>Ödenecek Vergi ve Yükümlülükler</p> <p>1. Ödenecek Vergi ve Fonlar 2. Ödenecek Sosyal Güvenlik Kesintileri 3. Vadesi Geçmiş, Ertelemiş ve Taksitlendirilmiş veya Diğer Yüküm. 4. Diğer Yükümlülükler</p> <p>Borç ve Gider Karşılıkları</p> <p>1. Dönem Karı Vergi ve Diğer Yasal Yükümlülük Karşılıkları 2. Dönem Karının Peşin Ödenen Vergi ve Diğer Yükümlülükleri (-) 3. Kıdem Tazminatı Karşılığı 4. Diğer Borç ve Gider Karşılıkları</p> <p>Gelecek Aylara Ait Gelirler ve Gider Tahakkukları</p> <p>1. Gelecek Aylara Ait Gelirler 2. Gider Tahakkukları</p> <p>Diğer Kısa Vadeli Yabancı Kaynaklar</p> <p>1. Hesaplanan KDV 2. Diğer KDV 3. Merkez ve Şubeler Cari Hesabı (I) 4. Sayım ve Tesellüm Fazlaları 5. Diğer Çeşitli Yabancı Kaynaklar</p> <p>KISA VADELİ YABANCI KAYNAKLAR TOPLAMI</p> <p>I.UZUN VADELİ YABANCI KAYNAKLAR</p> <p>Mali Borçlar</p> <p>1. Banka Kredileri 2. Çıkarılmış Tahviller 3. Çıkarılmış Diğer Menkul Kıymetler 4. Menkul Kıymetler İhraç Farkı (-) 5. Diğer Mali Borçlar</p> <p>Ticari Borçlar</p> <p>1. Satıcılar 2. Borç Senetleri 3. Borç Senetleri Reeskontu (-) 4. Alınan Depozito ve</p>		
--	--	--	---	--	--

<p>Karşılığı (-)</p> <p>B.Diğer Alacaklar</p> <ol style="list-style-type: none"> 1. Ortaklardan Alacaklar 2. İştiraklerden Alacaklar 3. Bağlı Ortaklıklardan Alacaklar 4. Personelden Alacaklar 5. Diğer Çeşitli Alacaklar 6. Diğer Alacak Senetleri Karşılığı (-) <p>C.Mali Duran Varlıklar</p> <ol style="list-style-type: none"> 1. Bağlı Menkul Kıymetler 2. Bağlı Menkul Kıymetler Değer Düşüklüğü Karşılığı (-) 3. İştirakler 4. İştiraklere Sermaye Taahhütleri (-) 5. İştirakler Sermaye Payları Değer Düşüklüğü Karşılığı (-) 6. Bağlı Ortaklıklar 7. Bağlı Ortaklıklara Sermaye Taahhüt(-) 8. Bağlı Ortaklıkların Sermaye Payları Değer Düşüklüğü Karşılığı (-) <p>D.Maddi Duran Varlıklar</p> <ol style="list-style-type: none"> 1. Arazi ve Arsalar 2. Yer altı ve Yerüstü Düzenleri 3. Binalar 4. Tesis, Makine ve Cihazlar 5. Taşıtlar 6. Demirbaşlar 7. Diğer Maddi Duran Varlıklar 8. Birikmiş Amortismanlar (-) 9. Yapılmakta Olan Yatırımlar 10. Verilen Avanslar <p>E.Maddi Olmayan Duran Varlıklar</p> <ol style="list-style-type: none"> 1. Haklar 2. Şerefiye 3. Kuruluş ve Örgütlenme Giderleri 4. Araştırma ve Geliştirme Giderleri 5. Özel Maliyetler 			<p>Teminatlar</p> <ol style="list-style-type: none"> 5. Diğer Ticari Borçlar <p>Diğer Borçlar</p> <ol style="list-style-type: none"> 1. Ortaklara Borçlar 2. İştiraklere Borçlar 3. Bağlı Ortaklıklara Borçlar 4. Diğer Çeşitli Borçlar 5. Diğer Borç Senetleri Reeskontu (-) 6. Kamuya Olan Ertelemiş ve Taksitlendirilmiş Borçlar <p>Alınan Avanslar</p> <p>Borç ve Gider Karşılıkları</p> <ol style="list-style-type: none"> 1. Kıdem Tazminatı Karşılıkları 2. Diğer Borç ve Gider Karşılıkları <p>Gelecek Yıllara Ait Gelirler ve Gider Tahakkukları</p> <ol style="list-style-type: none"> 1. Gelecek Yıllara Ait Gelirler 2. Gider Tahakkukları <p>Diğer Uzun Vadeli Yabancı Kaynaklar</p> <ol style="list-style-type: none"> 1. Gelecek Yıllara Ertelenen veya Terkin Edilecek KDV 2. Diğer Uzun Vadeli Yabancı Kaynaklar <p>UZUN VADELİ YABANCI KAYNAKLAR TOPLAMI</p> <p>II. ÖZ KAYNAKLAR</p> <p>Ödenmiş Sermaye</p> <ol style="list-style-type: none"> 1. Sermaye 2. Ödenmemiş Sermaye (-) <p>Sermaye Yedekleri</p> <ol style="list-style-type: none"> 1. Hisse Senedi İhraç Primleri 2. Hisse Senedi İptal Karları 3. MDV Yeniden Değerleme Artışları 4. İştirakler Yeniden Değerleme Artışları 5. Diğer Sermaye Yedekleri <p>Kar Yedekleri</p> <ol style="list-style-type: none"> 1. Yasal Yedekler 2. Statü Yedekler 3. Olağanüstü Yedekler 4. Diğer Kar Yedekler 5. Özel Fonlar <p>Geçmiş Yıllar Karları</p> <p>E.Geçmiş Yıllar Zararları (-)</p> <p>F.Dönem Net Karı (Zararı)</p>		
---	--	--	---	--	--

6. Diğer Maddi Olmayan Duran Varlıklar			ÖZ KAYNAKLAR		
7. Birikmiş Amortismanlar (-)			TOPLAMI PASİF		
8. Verilen Avanslar			(KAYNAKLAR)		
F.Özel Tükenmeye Tabi Varlıklar			TOPLAMI		
1. Arama Giderleri					
2. Hazırlık ve Geliştirme Giderleri					
3. Diğer Özel Tükenmeye Tabi Varlıklar					
4. Birikmiş Tükenme Payları (-)					
5. Verilen Avanslar					
G. Gelecek Yıllara Aylara Ait Giderler ve Gelir Tahakkukları					
1. Gelecek Yıllara Ait Giderler					
2. Gelir Tahakkukları					
H. Diğer Duran Varlıklar					
1. Gelecek Yıllarda İndirilecek KDV					
2. Diğer KDV					
3. Peşin Ödenen Vergiler ve Fonlar (I)					
4. Diğer Çeşitli Duran Varlıklar					
DURAN VARLIKLAR TOPLAMI AKTİF (VARLIKLAR) TOPLAMI					

AKTİF (VARLIKLAR)

PASİF (KAYNAKLAR)

Kaynak: Ankara Üniversitesi Açık Ders Malzemeleri, 2017.

1.9.2. Gelir Tablosu

Rapor niteliğinde olan, işletmelerin belirli bir dönemde sağlamış olduğu gelirlerle, o dönemde katlandığı tüm maliyet ile giderleri içine alan, sonucunda ise işletmelerin dönem net kârını/dönem net zararını gösteren mali tablodur (MEB, 2011:11).

İşletmelerde Kullanılan Gelir Tablosu Yapısı

İŞLETME AYRINTILI GELİR TABLOSU

(.....TL)

	ÖNCEKİ DÖNEM		CARİ DÖNEM	
A-BRÜT SATIŞLAR				
1. Yurtiçi Satışlar				
2. Yurtdışı Satışlar				
3. Diğer Gelirler				
B-SATIŞ İNDİRİMLER (-)				
1. Satışlar İadeler (-)				
2. Satış İskontoları (-)				
3. Diğer İndirimler (-)				
C-NET SATIŞLAR				
D-SATIŞLARIN MALİYETİ (-)				
1. Satılan Mamuller Maliyeti (-)				
2. Satılan Ticari Mallar Maliyeti (-)				
3. Satılan Hizmet Maliyeti (-)				
4. Diğer Satışların Maliyeti (-)				
BRÜT SATIŞ KARI VEYA ZARARI				
E-FAALİYET GİDERLERİ (-)				
1. Araştırma ve Geliştirme Giderleri (-)				
2. Pazarlama, Satış ve Dağıtım Giderleri (-)				
3. Genel Yönetim Giderleri (-)				
FAALİYET KARI VEYA ZARARI				
F.DİĞER FAALİYETLERDEN OLAĞAN GELİR VE KARLAR				
1. İştiraklerden Temettü Gelirleri				
2. Bağlı Ortaklıklardan Temettü Gelirleri				
3. Faiz Gelirleri				
4. Komisyon Gelirleri				
5. Konusu Kalmayan Karşılıklar				
6. Faaliyetle İlgili Diğer Olağan Gelir ve Karlar				
G.DİĞER FAALİYETLERDEN OLAĞAN GİDER VE ZARARLAR (-)				
1. Reeskont Faiz Giderleri				
2. Komisyon Giderleri				
3. Karşılık Giderleri				
4. Diğer Olağan Gider ve Zararlar				

<p>H.FİNANSMAN GİDERLERİ (-)</p> <p>1. Kısa Vadeli Borçlanma Giderleri (-)</p> <p>2. Uzun Vadeli Borçlanma Giderleri (-)</p> <p>OLAĞAN KAR VEYA ZARAR</p> <p>1. OLAĞANDIŞI GELİR VE KARLAR</p> <p>1. Önceki Dönem Gelir ve Karları</p> <p>2. Diğer Olağandışı Gelir ve Karlar</p> <p>J.OLAĞANDIŞI GİDER VE ZARARLAR (-)</p> <p>1. Çalışmayan Kısım Gider ve Zararlar (-)</p> <p>2. Önceki Dönem Gider ve Zararlar (-)</p> <p>3. Diğer Olağandışı Gider ve Zararlar (-)</p> <p>DÖNEM KARI VEYA ZARARI K.DÖNEM KARI</p> <p>VERGİ VE DİĞER YASAL YÜKÜMLÜLÜK</p> <p>KARŞILIKLARI (-)</p> <p>DÖNEM NET KARI VEYA ZARARI</p> <p>DİPNOTLAR</p> <p>1.....</p> <p>2.....</p> <p>(* İşletmeler belirlenen büyüklüklerine göre bin, milyon, milyar ya da trilyon olarak gösterilmektedir.</p>				
---	--	--	--	--

Kaynak: Ankara Üniversitesi Açık Ders Malzemeleri, 2017

1.10. Ek Finansal Tablolar

1.10.1. Satışların Maliyeti Tablosu

Satışların maliyeti tablosu; “Gelir tablosundaki satışların maliyeti kısmı işletmenin dönem içindeki stok hareketleri ile satılan mamul, ilk madde ve malzeme ile ticari mal gibi maddelerin ve satılan hizmetlerin maliyetini göstermek üzere ayrı bir tablo halinde düzenlenir.” şeklinde ifade edilmektedir (Vergi Usul Kanunu [VUK], 1992: Madde3/2).

Satışların maliyeti tablosu, gelir tablosunda bulunan, satışların maliyeti kaleminin detaylarını gösterdiği için, gelir tablosu açısından tamamlayıcı nitelikte olan bir finansal tablodur. İlgili kalemler üzerinden yapılan hesaplamalar sonucu elde edilen veriler satışların maliyeti hesabına yazılır.

Gelir tablosu için ek tablo olarak da ifade edilen satışların maliyeti tablosu, üretim işletmesi için üretim maliyet unsurları olan; Direkt İlk Madde ve Malzeme Giderleri, Direkt İşçilik Giderleri, Genel Üretim Giderleri kalemlerini içermektedir.

Gelir tablosunda bulunan Satışların Maliyeti Hesabı: 620 Satılan Mamul Maliyeti, 621 Satılan Ticari Mallar Maliyeti, 622 Satılan Hizmet Maliyeti, 623 Diğer Satışların Maliyeti şeklinde dört ana kalemden oluşmaktadır (Web_8).

1.10.2. Fon Akım Tablosu

Fon akım tablosu, “İşletmenin belirli bir hesap döneminde sağladığı fon kaynaklarını ve bunların kullanım yerlerini gösteren tablodur. Bu tabloda, fon kavramı tüm finansal araçları kapsar.” şeklinde ifade edilmektedir (VUK, 1992).

Fon akım tablosu, işletmelerin belirli bir dönemdeki fon kaynaklarını ve bu kaynakların kullanıldığı alanları gösteren tablodur. Finansal değişimleri ifade etmesi, işletmenin finansal durumunun yorumlanması yönü ile bilanço ve gelir tablosu açısından tamamlayıcı nitelikte bir tablodur.

Fon akım tablosu, işletmelerin elde ettiği kaynakların, hangi kaynaklardan elde edildiği, kalıcı ya da kısa vadeli işlemlerden elde edilip edilmediği; fon kullanımlarının, finansmanda uygunluk ilkesine göre yapılıp yapılmadığı konusunda bilgi verir. Fon kaynakları ve fon kullanımlarının eşitliği gözlemlenmektedir (Web_9).

1.10.3. Nakit Akım Tablosu

Nakit akım tablosu ile işletmelerin para akışının yansıtılması, işletmenin geçmişindeki finansman politikasının değerlendirilmesi ve geleceğe yönelik nakit planlamasının yapılması açısından önem arz etmektedir. Sunulan bu tablo, işletme yöneticileri ve ilgili kullanıcılara bu konuda yardımcı olmaktadır (Web_9).

Nakit akım tablosu, “İşletmenin belirli bir hesap dönemi içinde ortaya çıkan nakit akışlarını, kaynakları ve kullanım yerleri bakımından gösteren tablodur. Bu tabloda fon kavramı, kasa mevcudu ve bankadaki mevduatları kapsar” şeklinde tarif edilmektedir (VUK,1992).

Nakit akım tablosu; hazırlanma sürecinde, karşılaştırmalı bilanço, cari dönem gelir tablosu ve mizana ihtiyaç duyulan; sonucunda ise işletmelerin nakit akışını gösteren;

bilanço, gelir tablosu, net çalışma sermayesi değişim tabloları bilgilerini bir arada sunma özelliği içeren önemli bir tablodur (Web_9).

Bu tarafları ile önem arz eden nakit akış tablosu, standartlara göre hazırlanmalı ve finansal tabloların hazırlandığı her dönem, ayrılmaz bir parça olarak sunulmalıdır.

1.10.4. Kar Dağıtım Tablosu

Kâr dağıtım tablosu, “İşletmenin dönem karının dağıtım biçimini gösteren tablodur. Düzenlenme amacı, özellikle sermaye şirketlerinde dönem kârından, ödenecek vergilerin, ayrılan yedeklerin ve ortaklara dağıtılacak kâr paylarının açıkça gösterilmesi ve şirketlerin hisse başına kâr ile hisse başına temettü tutarının hesaplanmasıdır” şeklinde ifade edilmektedir.

Muhasebe sistemi uygulama genel tebliğ uyarınca mali tabloların düzenlenmesi ve sunulması ilkelerine göre kâr dağıtım tablosu düzenleme kuralları:

- “Kâr dağıtım tablosu; dönem kârından yapılan dağıtımla yedeklerden yapılan dağıtımı, ayrı ayrı gösterecek biçimde düzenlenir.

- Kâr dağıtım tablosunda; ödenecek vergiler ve yasal yükümlülükler, ortaklara ödenecek 1. ve 2. temettüler, ayrılan 1. tertip ve 2. tertip yasal yedeklerle statü yedekleri, olağanüstü yedekler ve kârdan ayrılan özel fonlar açıkça gösterilir.

- Dönem kârının dağıtımında; imtiyazlı payların bulunması halinde, imtiyazlı ve adi hisse senetlerine ödenen kâr payları, tabloda belirtilen bölümlerinde ayrı ayrı gösterilir.

- Katılma intifa senedi, kâra iştirakli tahvil ile kâr ve zarar ortaklığı belgesi ihraç edilmesi nedeniyle, bu senet sahiplerine mevzuat hükümleri çerçevesinde ödenen paylar, kâr dağıtım tablosunda ayrıca gösterilir. Kâr dağıtım tablosu önceki dönem ve cari dönem verilerini içerecek şekilde düzenlenir.” şeklindedir (Web_15).

Söz konusu kar dağıtımını için ilk aşama net kara ulaşmaktır. Dönem net karından vergi ve diğer yasal yükümlülükler düşülerek net kar elde edilir. Dağıtılabilir kar için ise, düşürülmesi gereken kalemler ve ilgili oranlar dikkate alınarak, kanun çerçevesinde belirtilen işlemler sırası ile yapılmalıdır (Güçlü, 2010: 263-305).

Ortaklar için yapılacak dağıtım noktasında, yasal uygulamalar, şirket ana sözleşmeleri, genel kurul kararları önem arz etmektedir.

1.10.5. Öz Kaynaklar Değişim Tablosu

Öz kaynaklar değişim tablosu, “İlgili dönemde öz kaynak kalemlerinde meydana gelen artış veya azalışları bir bütün olarak gösteren tablodur.” şeklinde ifade edilmektedir (VUK, 1992).

İşletmelerde yapılan sermaye arttırımı, fon ve kar kalemlerindeki değişiklikler türündeki hareketlilikler, öz kaynak değişim tablosu yardımı ile finansal tablo kullanıcılarına aktarılmaktadır. İşletmelerin karşılaşılabileceği riskleri de ortaya koyarak güvenli bir alan oluşturmaktadır.

Bu tablo, öz kaynak kalemlerinin dönem başı tutarlarının, dönem içindeki artış ve azalışlarının, dönem sonu tutarlarının; önceki ve cari döneme ayrılarak finansal tablo kullanıcılarına sunulmasında ve onlara bu bilgiler ışığında hareket etmeleri noktasında yardımcı olur.

İKİNCİ BÖLÜM

ENFLASYON ve ETKİLERİ

2.1. Enflasyonun Tanımı ve Enflasyon Düzeltmesi

2.1.1. Enflasyonun Tanımı

Enflasyon, fiyatlar genel düzeyinde meydana gelen ve süreklilik arz eden artışı tanımlayan ve bunu hissedilir kılan durumdur.

Birkaç tanım ile ifade edecek olursak;

Fiyatlar genel düzeyinde meydana gelen artış ile birlikte ulusal para biriminin değer kaybetmesidir (Frisch, 1989).

Enflasyon, sosyoekonomik bir sorundur. Bunun sebebi bir mal ile ilgili değer kaybının yaşanması, sadece o ürünün üretimini ve ürünü piyasaya sunanları etkilerken; parasal değer kaybının ise tüm toplumu etkilediğini ifade etmektedir (Orhan, 1995).

Enflasyon, arz ve talep arasındaki uyumsuzluktur. Toplam arzın toplam talebe karşı yetersiz kalması durumunda fiyatlar genel seviyesinde meydana gelen artıştır. Bu ilişkideki dengesizlik sonucu fiyatlar genel seviyesinin artması ve bu artışın devamlılığını sürdürmesidir (Aslan, 2000:77).

Yukarıda ifade edilen tanımların ortak noktası, enflasyonun, ekonomik dengede meydana gelen ve yaşam koşullarını sıkıntıya sokan bir süreç olduğu yönündedir. Problemin olduğu yerde, problemin paralelinde çözümde olmalıdır. Çözüm noktasında yapılan çalışmalar sonucunda işletmeler için enflasyon düzeltmesi uygun görülüş, enflasyon düzeltmesi yönünde oluşturulan beyanlar, şartların sağlanması ile hayata geçirilmeye başlanmıştır.

2.1.2. Enflasyon Düzeltmesine İlişkin Genel Bilgiler (2023 Yılı)

Ekonomik açıdan etkisi olan ve müdahale edilmediği takdirde gerçeği yansıtmaktan uzak veriler sunan finansal tablolar için 2023 yılı enflasyon düzeltmesi zorunlu hale gelmiştir. Bu zorunluluk, mali tabloların enflasyondan arındırılması ve enflasyonun vergi üzerindeki olumsuzluklarını gidermeye yöneliktir.

Enflasyon düzeltmesi uygulanabilirliği noktasında belirli şartların sağlanmış olması gerekmektedir. Uygulama kapsamına giren işletmeler, mükellefler detaylı bir şekilde ifade edilmiştir.

Kazançları bilanço esasına dayalı gelir veya kurumlar vergisi mükellefleri, kazançları gelir veya kurumlar vergisinden istisna olmasına rağmen gelir ve kurumlar vergisi mükellefiyeti olan bilanço esasına göre defter tutan mükellefler, dernek ve vakıflara bağlı iktisadi işletmeler için enflasyon düzeltmesi yapılması zorunluluk arz etmektedir.

Enflasyon düzeltmesi, parasal olmayan kıymetler üzerinden yapılacak, düzeltmeye ait kayıtlar, işlem tarihi ile 2023 yasal defterlere kaydedilecektir.

Enflasyon düzeltmesi işlemi kayıtlarını Türk para birimi ile tutanlar için yapılacaktır. Kayıtlarını yabancı para biriminden tutanlar, Türk para biriminden tutmaya başladıktan üç hesap dönemi geçtikten sonra enflasyon düzeltmesi işlemine tabi tutulacaktır.

2.2. Enflasyon Çeşitleri

Ekonomik boyutta etkilerini gözlemlediğimiz enflasyon, birkaç kalemin bir araya gelerek, dengeleri negatif yönde etkileyen bir süreçtir. Farklı etkiler meydana getiren enflasyon, Talep Enflasyonu ve Maliyet Enflasyonu olarak ifade edilebilmektedir.

2.2.1. Talep Enflasyonu

Talep Enflasyonu en sade ifade ile arz-talep dengesindeki uyumsuzluk olarak açıklanabilir. İstihdamın tam olarak seyrettiği bir ekonomide, arzın talebi karşılayamaması durumunda ortaya çıkan fiyatlar genel düzeyindeki artış olarak ifade edilmektedir (Ayboğa, 1999: 11).

Toplam talebin toplam arzdan fazla oluşu olarak ifade edilen talep fazlalığı, talep enflasyonuna sebebiyet vermektedir. Buna temel olarak özel harcamalar ve devlet harcamaları sebep olarak gösterilebilir. Yapılan tasarruflar yapılan yatırımlarda belli bir dengede ilerleyemez ve üretimde meydana gelen aksama ile talep enflasyonu meydana gelir (Altınok, 2004).

Para arzının yüksek olduğu bir ekonomide, kişinin bugün alabileceği bir ürünü bir süre geçtikten sonra alamayacağını düşünerek, parayı korumak yerine, o ürünü elde etmeye yönelmesi talep enflasyonunu ortaya çıkarıcı bir hamle olarak görülmektedir.

2.2.2. Maliyet Enflasyonu

Maliyet enflasyonu üretim maliyetlerindeki artış neticesinde ortaya çıkan bir enflasyon türüdür. Üretilen ya da ithal edilen ürünlerin maliyetindeki artış sonucu arzda azalma meydana gelebilmektedir.

Enflasyondaki artış sebebi olarak, hammadde, işçilik maliyetleri, değişken faizli banka kredileri; ithal durumunda olan kısım için ise kur değişiklikleri gösterilebilir. Bu sebeplere dayalı olarak maliyet artar, artan maliyet ürünlere yansıtılır, artan fiyatlı ürünlerin satılması ile işçi ve diğer maliyetler karşılıklı olarak bir kazanç elde edilmeye çalışılır.

Olağan çizgiden çıkılmasına sebep olan bu durumda, işletmelerin doğru veriler içeren yol haritasına ihtiyaçları vardır. Bu da ancak durumu doğru analiz ederek, finansal tabloları enflasyon etkisinden arındırma çalışmaları ile mümkün olacaktır.

Enflasyonun ekonomi üzerinde etkisi ile, her alanda satın alma gücü, tasarruflar, faiz oranları, mali denge oranları ve yatırım kararlarında zorluklar meydana getirmektedir.

Bu etkiler şu şekilde ifade edilebilir:

Satın alma gücünün azalması: Enflasyondaki yükselişle birlikte (Özellikle sabit gelirli tüketici için) satın alma gücü düşüş yönünde etkilenir. Alış gücünde meydana gelen azalış ise yaşam standartlarında olumsuz etki meydana getirir.

Tasarrufların değer kaybetmesi: Enflasyondaki yükseliş, özellikle Türk lirası para biriminden tasarrufta bulunanlar için, yapılan tasarrufların satın alma gücünde düşüş gözlemlenir.

Faiz oranlarının yükselmesi: Yüksek enflasyon dönemlerinde faiz oranlarında yükseliş meydana gelir. Faiz oranlarının artışı ile kredi maliyetleri artar ve sonuç olarak yatırım oranlarında düşüş gözlemlenir.

Mali dengesizliklerin oluşması: Üretim, işçi, bakım-onarım maliyetleri gibi maliyetlerin artması ile ekonomide mali dengesizlikler oluşmaya başlar. Bu durum kâr marjını etkileyerek işletmelerde küçülmeye gitme, işçi çıkarma, iflas gibi sonuçlara yol açar.

Yatırım kararlarının zorlaşması: Yüksek enflasyon beraberinde getirdiği belirsizlik ve oluşturduğu riskler nedeni ile alınacak kararlarda daha temkinli olunmasına sebebiyet verir (Web_10).

2.3. Dünya Ekonomisinde Enflasyon

Etki alanıyla realist değişikliklere yol açan enflasyon, en küçük birim olan aileden başlar ve artan oranlı bir hız skalası ile dünyayı etkisi altına alır.

Covid salgını, doğal afetler, savaşlar ekonomik denge sürecini değiştirerek, ekonomide farklı bir sürecin yaşanmaya başlamasına sebep olmuştur. Planlanan hedefler askıya alınmış, iyileştirici politikaların düzenlendiği bir sürece girilmiştir.

Enflasyonun yayılması ile birlikte büyüme oranlarında düşüş yaşanmıştır. Bu durum ülkeleri, enflasyonla mücadele sürecinde her ülkenin kendi politikalarını belirlediği bir döneme sokmuştur. Enflasyondan en çok etkilenen ülke %124'lük oranla Arjantin olmuştur. Türkiye ise %61'lik bir oranla dünya ülkeleri arasında 2. sırada yer almaktadır. Ülkemiz için planlanan süreç; enflasyonu 2024'te %33, 2025' te %15, 2026'da ise %8'e düşürmektir (Web_11).

Uluslararası para fonu (IMF) finansal sıkılaştırma hareketlerinin ekonomiyi resesyona sokabileceğini belirtmiştir. Yüksek maliyetin büyük firmaların kar oranlarını düşüreceğini, küçük firmaların ise maliyet artışından kaynaklı küçülmeye ve daha da karamsar bir sonuç ile iflasa gitme ihtimallerini belirtmiştir (Web_12).

2.4. Türkiye'de Enflasyon

Enflasyon, ekonomide dengeleri değiştiren, ağırlıkta kaygı oluşturan, geleceğe dair atılacak adımlarda temkinli olunması konusunda dayatma gücüne sahip olan bir süreçtir. Ekonomik buhrana sebep olan bu süreci, belli dönemlerde yaşanan olayları ve sonuçlarını dikkate alarak ifade edebiliriz.

- 1960-1980 Dönemi
- 1981-1990 Dönemi
- 1991-1999 Dönemi
- 2000-2010 Dönemi
- 2011-2023 Dönemi

- Türkiye'de 1960-1980 Yılları Arasında Enflasyon

Türkiye'de 1960'lı yıllarda ekonomik gücün sağlanması noktasında tedbir alıcı ve işleyişi arttırıcı planlar yapılmasına ihtiyaç duyulmuştur. Devlet Planlama Teşkilatı kurulmasıyla hayata geçirilen bu planlar şöyledir;

- Birinci Beş Yıllık Kalkınma Planı
- İkinci Beş Yıllık Kalkınma Planı
- Üçüncü Beş Yıllık Kalkınma Planı

Birinci Beş Yıllık Kalkınma Planında tarıma öncelik verilerek bu alanda ulusal geliri arttırıcı planlamalar yapılmıştır. Nüfusa yönelik çalışmalar ile dışa bağımlılığın azaltılması da öncelikler arasına yerleşmiştir (Küçük,1985).

Türkiye’de Birinci Kalkınma Planı’nın hayata geçirilmesi ile birlikte, ekonomide büyüme hızı ivme kazanmış ve fiyatlarda istikrar sağlanmıştır. Fiyat istikrarı ile büyüme arasında denge durumu izlenimi söz konusu olmuştur (Şahin,1995 :166).

Türkiye’de İkinci Beş Yıllık Kalkınma Planında kapsam daha geniş tutulmuş, tarım, İnşaat, kamu, sanayi gibi alanlar ayrı ayrı incelenmeye alınmış, istikrarlı büyümenin sağlanması için çalışmalar yapılmıştır. Aynı zamanda sektörler bazında ulusal ve uluslararası şeklinde ayırım meydana gelmiştir (Turhan, 2007: 65).

İnsan gücü hareketliliğinin sağlanması ve doğru insan gücünün doğru yerde kullanılarak alınan verimin arttırılması amaçlanmıştır.

Türkiye’de 3. Beş Yıllık Kalkınma Planı 15 yıllık sürecin 3. Dilimi olarak görülmektedir. Ancak İstikrarın sağlanamaması ve gereken noktaya gelinememesinden dolayı amaç ve süreçte yapısal bir değişikliğe gidilmek zorunda kalınmıştır. Bu sebeple Üçüncü Kalkınma Planı istikrarlı kalkınmaya öncelik vererek 22 yıllık stratejinin ilk adımı olarak hayata geçirilmiştir. Planı aksatacak her durumun ortadan kaldırılması hedef alınmıştır.

1960-1980 yılları arasında, süreç değerlendirmelerine katkı sağlayacak olan TEFE ve TÜFE oranlarındaki değişimi incelediğimizde;

TEFE ve TÜFE değişikliklerinde çok büyük bir fark görülmediği, bununda beraberinde ılımlı enflasyon süreci yaşattığı görülmektedir. Bu durum 1963 yılında gündeme gelen Birinci Kalkınma Planının başarılı bir süreç işlettiğini göstermektedir. 1964 yılında TEFE-TÜFE oranında en düşük değere TEFE: % 0,8 , TÜFE: % 1,2 oranında gözlemlenerek 1964 yılında ulaşılmıştır. TÜFE: %6,7 ve TÜFE: % 8,1 düzeyiyle en yüksek orana da 1965 yılında ulaştığı görülmektedir. Ayrıca Birinci Kalkınma Planı döneminde 1963 ile 1967 yıllarında ortalama TÜFE: % 5,16, TEFE: % 5 ise olarak görülmektedir (Turhan, 2007: 58). 1968-1972 yılları arasında İkinci Beş Yıllık Kalkınma Planı uygulamaya konulmuştur. Ancak planlanan süreç istenildiği gibi ilerlememiş, 1970

yılından itibaren enflasyonda artış başlamıştır. 1970 yılında TÜFE: %11,8, TEFE:%6,7 olarak gözlemlenmektedir. Süreç dahilinde en yüksek TÜFE: %101,4, TEFE:107,2 olarak 1980 yılında gözlemlenmektedir (Turhan, 2007: 59).

- Türkiye’de 1981-1990 Yılları Arasında Enflasyon

1970’lere kadar ılımlı bir süreç süren enflasyon 70’lerden itibaren hissedilir artışı ile gündeme gelmiştir.

1980’li yıllarda ekonomide meydana gelen dalgalanmalarla kendini gösteren enflasyon, ülkeyi borç sıkıntısına sokmuş ve olması gereken büyümenin sağlanamamasıyla sonuçlanmıştır (Turhan, 2007: 61).

80’li yıllarda özellikle kamu alanında planlanan hedeflerin başarılammaması, enflasyonun artışı vergi alanında da gelir gider dengesini bozmuştur. Dış borç konuları gündeme gelmiş, ülke içi faiz yükseltilmiştir. Borçlar borçla ödenme döngüsü artınca ekonomik denge bozukluğu kendini her alanda derinden hissettirmeye başlamıştır.

1981-1990 yılları arasında, süreç değerlendirmelerine katkı sağlayacak olan ÜFE değişimi incelediğimizde;

1980 yılında ÜFE: %107,2 oranı ile yüksek enflasyon oranını gözler önüne sermiştir. Alınan önlemler ve büyüme yolu olarak ihracata verilen ağırlık, enflasyon oranlarında hızlı bir düşüş yaşanmasını sağlamıştır. 1981 yılında ÜFE: %36,8’e düşmüştür. 1990 yılında ÜFE: %52,3 iken bu zaman dilimi aralığında en düşük ÜFE: %29,6 oranı ile 1986 yılında gözlemlenmektedir.

1981-1990 yılları arasında, süreç değerlendirmelerine katkı sağlayacak olan TEFE ve TÜFE oranlarındaki değişimi incelediğimizde;

1981 ve 1982 yılında enflasyon değerlerinde düşüş yaşanmıştır. Ancak bu düşüş, 1980 kararlarıyla birlikte meydana gelen yükseliş sonrası kısa bir süre devam etmiştir. 1983 yılından itibaren artan oranlı olarak devam etmiştir. 1981 yılında TÜFE: %34, TEFE: %36,8 olarak gözlemlenmektedir. Süreç sonunda TÜFE: %60,8, TEFE:52,3 olarak 1990 yılında gözlemlenmektedir (Turhan, 2007: 65).

- Türkiye’de 1991-1999 Yılları Arasında Enflasyon

1991-1999 yılları arasında, süreç değerlendirmelerine katkı sağlayacak olan ÜFE değişimi incelediğimizde;

1994 yılında gerçekleşmiş olan seçim ile birlikte mali piyasalarda sorunlar yaşanmaya başlamıştır. Türkiye’de mali reform uygulama yoluna gidilmiş Uluslararası Para Fonu (IMF) ile anlaşmalar yapılmıştır. Bu kapsamda alınan tedbirler ile enflasyonun yavaşlatılması amaçlanmıştır. 1994’ün başlarında 149,6 olan enflasyon, devamında yaşanan düşüş ile 1999 yılında 62,9 seyrinde izlenmiştir (Aydoğan, 2004: 95-96).

1991-1999 yılları arasında, süreç değerlendirmelerine katkı sağlayacak olan TEFE ve TÜFE oranlarındaki değişimi incelediğimizde;

1991-1999 dönemine ait TÜFE, TEFE ve değişim oranlarını incelenmiştir. Görüldüğü üzere 1995 yılında enflasyon değerlerinde düşüş yaşanmaya başlanmıştır. 1991 yılında TÜFE: %65.9, TEFE:% 55,4’lük bir enflasyon oranı gözlemlenmektedir. Süreç sonunda TÜFE: %64.9, TEFE:53,1 olarak gözlemlenmektedir (Turhan, 2007: 68).

1990’lı yıllarda enflasyon etkisinin en büyük sebeplerinden bir tanesi döviz kurlarındaki değişimlerdir. Kurların değişmesi ile iç ve dış dengelerde de değişiklik meydana gelmiştir. Bunun yanı sıra terörle yapılan mücadele, borçlanmaya olan bakış açısındaki değişiklikler enflasyonda da farklı sonuçlara ulaşılmasına sebep olmuştur.

90’lı yılların ortalarında farklı yönde istikrar politikası uygulamaya karar verildi. Mali piyasalarda düzenliliği sağlamak, gelir gider dengesi kurmak, fiyat artışlarının önüne geçmek, KİT’lerin özelleştirilmesi, ekonomik kalkınma sağlanmasına katkı sağlayacak maddeler belirlendi. Sonrasında alınan kararlarla döviz kurları serbest piyasaya bırakıldı. Artışlarının önüne geçebilmek için, maaş ile ücretler sabit kılınarak toplumun alım gücünde azalma meydana getirilmiş, talep düzeyi düşürülmüş ve harcamalara yönelik kısıtlamalar sağlanmıştır. Harcamalar kısılmak istenmiştir. Talepte oluşan bu azalma sektörleri sıkıntılı duruma sokmuş, imalat sanayinde kapasite kullanım oranında düşüş yaşanarak ekonomide daralmaya yaşanmıştır (Şahin, 1995: 241).

Ekonomide devam eden bu buhran, devleti yeni çözüm yolları aramaya itmiştir. Ekonomik kaygı düzeyinin düşürülmesi ve ekonomide istikrarın sağlanması amacı ile devlet ve IMF arasında Yakın İzleme Anlaşması imzalanmıştır.

2000-2002 senelerinde uygulamaya konulması planlanan Enflasyonla Mücadele Programının temel hedefleri şu şekildedir (Şahin, 1995: 249-250).

- 2000 senesinin sonunda %25-%20, 2001 senesinin sonunda TÜFE ve TEFE bazında enflasyon oranının %12-%10 ve 2002 senesinin sonunda %7-%5 olması hedeflenmiştir.

- Ekonomide 2000 senesinde %5,6, 2001'de %5,2 ve 2002'de %5,8 oranları bazında büyüme sağlanacaktır.
- Enflasyon üç yıl içerisinde %5 seviyelerine düşürülecektir.
- Cari açık/GSMH oranının 2002 senesinde %1,5 oranlarına düşürülmesi hedeflenmiştir.
- Kamu borç stoku / GSMH oranı sonucunda, %57,9'dan %54,6'ya düşürülmesi hedeflenmiştir.

Bu süreçlerin işleyişinde Döviz Kuru Politikaları ve Yapısal Reformlar önem arz etmektedir.

- Türkiye'de 2000-2010 Yılları Arasında Enflasyon

Enflasyonla birlikte ortaya çıkan ve 1998 yılında uygulanması planlanan Enflasyonla Mücadele Programı 2000'li yıllarda devreye sokulmuştur. İlgili süreçte sektörde fiyat ayarlamaları yapılmış, vergilendirmede yeni düzenlemelere gidilmiş, kamu giderlerinin azaltılarak gelirlerde arttırma gidilmesi konusunda yol alınmaya başlanmıştır. Ancak Enflasyonla Mücadele Programının başarıya ulaşmasındaki en önemli yapı taşı olan yapısal reform düzenlemelerinde aksaklıklar meydana gelmiştir.

Programda belirtilen yapısal reformların uygulanmasındaki aksaklıklar güven ortamını yok etmiş IMF ve uluslararası yatırımcıların mesafeli duruşuna sebep olmuştur. En önemli kalemlerden olan bankacılık sektörüne ilişkin reformların gerçekleştirilememesi, karşı taraf açısından bu mesafenin geçerlilik sebebinin arttırmıştır. Sermaye yapısı ve dövizinde yetersizlik bulunan, aktifinde yüksek devlet tahvili tutan bankalarda yüksek oranda faiz görülmüş ve kur riski ortaya çıkmıştır (Kepenek ve Yentürk, 2007).

Bankacılık sektöründe likit ihtiyacı görülmüş ancak Merkez Bankası piyasaya likit sürememiş ve faiz oranlarında ciddi bir artış yaşanmıştır. TCMB piyasanın likit ihtiyacını karşılamak amacıyla Enflasyonla Mücadele Programında ifade edilenin yerine Net İç Varlıklarını yükseltmiştir. Bu tarz durumların ekonomik krize sebebiyet verdiğinin bilinmesine rağmen herhangi bir çıkış yolunun planlanmamış olması programın eksikliğini göstermiştir (Kepenek ve Yentürk, 2007).

Bunların sonucunda ortaya çıkan 2000-2001 krizlerine ilişkin "Güçlü Ekonomiye Geçiş Programı" ifadesi temelinde yeni bir ekonomik istikrar programı uygulanacağı bildirilmiştir. İlgili yasal düzenlemelerin yapılması gerekli görülmüş, TEKEL, TÜPRAŞ,

PETKİM, TELEKOM vb. gibi büyük kuruluşların özelleştirilmesi, doğrudan gelir destekleme politikasına geçilmesi öngörülmüştür (Keyder, 2004).

Temelde 2004 yılında da örtük enflasyon devamlılığı, 2006 yılı itibari ile açık enflasyon uygulaması yapılacağı bildirilmiştir. İlgili bu politikalar sonucu hedeflenen oranlara yaklaşım sağlanmıştır.

Krizle birlikte hayata geçirilmesine karar verilen Güçlü Ekonomiye Geçiş Programı ile enflasyonun hızı göğüslenerek fiyatlar genel düzeyinde azalmalar görülmeye başlanmıştır.

2021 yılında gerçekleşen mali kriz ekonomik istikrar sağlanması yönünde ciddi adımlar atılmasına yönelik çalışmalar ile geçen bir süreci beraberinde getirmiştir.

2000 yılında %51,4 seyrinde ilan TEFE, 2021 yılında %61,6 oranına yükselmiş, alınan tedbirler kapsamında gerçekleşen düşüş ile birlikte 2010 yılında % 8,7 oranı ile dönemi kapatmıştır.

2000 yılında %54,9 oranında seyreden TÜFE, 2010 yılında %6,4, oranlarına kadar düşmüştür.

- **Türkiye’de 2011-2023 Yılları Arasında Enflasyon**

Enflasyonun ülkemiz için her dönem etki derecesi farklı olmuştur. 2011 yılından günümüze kadar uzanan süreçte enflasyona sebep savaşlar, doğal afetler, ithal ürünlerin (petrol gibi) maliyetlerinin artması, salgınlar gibi birçok faktör ekonomik problemleri beraberinde getirerek enflasyona zemin hazırlamıştır.

2011-2023 yılları arasında, süreç değerlendirmelerine katkı sağlayacak olan TÜFE ve ÜFE oranlarındaki değişimi incelediğimizde;

İnceleme sonucunda 2011-2023 yılları arasında enflasyon en düşük % 6,16 değişim oranı ile 2012 yılında olmuştur. 2012 yılında % 6,16 seyrinde olan enflasyon, 2014 yılında %8,17, 2015 yılında %8,81, 2016 yılında %8,53 ile artan oranlı ilerleyerek 2023 yılında %64,77’ye ulaşmıştır. Ekonomide en yüksek enflasyon oranı 2023 yılı %64,77 olarak görülmektedir.

Ülkemizde, belirli zaman aralıklarında içinde bulunduğumuz enflasyonist dönemler ve bu dönemlerde alınan tedbirler ile ulaşılan sonuçlar mevcutta ifade edildiği gibidir. Enflasyonla birlikte ülkemizde yaşanan konjonktürel durum, dünya genelinde de bu şekilde seyretmektedir. Enflasyondan etkilenen ülkelerin başında Arjantin gelmektedir.

Arjantin'in enflasyon karşısında yaşadığı genel durum ve aldığı tedbirler genel bir çerçevede ifade edilmiştir.

2.5. Enflasyon ile Mücadele Örneği

Enflasyon ekonomiye, dünya genelinde etki etmiş bulunmaktadır. Bu etki, her ülke için, etki derecesine göre farklı oranlarla ifade edilmekte; ülkeleri enflasyonu kontrol altına alması yönünde harekete geçirmektedir.

Enflasyondan etkilenen ülkelere bakıldığında, enflasyondan etkilenen ülkelerin başında Arjantin gelmektedir. Enflasyonla mücadelede, her ülkenin farklı politikaları bulunmaktadır. Ekonomik buhran olarak ifade edeceğimiz bu dönemden en çok etkilenen ülke olan Arjantin'i, yaşamış oldukları süreç ve aldıkları önlemler açısından şu şekilde ifade edebiliriz.

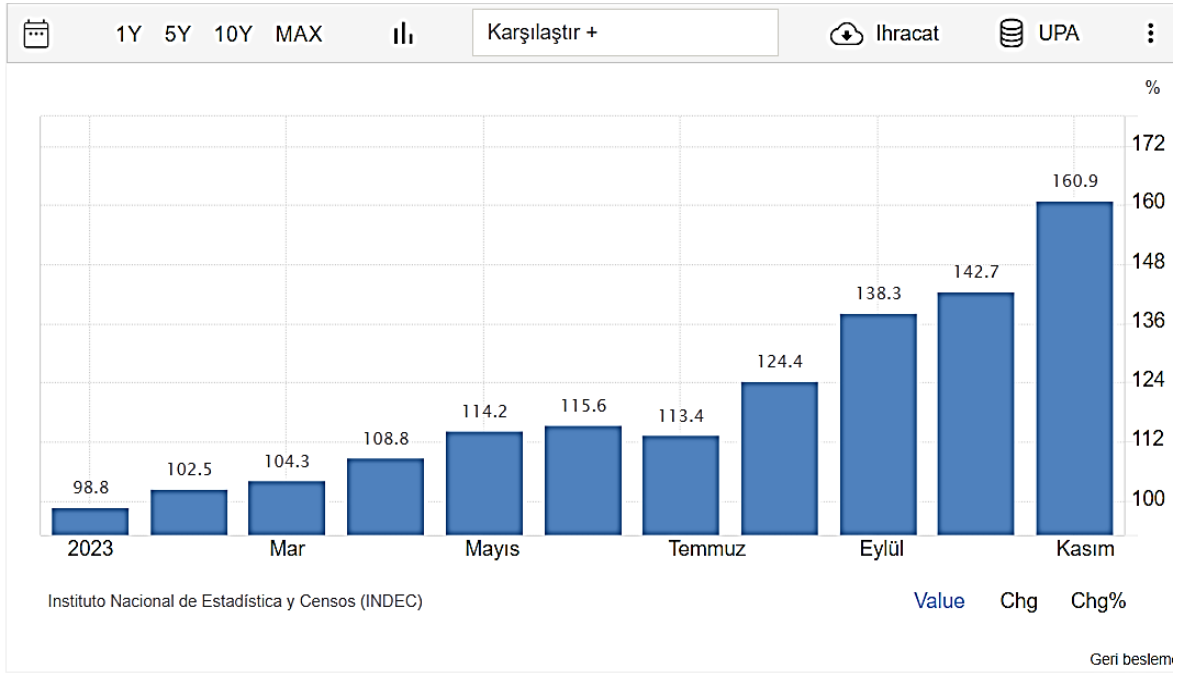
2.5.1. Arjantin'in Enflasyonla Mücadele Politikaları

Arjantin, Güney Amerika'nın ekonomideki payı yüksek olan bir ülkedir. Üç haneli rakamlarla seyrine devam eden enflasyon, ülkede para biriminin değer kaybetmesine sebep olmuştur. Ekonomik belirsizliklerle devam eden süreç ile yoksulluk oranında da ciddi oranda artış yaşanmıştır.

Para birimindeki hızlı değer kaybı dolarizasyon fikrine ağırlık verilmesine sebep olmuştur.

2023 yılı enflasyon oranlarını grafik yardımı ile daha somut gözlemleyebiliriz.

Grafik 1: Arjantin Enflasyon Oranı

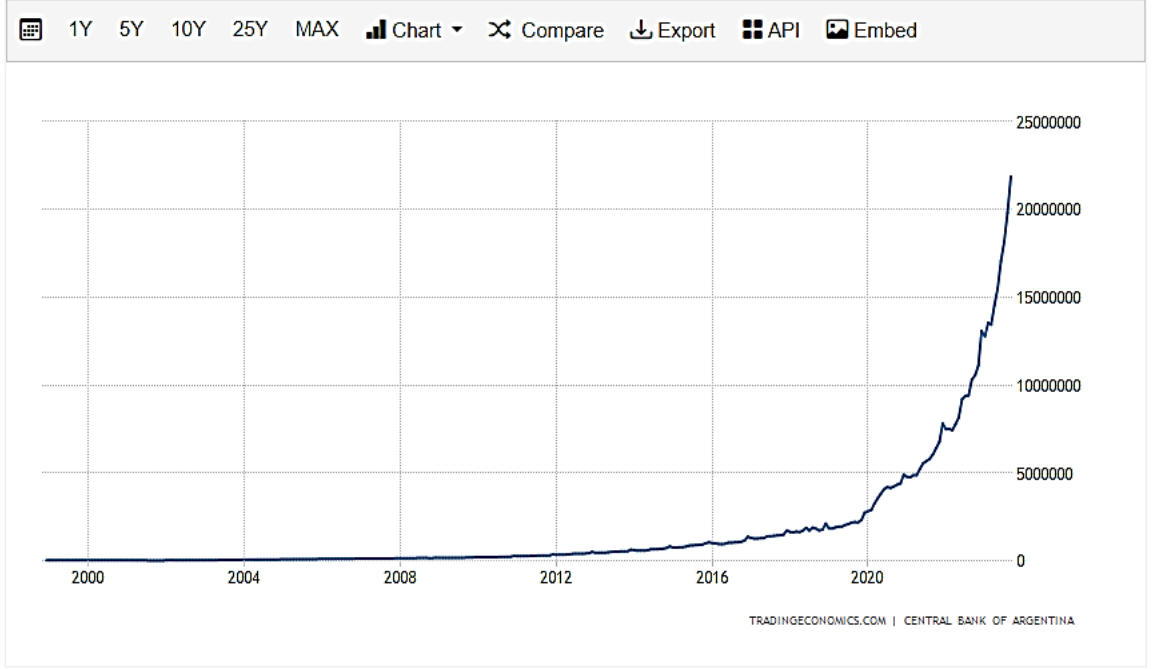

Kaynak: Web_1. <https://www.asmmmo.org.tr/>

2023 Ocak ayında %98.8 olarak gözlemlenen enflasyon, artan oranlı devam ederek kasım ayında %160.9'a ulaşmıştır. Bu süreç enflasyonla mücadelede sıkı politikalar tercih edilmesini zorunlu hale getirmiştir.

Arjantin'de enflasyon oranlarının büyüyen kartopu olmasında etkisi olan en büyük sebebin, para arzının üretilen mal ve hizmetten fazla olduğu yönündedir. Grafik ile inceleyelim:

Grafik 2: Arjantin Faiz Oranı

Kaynak: Web_1. <https://www.asmmmo.org.tr/>

Son otuz yılda para arzındaki artan oranlı süreklilik, enflasyon seyrinin yükselmesini daha net açıklamaktadır. Söz konusu bu durum, “Bu Ekonomi 101. Pratik olarak elinize aldığımız herhangi bir ekonomi ders kitabı boyutu, para arzını bir ekonominin mal ve hizmet üretebileceğinden daha hızlı genişletirseniz, enflasyona sahip olacağımızı belirtirsiniz” şeklinde ifade edilmiştir.

Arjantin’in para birimi olan peso’ da karşılaşılan satın alma gücündeki düşüş, insanları dolar almak yönüne sevk etmektedir. Günümüzde 1.000 peso’nun 1 ABD doları satın alıyor oluşu yaşanan durumun sebebini göstermektedir.

Süreç içinde, siyasi alanda başkan değişikliği süreci yaşanmış ve enflasyonla mücadelede alınacak tedbirler boyut değiştirmiştir. ABD para biriminin resmi para birimi olması, Merkez Bankasının âtil duruma getirilmesi, bakanlıklarda özelleştirme, memur alanında belirli müdahalelerin olması, faiz oranlarının enflasyon oranlarının üstüne çıkarılmaması yönünde tedbirler gündeme getirilmiştir (Web_13).

Enflasyon ile mücadele politikalarındaki kısmi uygulamalar, üç haneli enflasyon oranının belirgin oranda düşüşüne sebep olmuştur.

Dünyada ve ülkemizde yaşanan enflasyonist süreçte uygulanması ön görülen çözümler, enflasyonun yaşandığı döneme, sebeplerine, etki oranına ve koşullarına göre farklılık gösterebilmektedir.

Ülkemizde yaşanan bu süreçte, ihtiyaç duyulan çözüm noktalarından bir tanesi de işletmeler için enflasyon düzeltmesi işlemi olmuştur.

2.6. Enflasyonun İşletmeler Üzerindeki Etkileri

Enflasyon kişinin kendi ekonomisinden ülke ekonomilerine kadar çok büyük etkilere sahiptir. Pastada, ekonomik döngüyü sağlama noktasında büyük paya sahip olan işletmeler de bu alanda ciddi olumsuz etkiler yaşamaktadır.

İşletmeler, başlangıçtan sona kadar doğru bilgi ile doğru karar almak zorundadır. Enflasyonun sarsıcı etkisi altında kalan işletmeler sancılı bir süreci yönetme zorunluluğu ile karşı karşıya kalmaktadır.

Süreç yönetmek konusunda işletmenin yapısal durumu da önem arz etmektedir. Her işletmenin enflasyondan etkilenme oranı ve süreci farklı olacaktır.

Birkaç madde olarak ifade edilirse;

- İşletmenin türü,
- İşletmenin vizyonu,
- İhracat-ithalat durumu,
- Teknolojiden yararlanma oranı ve buna uyumu,
- Stok devir hızı,
- Üretilen mal ya da hizmetin arz-talep ve ikame durumu,
- Kredi kullanma durumu,
- İşleyişte kullandıkları para birimi kalemleri enflasyonun, işletme ekonomisine yapacağı etki yoğunluğu konusunda belirleyici olacaktır.

2.7. Enflasyonun Finansal Tablolar Üzerindeki Etkileri

İşletmelerin karar almalarında belirleyici olan finansal tablolar muhasebe verileri ışığında hazırlanmaktadır.

İşletmelerin en doğru kararlarla en doğru adımları atabilmesi için sahip olması gereken veriler muhasebe tarafından sunulmaktadır. Bu aşamada muhasebenin belgelere dayandırılarak sunmuş olduğu finansal tablolar, alınacak kararlarda belirleyici rol

üstlenmektedir. Bu veriler ışığına karar almayı riskli hale getiren bazı durumlar mevcuttur. Bu durumlardan bir tanesi ise enflasyonist ortamdır. Meydana gelen enflasyon ortamı finansal tabloları gerçeklikten uzaklaştırır, oluşturduğu belirsizliklerle işletmeleri durağan bir noktaya iter.

Karar alıcı konumda olan yöneticiler, kredi veren kuruluşlar, ticari ilişkisi olan birimler, yatırımcılar yanlış verilerle yanlış sonuçlara ulaşabilirler. Enflasyon düzeltilmesi tam olarak bu noktada önem arz etmektedir. Yapılacak enflasyon düzeltilmesi ile alınabilecek alınacak kararlarda, işletmelerin alacağı önlemler ile parasal kaybın önüne geçilecek; bazı işletmelerin ise uygulayacağı doğru para politikaları ile parasal kazancına sahip olmasına olanak sağlayacaktır.

2.7.1. Enflasyonun Bilanço Üzerindeki Etkileri

Enflasyonist dönemde, ekonomide yaşanan olumsuzluklar, işletmelerde de etkisini göstermektedir. Enflasyon, işletmelerin varlık ve kaynaklarında değişiklikler meydana getirerek, mali yapısının gerçeklikten uzaklaşmasına sebep olmaktadır. Bu durum bilançonun gerçeği yansıtamaması ve sunulan bilgilerin hatalı olması ile sonuçlanmaktadır.

Bilançolar parasal kalemler ve parasal olmayan kalemlerden oluşmaktadır. Enflasyon etkisi, parasal kalemler ve parasal olmayan kalemler açısından farklı durumları yansıtmaktadır.

Parasal kalemler, “Para değerindeki değişimler karşısında nominal değerleri aynı kalan, ancak satın alma güçleri fiyat hareketlerine göre ters yönde değişen kalemlerdir.” Farklı bir ifade ile fiyatların artış halinde olduğu bir sistemde, satın alma gücündeki azalışlar olarak da açıklanabilir (Hacırüstemoğlu, 1997: 20).

2.7.1.1. Enflasyonun Parasal Varlıklar Üzerindeki Etkileri

Parasal varlıklar enflasyonist ortamda nominal değerini koruyan, ancak enflasyonun etkisi ile satın alma gücünde değişikliğe maruz kalan kalemlerdir. Nominal değer, paranın, hisse senedi ve benzeri kıymetlerin üzerinde yazılı olduğu değerdir. Sonuç olarak satın alma gücündeki kayıp, olumsuz yönde bir sürecin izlenmesine yol açmaktadır.

2.7.1.2. Enflasyonun Parasal Olmayan Varlıklar Üzerindeki Etkileri

Parasal olmayan varlıklar, binalar, makine tesis cihazlar, stoklar gibi kalemlerden oluşmaktadır. Bu kalemlerin değeri paranın satın alma gücü değişkenliğine bağlı olarak

değişir. Satın alma gücünü koruyan bu kalemlerin gerçek değerinin belirlenmesi ve işletmeler açısından doğru yorumlanabilmesi için enflasyon düzeltilmesi işlemlerine tabi tutulması gerekmektedir.

2.7.1.3. Enflasyonun Parasal Kaynaklar Üzerindeki Etkileri

Parasal kaynaklar, enflasyonist ortamda nominal değeri sabit kalırken, para değerindeki değişimlere paralel olarak satın alma gücünün netleştiği kaynak kalemleridir. Banka kredileri, borç senetleri, çıkarılmış tahvil ve senetler gibi kalemler ile ödenecek borçlar bu kaynakları oluşturmaktadır.

2.7.1.4. Enflasyonun Parasal Olmayan Kaynaklar Üzerindeki Etkileri

Parasal olmayan kaynak kalemleri, öz sermaye kalemleri, yabancı para cinsinden banka kredileri gibi kalemleri içermekte ve enflasyondan etkilenecek artış göstermektedir.

Sonuç olarak,

Enflasyonist ortamda paranın satın alma gücü azalmaktadır. Parasal kaynakların gerçek değerinin nominal değerinin altında kalması, zarar sonuçlu bir tablo ile karşı karşıya kalınmasını kaçınılmaz kılmaktadır.

Bilançosu incelenen bir işletme, parasal kaynaktan çok parasal varlık bulunduruyorsa, enflasyona maruz kaldığı takdirde varılacak sonuç zarar etmesi yönündedir.

Ülkemizde yaşanan enflasyon sonucu, enflasyon düzeltilmesi uygulaması, parasal olmayan kalemler üzerinden yapılmaktadır. Bu sebeple bilançoda bulunan, parasal olmayan kalemlere yönelik arındırılan kalemler gerçek değeri ile bilançoda yer almalıdır (Koroğlu ve Uçma, 2005).

2.7.2. Enflasyonun Gelir Tablosu Üzerindeki Etkileri

Enflasyonist ortamda izlenen fiyatlar genel seviyesindeki artışlar, işletmelerin satmış olduğu mal ve hizmetlerdeki fiyat artışını da beraberinde getirmekte ve bu durumu, gelir tablosunda bulunan kalemlerin gerçeği yansıtmasındaki zorluklar izlemektedir.

İşletmeler için önem arz eden gelir tablosunun, gerçeği yansıtmasına ihtiyaç duyulmaktadır. Enflasyon düzeltilmesi yapılmadığı takdirde, gelir tablosuna, faaliyetler sonucu elde gelirler daha fazla, mevcut gelirleri elde ederken katlanılan maliyetler ise olması gerekenden daha az tutarda yansımaktadır. Bu durum gelir tablosunun, gerçek gelir-

gider durumunu yansıtmasını ve işletme için doğru politikalarının belirlenmesini güçleştirecektir.

2.7.2.1. Enflasyonun Gelir Kalemleri Üzerinde Etkileri (Parasal Olmayan Varlık Satış Kârları Hariç)

Gelir tablosuna endeksle inceleme yapıldığında, işletme gelirleri, satış gelirleri, diğer faaliyetlerden elde edilen olağan gelirler, olağandışı gelirler olarak ifade edilebilmektedir.

Bu durumun enflasyon muhasebesine kapı açan tarafı ise, gelirler ile ilgili artışların gerçek artış olup olmadığı ve bu noktada enflasyon etkisinin ne ölçüde olduğunun belirlenmesine yöneliktir

2.7.2.2. Enflasyonun Gider Kalemleri Üzerinde Etkileri (Satışların Maliyeti ve Amortisman Giderleri Hariç)

Gelir tablosunda yer alan gider kalemleri de enflasyondan etkilenmektedir. Bu kalemlerin içinde en önemli gider kalemi olarak satılan malın maliyeti gösterilebilir. Bunun sebebi ise, enflasyonist ortamda, yapılan satıştan elde edilen gelirler, mevcutta yansıtılan maliyetten yüksek olacağı için, kâr oranı gerçekten tutardan daha fazla gözükecektir. Enflasyon muhasebesine duyulan ihtiyaç, bu noktada ortaya çıkmaktadır (Köroğlu ve Uçma, 2005).

2.7.2.3. Satışların Maliyetine Etkisi

Satışların maliyeti, tarihi maliyetler üzerinden hesaplanan (üretildiği tarihteki maliyet) hammadde, işçilik ve genel üretim giderlerinden oluşmaktadır. Tarihi maliyetler, enflasyonist ortamda gelen fiyat artışları sebebi ile gerçek maliyetlerin yansıtılmasını engeller (Yükçü ve Özkan, 2003: 23).

Bu duruma ek olarak, satışların maliyetinin enflasyondan etkilenme derecesinde stok değerlendirme yönteminin de belirleyici etkisinin olduğu bilinmektedir. Stok değerlemede LİFO ve FFİFO yöntemini dikkate aldığımızda, enflasyonun satışların maliyeti üzerindeki etkisi konusunda, FIFO yönteminin kullanılmasının LİFO yönteminin kullanılmasına nazaran daha yüksek bir sonuç ortaya çıkardığı görülmektedir (Köroğlu ve Uçma, 2005).

2.7.2.4. Amortisman Giderlerine Etkisi

İşletmenin mevcudunda bulunan varlığın, tarihi maliyetle değerlendirilmiş olması, tarihi değerleri ile gösterilmesini sağlamaktadır. Bu durum tebliğde yayınlanmış olan formüllerle yeniden değerlendirme uygulamasının yapılmasını ihtiyaç haline getirmiştir

2.8. Enflasyonun İşletmeye Taraf Olanlar Açısından Etkileri

İşletmeler mevcudiyetini sürdürmek amacı ile alacağı kararlara ilişkin doğru bilgiye ihtiyaç duyarlar. Bu kararlar sonucunda işletmelerin ve mevcut çevrenin karşı karşıya kalacağı birtakım durumlar söz konusu olacaktır. Bunları şu şekilde ifade edebiliriz.

2.8.1. İşletme Açısından

Enflasyon işletmeler üzerinde kısa dönemde maliyetlerin, faiz yüklerinin, yatırım risklerinin artmasına sebep olurken; uzun dönemde mali tabloların doğru verilerle yorumlanmasında güçlükler neden olur. Enflasyonla birlikte gelişen verilerdeki değişiklik, finansal tabloların doğruyu yansıtmamasına sebebiyet vermektedir. Enflasyon düzeltilmesine tabi tutulmadan dikkate alınan finansal tablolar, yanlış kararlar alınmasına sebebiyet verecektir.

2.8.2. Sermaye Piyasası Yatırımcıları Açısından

Bir ülkenin refah düzeyinin artması, ekonomik kalkınma ile mümkündür. Ekonomik kalkınmanın sağlanabilmesi için ise şirketlerin büyümesi, üretim gücünün artırılması gerekmektedir. Bu noktada, sağlıklı işleyen bir ekonomi için finansal sistemin etkin çalışması kritik öneme sahiptir (Uluyol, 2021).

Sermaye piyasası yatırımcılarının doğru ve hedeflenen katkıyı sağlayacak yönde kararlar almaları ve bu doğrultuda hareket etmeleri önem arz etmektedir. Profesyonel hareket edilmesi gereken bu noktada finansal tablolardan yararlanılmakta, veri akışındaki bilgilerin eksiksiz olması gerekmektedir.

Finansal tablolardaki verilerin doğru yansıtılmasını engelleyen bir durumda, enflasyonist bir ortamda yaşanıyor olmasıdır. Enflasyon, işletmelerin verilerindeki sağlıklı ilerleyişi etkilemekte, bu durumun düzeltilmesi için ise enflasyon muhasebesi işlemleri yapılması gerekmektedir. Aksi takdirde yansıtılan yanlış bilgi, yanlış kararlar alınmasına sebebiyet verecektir.

2.8.3. İşletmeye Kredi Sağlayanlar Açısından

İşletmeler için faaliyetlerinin süreklilik arz etmesi önemlidir. Bunu sağlayan temel nokta ise ekonomik istikrardır. Bu sebeple belirli dönemlerde nakit ihtiyacı ortaya çıkabilir. Nakit ihtiyacının karşılanabileceği kanallardan bir tanesi de işletmeye kredi sağlayan kurumlardır. İşletmeye kredi sağlayan kurumların talep ettikleri ilk veri ise işletmelerin finansal tablolarıdır. Kredi sağlamak noktasında tabloya bakılarak verilen kararların doğruluğu için verilerin eksiksiz alınması, işlenmesi; enflasyona maruz kalındığı durumlarda ise enflasyon düzeltilmesi yapılarak doğru bilgi sunumunun gerçekleştirilmesi gerekmektedir. Aksi takdirde işletmeye kredi sağlayan kurumların yanlış verilere bakarak almış oldukları kararlar, geri ödeme de zorluk gibi sıkıntılı süreçleri beraberinde getirmektedir.

2.8.4. Devlet Açısından

Finansal tablolardaki yanlış veriler, işletmelerin devlete ödeyeceği vergilerin eksik hesaplanmasına sebep olur. Eksik hesaplama ile eksik ödenen vergiler, devlet açısından vergi gelirlerinin azalmasını gündeme getirir.

2.9. Enflasyonun İşletmeler Üzerindeki Etkisini Gidermeye Yönelik Yöntemler

Enflasyonun finansal tablolar ve dolayısıyla işletmeler üzerindeki olumsuzluklarını gidermek için kullanılan birçok yöntem bulunmaktadır. Bu yöntemler muhasebe literatüründe genel olarak şöyle sınıflanmaktadır:

1. Kısmi Düzeltme Yöntemleri:

- Yeniden Değerleme
- Azalan Bakiyeler Yöntemine Göre Amortisman
- Alacak ve Borç Senetleri Reeskontu
- Yenileme Fonu
- Gider Artış Fonu
- Finansman Fonu
- Araştırma ve Geliştirme Fonu
- Stok Değerlemede LİFO Yöntemi
- Gayrimenkul ve İştirak Satışlarından Doğan Kazançlar
- Maliyet Bedeli Artırımı
- Yatırım İndiriminde Endeksleme

- Geçici Vergi
2. Genel Düzeltme Yöntemleri
- Enflasyon Muhasebesi

2.10. Türkiye’de Enflasyon Muhasebesi Düzenlemesi Yapan Kurumlar

Ülkemizde yaşanan ekonomik sıkıntılar belirli dönemlerde kangrene dönüşmüş ve bu durum enflasyonla sonuçlanan bir sürece eşlik etmiştir. Problemlili bir dönemde çözüm olarak enflasyon düzeltmesi işlemleri uygun görülmüştür. Enflasyon muhasebesi ile ilgili düzenleme yapan belli başlı kurumlar aşağıdaki gibidir:

- Türkiye Muhasebe ve Denetim Standartlar Kurulu (TMUDESK) – TMS-2
- Türkiye Muhasebe Standartları Kurumu (TMSK)
- Bankacılık Düzenleme ve Denetleme Kurumu (BDDK) Muhasebe Uygulama Yönetmeliğine ilişkin 14 Sayılı Tebliğ
- Sermaye Piyasası Kurulu (SPK)
- Maliye Bakanlığı 5024 sayılı Vergi Kanunu

ÜÇÜNCÜ BÖLÜM

ENFLASYON MUHASEBESİ

3.1. Enflasyon ve Enflasyon Muhasebesi

Enflasyon, ekonomik dengelerde farklılık yaratmış ve birey, toplum ve devletleri bu konu ile ilgili çözüm sürecine yönlendirmiştir. Bu durumda mikro düzeyden makro düzeye kadar kapsayıcı etkiye sahip birtakım düzenlemeler öngörülmüştür.

Ekonomik döngünün temel bir ayağını oluşturan işletmeler için de bu düzeltmeler gündemde yerini almıştır. İşletmelerin finansal tablolarının gerçeği yansıtacak ve karşılaştırılabilir hale getirilerek, karar alma süreçlerini daha doğru yönlendirilmesi konusunda yapılması gereken iyileştirici kararlar alınmıştır. İşletmeler için enflasyondan arındırılma sürecinden hareketle ifade edilen bu süreç enflasyon muhasebesi işleyişi ile gerçekleşecektir.

Enflasyon muhasebesi, işletmenin finansal tablolarının enflasyondan arındırılmasını amaçlamaktadır. İşletmeler için uygulanan enflasyon muhasebesi işlemi, işletmenin mevcut muhasebe kayıtları için direkt bir değişiklik yapılmaz. İşletmenin eski maliyet kayıtlarına yönelik işlemler yapılarak, işletmenin gerçek değerini yansıtmayı amaçlar (Hacırüstemoğlu, 1997: 15).

3.2. Enflasyon Muhasebesi Düzeltmesi

Enflasyon Düzeltmesi, paranın satın alma gücündeki farklılaşmalar sebebi ile gerçeği yansıtamaz duruma gelen mali tabloların, gerçek yansımaları sağlamak amacıyla yapılan düzeltme işlemleridir (İZSMMMÖ).

Vergi Usul Kanunu'nun mükerrer 298. maddesinde "Mali tablonun ait olduğu tarihteki satın alma gücü cinsinden hesaplanması" olarak tanımlanmıştır.

3.2.1. Enflasyon Düzeltmesi Yapacak Olanlar ve Enflasyon Düzeltmesi Yapılacak Kalemler

T.C. Resmî Gazete verilerine göre Enflasyon düzeltmesi yapmakla yükümlü olanlar şunlardır:

MADDE 8- (1) Enflasyon düzeltmesi, kolektif, adî komandit ve adî şirketler dâhil kazançlarını bilanço esasına göre tespit eden gelir veya kurumlar vergisi mükellefleri

tarafından yapılır. Bilanço esasına göre defter tutan kollektif, adî komandit ve adî şirketlerde enflasyon düzeltmesi bu şirketlerin bilançoları nezdinde yapılır. Kurumlar vergisi mükellefi olan iş ortaklıklarının da bilançoları enflasyon düzeltmesine tabi tutulur.

(2) 213 sayılı Kanunun geçici 33 üncü maddesi gereğince 31/12/2023 tarihli (kendilerine özel hesap dönemi tayin edilenlerde 2024 yılında biten özel hesap dönemi sonuna ait) bilançonun, izleyen geçici vergi ve hesap dönemlerinde ise düzeltme şartlarının gerçekleşmesine/varlığına bağlı olarak aynı Kanunun mükerrer 298 inci maddesinin (A) fıkrası gereğince geçici vergi ve hesap dönemleri sonuna ait bilançoların mezkûr madde ile bu Tebliğe göre enflasyon düzeltmesine tabi tutulması, anılan mükellefler (Tebliğin bu maddesinde enflasyon düzeltmesi yapamayacakları belirtilenler hariç) için zorunluluk olup, uygulama açısından mükelleflerin herhangi bir seçimlik hakları bulunmamaktadır.

(3) Kurumlar vergisi mükellefi olan ve bilanço esasına göre defter tutan iktisadi devlet teşekkülleri ve kamu iktisadi kuruluşları ile bunların bünyesindeki işletmeler ve imtiyazlı işletmelerin, enflasyon düzeltmesi yapmaları zorunludur.

(4) Kamu kurum ve kuruluşlarına bağlı kurumlar vergisi mükellefi olan ve bilanço esasına göre defter tutan iktisadi kamu müesseseleri ile dernek ve vakıflara bağlı iktisadi işletmelerin de enflasyon düzeltmesi yapmaları zorunludur.

(5) Yeni işe başlayan mükelleflerin enflasyon düzeltmesine tabi olup olmadıkları da genel esaslara göre belirlenir. Bu mükelleflerde enflasyon düzeltmesi hükümlerinin uygulanmasında işe başlanılan tarihin bir önemi bulunmamaktadır. 1/1/2024 tarihinden sonraki dönemlerde enflasyon düzeltmesi yapma zorunluluğu bakımından, son üç ve son bir hesap dönemi, bu mükelleflerin işe başladıkları tarihten önceki dönemleri kapsıyor olsa dahi şartların gerçekleşip gerçekleşmediğinin hesabında dikkate alınır.

(6) Kazançlarını işletme hesabı esasına (zirai işletme hesabı dâhil) göre tespit eden mükellefler ile serbest meslek kazanç defteri tutan serbest meslek erbabı mükellefler enflasyon düzeltmesi yapamazlar. Ancak, amortismanına tâbi iktisadi kıymetlerini bu Tebliğe göre düzeltilmiş tutarları üzerinden amortismanına tâbi tutabilirler.

(7) Aşağıda yer alan mükellefler de enflasyon düzeltmesi yapamazlar:

a) Kayıtlarını Türk para birimi dışında başka bir para birimiyle tutmalarına izin verilen mükellefler,

b) Kayıtlarını Türk para birimi dışında başka bir para birimiyle tutmalarına izin verilen, ancak Türk para birimiyle kayıt yapmaya dönen mükelleflerden, Türk para birimiyle kayıt yapmaya başlanılan hesap döneminden itibaren üç hesap dönemi geçmemiş olanlar.

(8) Bilanço esasına göre defter tutmayan gelir veya kurumlar vergisi mükellefleri bu Tebliğe göre enflasyon düzeltmesi yapamayacaklardır. Ancak, 31/12/2023 tarihi itibarıyla faal olup, 2024 takvim yılı veya sonrasında ilk defa bilanço esasına geçen mükellefler ilk düzeltme işlemlerini bilanço esasına geçtikleri tarih itibarıyla geçici 33'üncü madde ve bu Tebliğin üçüncü bölümüne göre; daha sonraki düzeltme işlemlerini de mükerrer 298 inci maddenin (A) fıkrası ve bu Tebliğin dördüncü bölümüne göre yapacaklardır. Ayrıca, 31/12/2023 tarihi itibarıyla bilanço esasında defter tutmakta iken 1/1/2024 tarihi itibarıyla işletme hesabı esasında defter tutmaya başlayan mükellefler 31/12/2023 tarihi itibarıyla enflasyon düzeltmesi yapmak için gereken şartları taşıdığından, 31/12/2023 tarihli bilançoğu düzelterek 1/1/2024 tarihi itibarıyla işletme hesabı kayıtlarını ve envanterini düzeltilmiş bilançodaki değerlere dayandırmak zorundadır.

(9) Gelir/kurumlar vergisi mükellefiyeti bulunmakla birlikte kazançları gelir veya kurumlar vergisinden istisna olan, bilanço esasına göre defter tutan mükellefler de enflasyon düzeltmesi hükümlerine göre düzeltme yapmak zorundadırlar.

(10) Kurumlar vergisinden muaf olan ve bilanço esasına göre defter tutan mükelleflerin enflasyon düzeltmesi yapmaları zorunluluğu bulunmayıp, ihtiyari olarak düzeltme yapmaları mümkündür” (VUK, 2024:17).

Enflasyon Düzeltmesi İşlem Sırası ise Şöyle Özetlenebilir:

- Parasal olmayan kalemlerin tespiti
- Düzeltilecek tutarın belirlenmesi
- Düzeltmede dikkate alınacak tarihin belirlenmesi
- Düzeltme katsayısının hesaplanması
- Düzeltmeye tabi tutar ile hesaplanan düzeltme katsayısının çarpımı
- Farkların, Enflasyon Farkı Hesabına kaydedilmesi
- Enflasyon Düzeltme Hesabı'nın kullanılması
- Enflasyon Düzeltme Hesabı'nda oluşan toplam farkların Geçmiş Yıl Karı/Zararı Hesabı'na aktarımı
- Düzeltme sonrası kar-zarar hesaplanması

- Düzeltilmiş Bilanço

3.2.2. Enflasyon Düzeltmesi Yapılacak Kalemler

Enflasyon Düzeltmesi, muhasebe kayıtlarını Türk lirası olarak tutan, defter türü Bilanço olan Gelir ve Kurumlar Vergisi mükelleflerinin bilançoda yer alan parasal olmayan kıymetler için yapılmaktadır. İşletme hesabı usulüne göre defter tutanlar ile Serbest Meslek İdame Edenler tercihen olarak Amortismanına Bağlı İktisadi kıymetleri için enflasyon düzeltmesine tabi tutulmuş değerler üzerinden amortisman ayırmaktadır.

3.2.2.1. Parasal Kıymetler

Satın alma gücündeki değişikliğe karşılık nominal değerlerini koruyan kalemlerdir. Parasal varlıklar ve parasal kaynaklar enflasyon düzeltmesine tabi değildir. Bunun sebebi olarak ise parasal kıymete ait bilançoda görülen değer bilanço tarihi itibari ile o kıymetin satın alma gücünü de göstermektedir (Web_14).

3.2.2.2. Parasal Olmayan Kıymetler

“Parasal Olmayan Kıymetler; Ulusal para değerindeki değişmelere rağmen satın alma güçleri değişmeyen kıymetlerdir.” (İşletmenin arsa ve arazileri ya da demirbaşları gibi).

Birim ifadesi olmayan, satın alma gücü belirtilmemiş kalemlerdir.

Parasal olmayan kıymetlerin, işletmeye aidiyeti, düzeltmeye esas tarih ve bedellerin teşvikinin zorunlu olduğu belirtilmiştir (Web_14).

Şekil 1: Parasal ve Parasal Olmayan Kalemler

Parasal	Parasal Olmayan
Varlıklar <ul style="list-style-type: none">• Nakit ve Nakit Benzerleri• Menkul Kıymetler• Ticari Alacaklar• Diğer alacaklar	Varlıklar <ul style="list-style-type: none">• Stoklar• Peşin Ödenmiş Giderler• Finansal Duran Varlıklar• Yatırım Amaçlı Gayrimenkuller• Maddi Duran Varlıklar• Maddi Olmayan Duran Varlıklar• Kullanım Hakkı Varlıkları
Yükümlülükler <ul style="list-style-type: none">• Finansal Borçlar• Ticari Borçlar• Diğer Borçlar• Karşılıklar	Yükümlülükler <ul style="list-style-type: none">• Ertelenmiş Gelir• Özkaynak Kalemleri

Kaynak: Şavlı, 2023: 25.

3.3. Enflasyon Muhasebesinin İşletmelerde Uygulanabilirliği

İşletmelerde uygulanabilirliği, sirküler yayınlanarak ifade edilen enflasyon muhasebesine ilişkin temel noktalar, örneklerle pekiştirilerek ifade edilmiştir.

3.3.1. Enflasyon Düzeltme Katsayısı

2023 yılı sonuna ait bilanço düzeltme işleminde, düzeltme katsayısını elde edebilmek için aşağıdaki formül kullanılmaktadır. Kullanılan formülde TÜİK tarafından hesaplanan Yİ-ÜFE değerleri dikkate alınmaktadır.

$$\text{Düzeltilme Katsayısı} = \frac{\text{Mali Tablonun Ait Olduğu Aya İlişkin Yİ-ÜFE}}{\text{Düzeltilmeye Esas Alınan Tarihi İçeren Aya İlişkin Yİ-ÜFE}}$$

Yapılan işlemler sonucu ortaya çıkan farklar;

698 Enflasyon Düzeltme Hesabında izlenmektedir.

Pasif Hesap Enflasyon Düzeltme Farkları;

580 Geçmiş Yıl Zararı Hesabında izlenmektedir.

Aktif Hesap Enflasyon Düzeltme Farkları;

570 Geçmiş Yıl Karları Hesabında izlenmektedir.

500 Sermaye Hesabı düzeltmesi sonucu oluşan farklar;

Olumlu ise, 502 Sermaye Düzeltmesi Olumlu Farkları Hesabında izlenmektedir.

Olumsuz ise 503 Sermaye Düzeltmesi Olumsuz Farkları Hesabında izlenmektedir.

		B	A
503 Sermaye Düzeltmesi			
Olumsuz Farkları (-)		*****	
	698 Enflasyon Düzeltme Hesabı		*****
		B	A
698 Enflasyon Düzeltme Hesabı		*****	
	502 Sermaye Düzeltmesi Olumlu Farkları		*****

2023 yılında yapılan enflasyon düzeltmesi kayıtları 2023 yasal defterlerine yazılır.

3.3.2. Enflasyon Düzeltmesine İlişkin Esaslar

3.3.2.1. Hisse Senetleri

Hisse Senetleri parasal olmayan iktisadi kıymettir. Düzeltme işlemlerinde satın alma tarihi esastır. Hisse senedinin düzeltme işlemi, düzeltme katsayısı ile çarpılarak yapılmaktadır. Bununla birlikte işletmelerin aktifinde yabancı para cinsinden hisse senedi, avans ve iştirakler olduğu takdirde, bu değerlerin düzeltme tarihindeki döviz kuru ile düzeltilmesi uygun görülmüştür.

3.3.2.2. Gelecek Aylara Ait Giderler

Gelecek Aylara Ait Giderler Hesabı parasal olmayan kıymettir. Düzeltme işlemlerinde deftere kayıt tarihi dikkate alınacaktır. Gelecek Aylara Ait Giderler Hesabı, banka kredilerine ve yapılandırılan kamu borçlarına ait faizleri izlemek amacı ile kullanıldığı takdirde düzeltmeye tabi tutulmamalıdır.

3.3.2.3. Alınan Sipariş Avansları

Avanslar, mal ve hizmete endekslendiği takdirde parasal olmayan nitelikte kabul görmektedir. Alınan Sipariş Avansları için; dikkate alınması gereken tarihler alınan avanslar ve verilen avanslar için farklılık göstermektedir. Alınan avanslar için tahsil tarihi esas alınırken, verilen avanslar için ödeme tarihi esas alınacaktır.

3.3.2.4. Stoklar Hesabı

Stoklar; 150 İlk Madde ve Malzeme

151 Yarı Mamüller

152 Mamüller

153 Ticari Mallar Hesabından oluşur.

Stoklar için yapılacak düzeltmede deftere kayıt tarihi dikkate alınmaktadır.

Stoklar Hesabı enflasyon düzeltmesi işleminde kullanılan yöntemler farklılık göstermektedir. Stoklar, genel itibari ile düzeltmeye esas tutar ile düzeltme katsayısı çarpılarak gerçek yöntemde enflasyon muhasebesine tabi tutulmaktadır.

$$\text{Düzeltilme Katsayısı} = \frac{\text{Yİ-ÜFE (ARALIK 2023)}}{\text{Yİ-ÜFE(KASIM 2023)}}$$

Bu yöntemin yanı sıra stoklar hesabı enflasyon düzeltme işlemleri için toplulaştırılmış yöntemlerden biri de tercih edilebilir.

Stok kalemleri için uygulanabilecek toplulaştırılmış yöntemler:

- Basit Ortalama Yöntemi
- Stok Devir Hızı Yöntemi

Bu yöntemlerden hangisinin seçileceğine, işletmenin türü ve durumuna bakılarak karar verilir.

Kullanılacak formüller aşağıdaki gibidir;

1.a) Basit Ortalama Yöntemi

$$\text{Dönem Ortalama D.K.} = \frac{\text{Bilançonun Ait Olduğu Aya İlişkin Yİ-ÜFE}}{(\text{Bilançonun ait olduğu aya ait Yİ-ÜFE} + \text{Bilanço günü itibarıyla bir önceki geçici vergi döneminin sonundaki Yİ-ÜFE}) / 2}$$

1.b) Stok Devir Hızı Yöntemi

$$\text{Stok Devir Hızı} = \frac{\text{Satılan Malların Maliyeti}}{(\text{Başlangıç Stok Değeri} + \text{Dönem Sonu Stok Değeri}) / 2}$$

$$\text{Ortalama Stokta Kalma Süresi} = \frac{\text{Gün Sayısı}}{\text{Stok Devir Hızı}}$$

$$\text{Düzeltilmiş Yıl Sonu Stokları} = \text{Düzeltmeye esas tutar} \times (\text{Ay})_{2023} \text{ için düzeltme katsayısı}$$

Stok Devir Hızı Yöntemi kullanıldıktan sonra ortaya çıkan sonuç, mevcut stoğun işletmenin elinde ne kadar kaldığını göstermektedir.

2024 yılında ilk geçici vergi döneminde kullanılacak yöntemler, kullanım süresi olarak farklılık göstermektedir. Stoklar Hesabı düzeltme işlemlerinde gerçek yöntemin tercih edilmesi durumunda, diğer hesap dönemlerinde yöntem değişikliği yapılabilir ancak toplulaştırılmış yöntemlerden birinin tercih edilmesi durumunda, üç hesap dönemi yöntem değişikliği mümkün olmayacaktır.

2023 yılı tek hesap dönemi ile sınırlı olduğundan böyle bir durum söz konusu değildir. 2023 yılında stok devir hızı veya basit ortalama yöntemi kullanılabilir.

3.3.2.5. Sabit Kıymetler ve Reel Olmayan Finansman Maliyeti

Sabit Kıymetlerde işlem yaparken defter kayıt tarihi dikkate alınır.

Sabit Kıymetlerde mali tabloların enflasyon etkilerinden arındırılması için ROFM (Reel Olmayan Finansman Maliyeti) hesaplanmaktadır.

Reel Olmayan Finansman Maliyeti (ROFM)

Borç Tutarı İçin;

$$\text{ROFM} = \text{Borç Tutarı} \times \frac{(\text{Borcun Alındığı Aya Ait Yİ-ÜFE}) - (\text{Borcun Alındığı Aya Ait Yİ-ÜFE})}{(\text{Borcun Alındığı Aya Ait Yİ-ÜFE})}$$

Borçlanmanın söz konusu olduğu durumlarda, borcun kullanıldığı döneme ilişkin Yİ-ÜFE'nin kullanılmasıyla hesaplanır. İşletmelerin tek kredi kullandığı ve kredinin aynı dönemde kapatıldığı durumlarda kullanılması uygun olmaktadır.

Toplam Finansman Maliyeti İçin;

$$\text{ROFM} = \text{TMS} \times \frac{\text{İlgili Hesap Dönemine Ait Yİ-ÜFE Artış Oranı}}{\text{İlgili Hesap Dönemine Ait Ortalama Ticari Kredi Faiz Oranı}}$$

İşletmenin çekmiş olduğu kredinin taksitli olması ve aynı dönemde kapatılması durumunda kullanılabilir.

NOT: Sonuç 0'dan küçük ise finansman giderinin tamamı reel'dir.

Sonuç 1'den büyük ise finansman giderinin bir kısmı reel'dir.

3.3.2.6. Birikmiş Amortisman

Birikmiş Amortismanlar, parasal mahiyette olmayan, amortismanına tabi iktisadi kıymetler için ayrılan bir tutardır. Parasal Mahiyette olmaması birikmiş amortismanın enflasyon düzeltmesine tabi tutulmasını gerektirmektedir.

Birikmiş Amortismanına tabi iktisadi kıymetler faydalı ömrünü tamamlamışsa, enflasyon düzeltmesi işlemi tercihe bırakılmıştır.

Kayıtlarda iz bedeli ile takip edilmeye devam eden iktisadi kıymetler için de enflasyon düzeltme şartı bulunmamaktadır.

3.3.2.7. Yapılmakta Olan Yatırımlar

Yapım süreci devam eden, ilgili süreç tamamlandıktan sonra Maddi Duran Varlıklar Hesabına alınacak olan sabit kıymetlerdir.

Yapılmakta olan yatırım için süreçteki harcamalar ay ay olmak sureti ile aktifleştirilme tarihine kadar düzeltilecektir.

Yapılmakta olan yatırımlarda aktifleştirilen tutar, aktifleştirilme tarihinden 31.12.2023 tarihine kadar düzeltilecektir.

3.3.2.8. Yıllara Sâri İnşaat ve Onarma İşleri

Birden fazla takvim yılını içeren inşaat ve onarım işi, Yıllara Sari İnşaat ve Onarma İşleri olarak ifade edilmektedir.

Yıllara sâri inşaat ve onarma maliyetleri ile hak edişler, deftere kayıt tarihi esas alınarak enflasyon düzeltme işlemine tabi tutulur.

Parasal olmayan avanslar ise ödeme ve tahsil tarihinden mahsup tarihine kadar düzeltilmektedir.

Yıllara sâri inşaat ve onarma işlerinde enflasyon düzeltmesi sonucu oluşan farklar, 697 Yıllara Yaygın İnşaat Enflasyon Düzeltme Hesabı'nda takip edilmektedir.

697 Yıllara Yaygın İnşaat Enflasyon Düzeltme Hesabı'nın borç kalanı vermesi durumunda oluşan fark, 178 Yıllara Yaygın İnşaat Enflasyon Düzeltme Hesabı'na; alacak kalanı vermesi durumunda ise 358 Yıllara Yaygın İnşaat Enflasyon Düzeltme Hesabına aktarılarak hesap kapatışı sağlanmış olur.

3.3.2.9. Özkaynaklar

Özkaynak, işletme sahip ve ortaklarının, işletme üzerindeki haklar bütünüdür.

Enflasyon düzeltmesine tabi tutulacak kalemler, parasal olmayan kalemlerdir. Bilançoda yer alan Özkaynaklar Hesabının ise, enflasyon düzeltmesine tabi olup olmayacağı durumu, bilançodaki fonların iktisadi kıymetlerinin parasal olan ve parasal olmayan iktisadi kıymet ayırımına göre belirlenmektedir.

Bu ayırmada 01.1.2024 tarihinden önce ayrılmış ve sermaye ilavesi ile artış oluşturan fonlar, artış olarak dikkate alınmamakta ve enflasyon düzeltmesine tabi olmamaktadır.

Enflasyon Düzeltmesi sonucu bilanço da yer alacak öz sermaye kalemleri aşağıdaki gibidir;

- Sermaye,
- Sermaye Düzeltmesi Olumlu ve Olumsuz Farkları,

- Hisse Senetleri İhraç Primleri,
- Hisse Senedi İptal Kârları,
- Yasal Yedekler,
- Statü Yedekleri,
- Olağanüstü Yedekler,
- Özel Fonlar (Yılmaz, 2024: 3).

3.3.2.10. Sermaye Hesabı Düzeltmeleri

Enflasyon Düzeltmesine tabi Sermaye Kaynakları aşağıdaki gibidir.

Tablo 1: Enflasyon Düzeltmesine Tabi Sermaye Kaynakları

KAYNAK	KAYDEDİLECEK HESAPLAR	KAR-ZARAR ETKİSİ
NAKİT SERMAYE ARTIŞI	698/502	GİDER ETKİSİ
AYNI SERMAYE ARTIŞI	698/502	GİDER ETKİSİ
KAR YEDEKLERİ, GEÇMİŞ YIL KARLARI	698/502	GİDER ETKİSİ
DÖNEM KARLARINDAN ARTIŞ 525.KAYDA ALINAN EMTİA FONU	698/502	GİDER ETKİSİ

Kaynak: Tokmakkaya,2023: 25.

698-ENFLASYON DÜZELTME HESABI

502-SERMAYE DÜZELTMESİ OLUMLU FARKLARI

Enflasyon Düzeltmesi Sırasında 503 Sermaye Düzeltmesi Olumsuz Farkları (-)

Hesabına aktarılacak kaynaklar aşağıdaki gibidir.

Tablo 2: Enflasyon Düzeltmesi Sırasında 503 Sermaye Düzeltmesi Olumsuz Farkları

(-) Hesabına Aktarılacak Kaynaklar

KAYNAK	KAYDEDİLECEK HESAPLAR	KAR-ZARAR ETKİSİ
522.MDV YENİDEN DEĞERLEME FONUNDAN YAPILAN SERMAYE ARTIŞI	503/698	ETKİ ETMEZ
523.İŞTİRAKLER MDV DEĞERLEME FONUNDAN YAPILAN SERMAYE ARTIŞI	503/698	ETKİ ETMEZ
524. MALİYET ARTIŞ FONU	503/698	ETKİ ETMEZ
VARLIK BARIŞINDAN GELEN NAKİT TÜRÜNDE KAYNAKLARLA İLGİLİ FONLARDAN YAPILAN SERMAYE ARTIŞLARI	503/698	ETKİ ETMEZ

Kaynak: Tokmakkaya,2023: 26.

503-SERMAYE DÜZELTMESİ OLUMSUZ FARKLARI (-)

Enflasyon düzeltmesine ilişkin muhasebe kayıtları

T.C. Resmî Gazete verilerine göre:

MADDE 26- (1) Enflasyon düzeltmeleri, ilgili kıymetlere ait fark hesaplarına ve enflasyon düzeltme hesabına kaydedilecektir.

Enflasyon düzeltmesi ile ilgili olarak Tekdüzen Muhasebe Sisteminin uygulanmasına ilişkin açıklamalar/düzenlemeler 12 Sıra No.lu Muhasebe Sistemi Uygulama Genel Tebliğinde yer almaktadır.

(2) Enflasyon fark hesapları, parasal olmayan kıymetlerin düzeltme işlemi sonrası değeri ile düzeltme öncesi değeri arasındaki farklarının kaydedildiği tali hesaplardır ve enflasyon düzeltme hesabı ile karşılıklı olarak çalışırlar. Öte yandan, 12 Sıra No.lu Muhasebe Sistemi Uygulama Genel Tebliği ile, ödenmiş sermaye tutarının düzeltilmesi sonucu ortaya çıkan olumlu/olumsuz farkların izlenmesinde kullanılmak üzere “502-Sermaye Düzeltmesi Olumlu Farkları” ve “503- Sermaye Düzeltmesi Olumsuz Farkları (-)” hesapları ihdas edilmiştir.

Enflasyon düzeltme hesabı ise, parasal olmayan kıymetlerin düzeltilmesi sonucu oluşan farkların kaydedildiği hesabı ifade eder. Parasal olmayan varlıkların enflasyon düzeltmesine tabi tutulması sonucu oluşan farklar bu hesabın alacağına, parasal olmayan kaynakların enflasyon düzeltmesine tabi tutulması sonucu oluşan farklar ise borcuna kaydedilir. 12 Sıra No.lu Muhasebe Sistemi Uygulama Genel Tebliği ile parasal olmayan kıymetlerin düzeltilmesi sonucu oluşan farkların izlenmesinde kullanılmak üzere “698-Enflasyon Düzeltme Hesabı” ihdas edilmiştir.

(3) 2023 hesap dönemi sonuna ait bilançonun enflasyon düzeltmesinde, parasal olmayan kalemlerin düzeltilmesinden ortaya çıkan düzeltme farkları ve sıfırlanması gereken özkaynak kalemleri “Enflasyon Düzeltme Hesabı’na aktarılır. “Enflasyon Düzeltme Hesabı’nın kalanı gelir ya da gider unsuru olarak dikkate alınmayıp “Geçmiş Yıllar Kârları Hesabı’na veya “Geçmiş Yıllar Zararları Hesabı’na aktarılarak kapatılır.”

EK 1: Yİ-ÜFE DEĞERLERİ

YIL	OCAK	ŞUBAT	MART	NİSAN	MAYIS	HAZİRAN	TEMMUZ	AĞUSTOS	EYLÜL	EKİM	KASIM	ARALIK
2023	2105,2	2138	2147,4	2164,9	2179,02	2320,72	2511,75	2659,6	2749,98	2803,29	2882,04	2915,02
2022	1129	1210,6	1321,9	1423,3	1548,01	1652,75	1738,21	1780,05	1865,09	2011,13	2026,08	2021,19
2021	583,38	590,52	614,93	641,63	666,79	693,54	710,61	730,28	741,58	780,45	858,43	1022,25
2020	462,42	464,64	468,69	474,69	482,02	485,37	490,33	501,85	515,13	533,44	555,18	568,27
2019	424,86	425,26	431,98	444,85	456,74	457,16	452,63	449,96	450,55	451,31	450,97	454,08
2018	319,6	328,17	333,21	341,88	354,85	365,6	372,06	396,62	439,78	443,78	432,55	422,94
2017	284,99	288,59	291,58	293,79	295,31	295,52	297,65	300,18	300,9	306,04	312,21	316,48
2016	250,67	250,16	251,17	252,47	256,21	257,27	257,81	258,01	258,77	260,94	266,16	274,09
2015	236,61	239,46	241,97	245,42	248,15	248,78	247,99	250,43	254,25	253,74	250,13	249,31
2014	229,1	232,27	233,98	234,18	232,96	233,09	234,79	235,78	237,79	239,97	237,65	235,84
2013	206,91	206,65	208,33	207,27	209,34	212,39	214,5	214,59	216,48	217,97	219,31	221,74
2012	203,1	202,91	203,64	203,81	204,89	201,83	201,2	201,71	203,79	204,15	207,54	207,29
2011	182,75	185,9	188,17	189,32	189,61	189,62	189,57	192,91	195,89	199,03	200,32	202,33
2010	164,94	167,68	170,94	174,96	172,95	172,08	171,81	173,79	174,67	176,78	176,23	178,54
2009	155,16	156,97	157,43	158,45	158,37	159,86	158,74	159,4	160,38	160,84	162,92	163,98
2008	143,8	147,48	152,16	159	162,37	162,9	164,93	161,07	159,63	160,54	160,49	154,8
2007	135,09	136,37	137,7	138,8	139,34	139,19	139,28	140,47	141,9	141,71	142,98	143,19
2006	123,51	123,83	124,14	126,54	130,05	135,28	136,45	135,43	135,11	135,73	135,33	135,16
2005	114,83	114,81	117,25	119,62	119,23	119,64	119,33	121,4	123,4	124,22	121,4	121,14

Kaynak: Vergi Usul Kanunu Sirküleri /165, 2024.

EK 2: DÜZELTME KATSAYILARI

DÖNEM	OCAK	ŞUBAT	MART	NİSAN	MAYIS	HAZİRAN	TEMMUZ	AĞUSTOS	EYLÜL	EKİM	KASIM	ARALIK
2023	1,38470	1,36341	1,35744	1,346,47	1,33777	1,25608	1,16055	1,09604	1,06001	1,03986	1,01144	1,00000
2022	2,58188	2,40791	2,20517	2,04811	1,88308	1,76374	1,67702	1,63761	1,56294	1,44944	1,43875	1,44223
2021	4,99678	4,93636	4,74041	4,54315	4,37172	4,20310	4,10214	3,99165	3,93082	3,73505	3,39576	2,85157
2020	6,30384	6,27372	6,21951	6,14089	6,04751	6,00577	5,94502	5,80855	5,65880	5,46457	5,25059	5,12964
2019	6,86113	6,85468	6,74804	6,65282	6,38223	6,37637	6,44018	6,47840	6,46991	6,45902	6,46389	6,41962
2018	9,12084	8,88265	8,74830	8,52644	8,21479	7,97325	7,83481	7,34965	6,62836	6,56862	6,73915	6,89228
2017	10,22850	10,10090	9,99732	9,92212	9,87105	9,86404	9,79345	9,71091	9,68767	9,52496	9,33673	9,21076
2016	11,62891	11,65262	11,60577	11,54601	11,37746	11,33059	11,30685	11,29809	11,26491	11,17123	10,95213	10,63527
2015	12,31994	12,17331	12,04703	11,87768	11,74701	11,71726	11,75459	11,64006	11,46517	11,48822	11,65402	11,69235
2014	12,72379	12,55014	12,45842	12,44778	12,51296	12,50598	12,41544	12,36330	12,25880	12,14744	12,26602	12,36016
2013	14,08835	14,10607	13,99232	14,06388	13,92481	13,72485	13,58984	13,58414	13,46554	13,37349	13,29178	13,14612
2012	14,35263	14,36607	14,31457	14,30263	14,22724	14,44295	14,48817	14,45154	14,30404	14,27881	14,04558	14,06252
2011	15,95086	15,68058	15,49142	15,39732	15,37377	15,37296	15,37701	15,11078	14,88090	14,64613	14,55182	14,40726
2010	17,67321	17,38442	17,05288	16,66107	16,85470	16,93991	16,96653	16,77323	16,68873	16,48954	16,54100	16,32699
2009	18,78719	18,57055	18,51629	18,39710	18,40639	18,23483	18,36349	18,28745	18,17571	18,12373	17,89234	17,77668
2008	20,27135	19,76553	19,15760	18,33346	17,95295	17,89454	17,67429	18,09785	18,26110	18,15759	18,16325	18,83088
2007	21,57836	21,37582	21,16935	21,00159	20,92020	20,94274	20,92921	20,75190	20,54278	20,57032	20,38761	20,35771
2006	23,60149	23,54050	23,48171	23,03635	22,41461	21,54805	21,36328	21,52418	21,57516	21,47661	21,54009	21,56718
2005	25,38553	25,38995	24,86158	24,36900	24,44871	24,36493	24,42822	24,01170	23,62253	23,46659	24,01170	24,06323
2004												25,15768

Kaynak: Vergi Usul Kanunu Sirküleri /165, 2024.

EK 3: ORTALAMA TİCARİ KREDİ FAİZ ORANLARI

DÖNEM	OCAK	ŞUBAT	MART	NİSAN	MAYIS	HAZİRAN	TEMMUZ	AĞUSTOS	EYLÜL	EKİM	KASIM	ARALIK
2023	15,35	14,94	15,86	15,50	15,84	15,60	25,04	32,65	44,45	50,43	52,21	54,01
2022	24,60	21,38	21,04	21,13	23,31	27,09	30,08	26,52	21,54	19,36	17,16	15,17
2021	20,45	20,22	20,82	21,46	22,00	21,92	21,61	21,66	21,82	20,63	19,44	21,89
2020	11,82	11,35	12,09	12,05	10,00	9,87	10,12	13,24	14,31	15,31	17,59	19,40
2019	27,24	24,15	23,93	25,01	26,95	27,64	24,26	20,21	18,03	16,07	14,09	13,62
2018	17,00	17,53	17,62	17,47	18,07	22,83	23,64	28,72	35,72	34,26	30,39	28,94
2017	14,02	14,64	15,37	15,80	15,20	16,23	17,03	16,08	16,46	16,48	16,42	17,10
2016	15,88	16,11	16,63	16,18	15,60	15,50	15,11	14,66	14,76	14,91	14,08	14,39
2015	12,89	12,79	13,04	13,44	13,45	13,71	13,51	14,89	15,69	16,07	15,55	15,97
2014	13,43	15,53	16,32	15,23	14,28	13,58	13,15	11,71	12,21	13,01	13,26	12,54
2013	12,22	11,87	11,16	10,78	9,64	9,38	10,75	11,12	11,28	10,99	10,83	11,35
2012	15,01	14,64	13,95	13,87	13,75	14,07	14,24	15,06	14,46	14,06	12,59	11,78
2011	8,34	8,43	8,54	9,08	9,54	10,03	11,24	11,16	11,35	12,16	13,36	14,12
2010	9,14	8,85	8,60	9,22	8,82	9,02	8,98	8,75	8,69	8,64	8,55	8,43
2009	21,49	18,73	17,66	15,27	14,03	13,13	13,06	11,96	10,93	10,46	9,63	9,39
2008	17,14	16,81	17,01	17,36	17,44	18,03	18,62	18,32	18,49	20,59	22,42	22,51
2007	19,38	19,76	19,19	19,72	19,15	18,75	18,82	18,13	18,25	17,84	17,29	17,42
2006	17,97	18,24	16,62	16,78	16,00	17,55	19,95	20,09	19,82	20,36	20,46	19,75
2005	24,18	22,58	23,87	21,14	19,71	20,19	19,04	18,13	19,09	19,32	17,20	17,42

Kaynak: Vergi Usul Kanunu Sirküleri /165, 2024.

DÖRDÜNCÜ BÖLÜM

UYGULAMA

4.1. Uygulama

4.1.1. AN-EF Fındık Kırma ve İşleme A.Ş. İşletmesine İlişkin Uygulama

Yapılan yasal düzenlemeler kapsamında işletmeler 31/12/2023 tarihinden itibaren başlamak üzere bilançolarını enflasyon muhasebesine tabi tutmak zorundalardır. Uygulanabilirlik noktasında dikkate alınacak yöntemler işletmenin türü ve niteliğine göre farklılıklar göstermektedir. Dolayısıyla kullanılan formüller neticesinde ortaya çıkan sonuçlardan işletmelerin ve işletme verileri üzerinden karar alıcıların doğru, güvenilir ve tam zamanlı karar alabilmelerini sağlamak üzere düzenlemenin yasal sınırları içerisinde en uygun ve efektif olan yöntemler tercih edilmelidir.

Düzenleme kapsamında işletmenin bilançosunda yer alan parasal olmayan kıymetlerin doğru, güncel ve güvenilir bilgileri yansıtması amacıyla enflasyon muhasebesi düzeltme işlemlerine tabi tutulması gerekmektedir.

Aşağıda AN-EF Fındık Kırma ve İşleme AŞ'ne ait 31/12/2023 tarihli enflasyon düzeltmesi öncesi bilançoya yer verilmiştir. Bilançoda yer alan parasal olmayan kıymetlere ait düzeltme farkları bulunarak muhasebe kayıtları oluşturulmuş ve kayıtlardan sonra ise düzeltme sonrası oluşan bilançoya da ayrıca yer verilmiştir.

Aktif	AN-EF Fındık Kırma ve İşleme A.Ş. 31.12.2023 Tarihli Bilançosu (ED Öncesi)		Pasif
100 Kasa	25.890,00	300 Banka Kredileri	1.000.000,00
102 Bankalar	188.950,00	320 Satıcılar	650.875,00
120 Alıcılar	525.000,00	331 Ortaklara Borçlar	754.500,00
153- Ticari Mallar	1.259.523,52	360 Ödenecek Vergi ve Fonlar	28.565,00
Dönen Varlıklar Toplamı	1.999.363,52	KVYK Toplamı	2.433.940,00
250 Arazi ve Arsalar	2.920.000,00	500 Sermaye (Tamamı ödenmiş)	100.000,00
252 Binalar	550.000,00		
253 Tesis Makine Cihaz	696.700,00	570 Geçmiş Yıl Karları	2.550.650,00
254 Taşıtlar	150.000,00	580 Geçmiş Yıllar Zararları (-)	324.655,00
255 Demirbaşlar	60.000,00	590 Dönem Net Karı	1.291.473,52
257 Birikmiş Amort (-)	591.800,00		,
Duran Varlıklar Toplamı	4.376.700,00	Öz Sermaye	3.942.123,52
Aktif Toplamı	6.376.063,52	0,00	6.376.063,52

UYGULAMA

AN-EF Fındık Kırma ve İşleme A.Ş.'nin mülkiyetinde; 01.12.2019 tarihinde almış olduğu, 180.000 TL değerinde bir arazi bulunmaktadır. İşletmenin 31.12.2023 tarihli bilançosunda ve mülkiyetinde yer alan bu arazi, 2023 Aralık ayı sonu itibari ile enflasyon düzeltmesine tabi tutulacaktır. Araziler amortismanına tabi kıymet olmadığından amortisman hesaplanmamıştır.

Yİ-ÜFE (Aralık-2023)	: 2915,02
Yİ-ÜFE (Aralık-2019)	: 454,08
DK (Düzeltilme Katsayısı)	: 2915,15 / 454,08=6,41962
Enflasyon Düzeltme Farkı (Arazi)	: 180.000x6,41962=1.155.531,60 TL
	: 1.155.531,60-180.000= 975.531,60 TL

	B	A
250.01.001 Arazi 2023 EDF H.	975.531,60 TL	
698.250.001 Arazi ve Arsalar Enflasyon Düzeltme Hesabı		975.531,60 TL
Arazi ve Arsalar Hesabına İlişkin Enflasyon Düzeltilmesi		

AN-EF Fındık Kırma ve İşleme A.Ş.'nin mülkiyetinde, 18.12.2020 tarihinde envanter kayıtlarına girmiş ve faaliyetinde aktif olarak kullandığı, 550.000 TL değerinde bir bina bulunmaktadır. Bilançoda ilgili bina için 44.000.-TL amortisman ayrıldığı

görülmektedir. İşletmenin 31.12.2023 tarihli bilançosunda ve mülkiyetinde yer alan bina için inceleme ve tespitler yapılarak 2023 Aralık ayı sonu itibari ile enflasyon düzeltmesine tabi tutulmuştur. Düzeltme işlemlerine ait muhasebe kayıtları aşağıdaki gibidir.

Yİ-ÜFE (Aralık-2023)	: 2915,02
Yİ-ÜFE (Aralık-2020)	: 568,27
DK (Düzeltme Katsayısı)	: $2.915,02/568,27=5,12964$
Enflasyon Farkı (Bina)	: $550.000 \times 5,12964 = 2.821.302$ TL
	$2.821.302 - 550.000 = 2.271.302$ TL
Birikmiş Amortisman	: $44.000.-$ TL (50 yıl - %2 = $550.000 \times 8\%$)
Düzeltilme Katsayısı (Oran) Hesaplama	: $2.821.302/550.000 = 5,12964$
Düzeltilmiş Tutar	: $44.000 \times 5,12964 = 225.704,16$ TL
Enflasyon Düzeltme Farkı	: $225.704,16 - 44.000 = 181.704,16$

		B	A
252.01.001 Binalar EDF H.		2.271.302,00 TL	
	698.252 .001 Binalar Enflasyon Düzeltme Hesabı		2.271.302,00 TL
Binalar Hesabına İlişkin Enflasyon Düzeltmesi			

		B	A
698.252.001 Bina Amort. EDF H.		181.704,16 TL	
	257.01.001 Fabr. Binası EDF H.		181.704,16 TL

AN-EF Fındık Kırma ve İşleme A.Ş. satın alınan fındıkların fabrikaya getirilmesi için 07.08.2021 tarihinde, 150.000 TL'ye yarım kasa kamyonet satın almıştır. İşletmenin 31.12.2023 tarihli bilançosunda yer alan bu araç için 90.000 TL amortisman ayrıldığı görülmektedir. Araç, 2023 Aralık ayı sonu itibari ile enflasyon düzeltmesine tabi tutulmuş olup, düzeltme işlemlerine ait muhasebe kayıtları aşağıdaki gibi oluşturulmuştur.

Yİ-ÜFE (Aralık-2023)	: 2915,02
Yİ-ÜFE (Ağustos-2021)	: 730,28
DK (Düzeltme Katsayısı)	: $2915,02/730,28 = 3,99165$

Düzeltilmiş Değer (Y.K. Kamyonet) : $150.000 \times 3,99165 = 598.747,50$.-TL
 Enflasyon Düzeltmesi Farkı : $598.747,50 - 150.000 = 448.747,50$.- TL
 Birikmiş Amortisman : 90.000.-TL
 Düzeltme Katsayısı(Oran) Hesaplama : $598.747,50 / 150.000 = 3,99165$
 Düzeltilmiş Tutar (Y.K. Kamyonet) : $90.000 \times 3.99165 = 359.248,50$.- TL
 Enflasyon Düzeltme Farkı : $359.248,50 - 90.000 = 269.248,50$.- TL

		B	A
254.01.001 Yarım Kasa Kamyonet EDF H.		448.747,50 TL	
	698.254.001 Taşıtlar EDF H.		448.747,50 TL
Taşıtlar Hesabına İlişkin Enflasyon Düzeltmesi			
		B	A
698.257.01 Taşıtlar EDF H.		269.248,50 TL	
	257.02.001 Yarım Kasa Kamyonet EDF H.		269.248,50 TL
Taşıtlar Hesabına İlişkin Amortisman aİt Enflasyon Düzeltmesi			

Firma 02.03.2022 tarihinde muhasebe departmanın da kullanılmak üzere 60.000 TL ye bir bilgisayar satın almıştır. Alınan bilgisayar için hesaplanan amortisman tutarı 30.000.- TL dir. İşletmenin 31.12.2023 tarihli bilançosunda yer alan bu bilgisayar, 2023 Aralık ayı sonu itibari ile enflasyon düzeltmesine tabi tutulmuş olup, düzeltme işlemlerine ait muhasebe kayıtları aşağıdaki gibi oluşturulmuştur.

Yİ-ÜFE (Mart-2022) : 1321,90
 Yİ-ÜFE (Aralık-2023) : 2915,02
 DK (Düzeltme Katsayısı) : $2915,02 / 1321,90 = 2,20517$
 Düzeltmeye Tabi Tutulacak Değer : 60.000.- TL
 Düzeltilmiş Değer : $60.000 \times 2,20517 = 132.310,20$.-TL
 Enflasyon Farkı : $132.310,20 - 60.000 = 72.310,20$.-TL
 Birikmiş Amortisman Tutarı : 30.000.- TL
 Düzeltme Katsayısı (Oran) Hesaplama : $132.310,20 / 60.000 = 2,20517$
 Düzeltilmiş Değer : $30.000 \times 2,20517 = 66.155,10$.- TL

Enflasyon Düzeltme Farkı

: 66.155,10-30.000 =36.155,10.-TL

		B	A
255.01.001 Bilgisay. EDF H.		72.310,20 TL	
Demirbaşlara İlişkin Enflasyon Düzeltmesi	698.255.001 Demirb. EDF H.		72.310,20 TL
698.01.04 Demirb. EDF H.		36.155,10 TL	
Demirbaşlara İlişkin Amortisman Enflasyon Düzeltmesi	257.03.001 Bilgisayar EDF H.		36.155,10 TL

AN-EF Fındık Kırma ve İşleme A.Ş.'nin, nakliye şirketinin sermayesi 100.000.-TL'dir. İşletmenin banka ve deftere kayıt tarihleri incelendiğinde nakden taahhüt edilen sermayeye ait 60.000.-TL'nin 25.05.2018 tarihinde ve kalan 40.000.-TL'nin ise 18.03.2019 tarihinde nakden ödendiği tespit edilmiştir. Tamamı nakden taahhüt edilen ve ödenen sermaye enflasyon düzeltmesine tabi tutulmuş olup, düzeltme işlemlerine ait muhasebe kayıtları aşağıdaki gibi oluşturulmuştur.

1.ÖDEME

Ödeme Tarihi	: 25.05.2018
Yİ-ÜFE (Mayıs-2018)	: 354,85
Yİ-ÜFE (Aralık-2023)	: 2915,02
DK (Düzeltilme Katsayısı)	: 2915,02/354,85=8,21479
Düzeltilmeye Tabi Tutulacak Değer	: 60.000.- TL
Düzeltilmiş Değer	: 60.000x8,21479 =492.887,40.-TL
Enflasyon Düzeltme Farkı	: 492.887,40-60.000=432.887,40.-TL

2.ÖDEME

Ödeme Tarihi	: 18.03.2019
Yİ-ÜFE (Mart-2019)	: 431,98
Yİ-ÜFE (Aralık-2023)	: 2915,02
DK (Düzeltilme Katsayısı)	: 2915,02/431,98=6,74804

Düzeltilmeye Tabi Tutulacak Değer : 40.000.- TL
Düzeltilmiş Değer : 40.000x6,74804 =269.921,60.-TL
Enflasyon Düzeltme Farkı : 269.921,60-40.000=229.921,60.-TL
Toplam Enflasyon Düzeltme Farkı : 432.887,40+229.921,60=662.809,00.-TL

		B	A
698.500.001 Sermaye EDF H.	502.01.001 Sermaye Düzeltmesi Olumlu Farkları H.	662.809,00 TL	
Sermaye Hesabı İlişkin Enflasyon Düzeltmesi Olumlu Farkı			662.809,00TL

İşletme ek faaliyetlerinde kullanmak üzere 11.01.2021 tarihinde 200.000 TL'ye tamamına kredi kullanmak sureti ile bir adet fındık kırma makinesi almıştır. Daha önceden başvurusu tamamlanan kredi, firmanın eline 11.01.2021 tarihinde geçmiş bulunmaktadır. 11.01.2021 tarihinde alınan ve 03.12.2021 tarihinde kapatılan kredi için 28.000 TL faiz tahakkuk etmiştir. Kredi faizinin tamamı maliyete eklenmiştir. Ayrıca 31.12.2023 tarihi itibari ile 136.800.-TL ayrılmış amortismanı bulunmaktadır.

İşletme, ilgili makinesi için enflasyon düzeltmesi işlemi yapacak olup, öncelikle maliyete eklenen kredi faiz tutarının içinde yer alan Reel Olmayan Finansman Maliyetinin ayrıştırılması gerekmektedir.

İşletme Reel Olmayan Finansman Maliyetinin (ROFM) ayrıştırılması için;

- 1- Borç Tutarının Esas Alınması
- 2- Toplam Finansman Maliyeti

Yöntemlerinden "Toplam Finansman Maliyeti Yöntemini" benimsemiş ve kayıtlar aşağıdaki şekilde oluşturulmuştur.

Yİ-ÜFE (Aralık-2021) : 1.022,25
Yİ-ÜFE (Ocak-2021) : 583,38
Yİ-ÜFE Artış Oranı (1.022,25-583,38)/583,38=0,75228
Ortalama Ticari Kredi Faiz Oranı : % 20,82
Toplam Finansman Maliyetine Uygulanacak Oran : 0,75228/0,2082=3,6132

Oranın “1” den büyük çıkması sebebi ile faiz giderinin tamamı olan 28.000.-TL düzeltilecek tutar içerisinde çıkarılarak. Formüldeki oranın “1” den büyük çıkması finansman maliyetinin tamamının reel olmadığı anlamına gelmektedir.

ROFM Hesabı

Toplam Finansman Maliyeti : 28.000 TL

Fındık Kırma Makinesi Toplam Maliyet Bedeli:200.000 TL+28.000 TL =228.000 TL

Düzeltemeye Esas Tutar = 228.000 TL-28.000.-TL = 200.000 TL

Düzeltemeye Esas Tutar :200.000 TL

Düzeltilme Katsayısı :2.915,02 /583,38 = 4,99678

Düzeltilmiş Tutar :200.000 x 4,99678 = 999.356.- TL

Enflasyon Düzeltme Farkı : 999.356.- TL-200.000 TL = 799.356.- TL

Birikmiş Amortisman Tutarı : 136.800.- TL

Düzeltilme Katsayısı (Oranı) Hesaplama : 2.915,02 /583,38 = 4,99678

Düzeltilmiş Değer : 136.800 x 4,99678 = 683.559,50.- TL

Enflasyon Düzeltmesi Farkı : 683.559,50-136.800 =546.759,50.-TL

		B	A
253.01.001 Fındık Kırma Makinası EDF H.	698.253.001 Tesis Makine Ve Cihazlar EDF H.	799.356,00 TL	799.356,00 TL
		B	A
698.253.001 Tesis Makine Ve Cihaz Amort. Enflasyon Düzeltmesi	257.004 .001 Tesis Makine Ve Cihaz Amort. EDF H.	546.759,50 TL	546.759,50.-TL
Tesis Makine Ve Cihazlar Hesabına İlişkin Enflasyon Düzeltmesi			

AN-EF Fındık Kırma ve İşleme A.Ş. 28.12.2019 tarihinde 160.000 TL değerinde bir adet Fındık Kırma ve Boylama Makinesi satın almıştır. Aktife Aralık 2019 tarihinde giren ve 31.12.2023 tarihinde amortisman süresi sona eren makine için bazı yıllar amortisman ayrılmış bazı yıllarda ise ayrılmamış olduğundan bilançoda toplam

amortisman tutarı 96.000.-TL olarak gözükmektedir. 555 Nolu VUK tebliğine göre, amortisman süresi dolan sabit kıymetler için düzeltme yapılması ihtiyari olmakla birlikte geçmiş yıllarda ayrılmayan amortisman tutarları tamamlanamaz. Ancak, mevcut şekli ile enflasyon düzeltmesine tabi tutulmuş olup, kayıtlar aşağıdaki şekilde oluşturulmuştur.

Yİ-ÜFE (2023/12) : 2.915,02
Yİ-ÜFE (2019/12) : 454,08
DK (Düzeltilme Katsayısı) : $2.915,02/454,08=6,41962$
Düzeltilmiş Tutar : $160.000 \times 6,41962=1.027.139,20$
Enflasyon Düzeltme Farkı : $1.027.139,20-160.000=867.139,20$
Birikmiş Amortisman Tutarı : 96.000 TL
Düzeltilme Oranı Hesaplama : $1.027.139,20-160.000 \times 100/160.000= \%541,962$
Amortisman Artış Tutarı : $96.000 \times 541,962\% = 520.283,52.-TL$
Veya
DK (Düzeltilme Katsayısı) : $2.915,02/454,08=6,41962$
Düzeltilmiş Tutar : $96.000 \times 6,41962=616.283,52.- TL$
Enflasyon Düzeltme Farkı : $616.283,52.-TL -96.000=520.283,52.- TL$
Olarak aynı sonuca ulaşılmaktadır.

		B	A
253.01.002 Fındık Kırma Ve Boylama Makinesi EDF H.	698.253.002 Tesis Makine Ve Cihazlar EDF H.	867.139,20 TL	867.139,20 TL
Tesis Makine Ve Cihazlar Hesabına İlişkin Enflasyon Düzeltilmesi			
		B	A
698.01.007 Tesis Makine Ve Cihaz Amort. EDF H.	257.04.002 Fındık Kırma Ve Boylama Makinesi Amor.EDF H.	520.283,52 TL	520.283,52 TL
Tesis Makine Ve Cihazlar Hesabına İlişkin Amortisman Enflasyon Düzeltilmesi			

AN-EF Fındık Kırma ve İşleme A.Ş. 18.02.2020 tarihinde 40.200.- TL değerinde bir adet Toz Emiş Siklonu ve Toz Alma Makinesi satın almıştır. Aktife Şubat 2020’de giren makine için 20.100.-TL tutarında amortisman hesaplanmıştır.

İşletmenin 31.12.2023 tarihli bilançosu aktifinde yer alan makine, 2023 Aralık ayı sonu itibari ile enflasyon düzeltmesine tabi tutulmuş olup, kayıtlar aşağıdaki şekilde oluşturulmuştur.

Yİ-ÜFE (2023/12)	: 2915,02
Yİ-ÜFE (2020/02)	: 464,64
DK (Düzeltilme Katsayısı)	: $2915,02/464,64=6,27372$
Düzeltilmiş Tutar	: $40.200 \times 6,27372=252.203,54$
Enflasyon Düzeltme Farkı	: $252.203,54-40.200=212.003,54.-TL$
Birikmiş Amortisman Tutarı	: 20.100.- TL
Düzeltilme Katsayısı (Oran) Hesaplama	: $252.203,54/40.200=6,27372$
Düzeltilmiş Tutar	: $20.100 \times 6,27372=126.101,77.- TL$
Enflasyon Düzeltme Farkı	: $126.101,77-20.100 =106.001,77.- TL$

		B	A
253.01.003 Toz Emiş Siklonu Ve Toz Alma Makinesi EDF H.		212.003,54 TL	
	698.253.003 Tesis Makine Ve Cihazlar EDF H.		212.003,14 TL
Tesis Makine Ve Cihazlar Hesabına İlişkin Enflasyon Düzeltmesi			
		B	A
698.01.007 Tesis Makine Ve Cihaz Amort. EDF H.		106.001,77 TL	
	257.04.003 Toz Emiş Siklonu Ve Toz Alma Makinesi EDF H.		106.001,77 TL
Toz Emiş Siklonu Ve Toz Alma Makinesi Amortismanı Enflasyon Düzeltmesi			

AN-EF Fındık Kırma ve İşleme A.Ş. 24.02.2020 tarihinde 40.000 TL değerinde bir adet Vakum Makinesi satın almıştır. Aktife 2020 Şubat ayında giren makine için 16.000.- TL tutarında amortisman hesaplanmıştır. İşletmenin 31.12.2023 tarihli bilançosunda ve

aktifinde bulunan makine, 2023 Aralık ayı sonu itibari ile enflasyon düzeltmesi yapılmış olup, kayıtlar aşağıdaki şekilde oluşturulmuştur.

Yİ-ÜFE (2023/12)	: 2915,02
Yİ-ÜFE (2020/02)	: 464,64
DK (Düzeltilme Katsayısı)	: $2915,02/464,64=6,27372$
Düzeltilmiş Tutar.	: $40.000 \times 6,27372=250.948,80$
Enflasyon Düzeltme Farkı	: $250.948,80-40.000=210.948,80.-TL$
Birikmiş Amortisman Tutarı	: 16.000.- TL
Düzeltilme Katsayısı (Oranı) Hesaplama	: $250.948,80/40.000=5,27372$
Düzeltilmiş Tutar.	: $16.000 \times 5,27371=84.379,36.- TL$
Enflasyon Düzeltme Farkı	: $84.379,36-16.000=68.379,36.- TL$

		B	A
253.01.004 Vakum Mak. EDF H.		210.948,80 TL	
	698.253.004 Tesis Makine Ve Cihazlar EDF H.		210.948,80 TL
Tesis Makine Ve Cihazlar Hesabına İlişkin Enflasyon Düzeltmesi			
		B	A
698.01.007 Tesis Makine Ve Cihazlar Amort.EDF H.		68.379,36 TL	
	257.04.004 Vakum Makinesi Amortismanı EDF H.		68.379,36 TL
Vakum Makinesi Amortismanı Enflasyon Düzeltmesi Farkı			

AN-EF Fındık Kırma ve İşleme A.Ş. 18.03.2020 yılında, 180.000 TL değerinde bir adet Kavurma Fırını satın almıştır. Mevcuda mart ayında giren makine için 144.000 TL tutarında amortisman hesaplanmıştır. İşletmenin 31.12.2023 tarihli bilançosunda ve aktifinde bulunan makine, 2023 Aralık ayı sonu itibari ile enflasyon düzeltmesine tabi tutulmuş olup, kayıtlar aşağıdaki şekilde oluşturulmuştur.

Yİ-ÜFE (2023/12)	: 2915,02
Yİ-ÜFE (2020/03)	: 468,69
DK (Düzeltilme Katsayısı)	: $2915,02/468,69=6,21951$

Düzeltilmiş Değer	: 180.000x6,21951=1.119.511,80.-TL
Enflasyon Farkı	: 1.119.511,80-180.000=939.511,80.-TL
Birikmiş Amortisman Tutarı	: 144.000.- TL
Düzeltilme Katsayısı (Oran) Hesaplama	: 1.119.511,80/180.000=6,21951
Düzeltilmiş Değer	: 144.000 x 6,21951=895.609,44.- TL
Enflasyon Düzeltme Farkı	: 895.609,44-144.000 =751.609,44.- TL

		B	A
253.01.005 Kavurma Fır. EDF H.		939.511.80 TL	
	698.253.005 Tesis Makine Ve Cihazlar EDF H.		939.511.80 TL
Tesis Makine Ve Cihazlar Hesabına İlişkin Enflasyon Düzeltilmesi			
		B	A
698.01.007 Tesis Makine Ve Cihazlar Amort. EDF H.		751.609,44 TL	
	257.04.005 Kavurma Fırını Amort. EDF. H.		751.609,44 TL
Kavurma Fırını Amortismanı Enflasyon Düzeltilmesi			

AN-EF Fındık Kırma ve İşleme A.Ş. 22.06.2021 tarihinde 45.000 TL değerinde bir adet Paletli Elevatör Makinesi satın almıştır. Aktife 2021 Haziran ayında giren makine için 13.500.-TL tutarında amortisman hesaplanmıştır. İşletmenin 31.12.2023 tarihli bilançosunda ve mevcudunda bulunan makine, 2023 Aralık ayı sonu itibari ile enflasyon düzeltilmesine tabi tutulmuş olup, kayıtlar aşağıdaki şekilde oluşturulmuştur.

Yİ-ÜFE (2023/12)	: 2915,02
Yİ-ÜFE (2021/06)	: 693,54
DK (Düzeltilme Katsayısı)	: 2915,02/693,54=4,20310
Düzeltilmiş Değer	: 45.000x4,20310=189.139,50.-TL
Enflasyon Düzeltme Farkı	: 189.139,50-45.000=144.139,50.-tl
Birikmiş Amortisman Tutarı	: 13.500 .-TL
Düzeltilme Katsayısı (Oranı)	: 189.139,50/45.000=4,20310
Düzeltilmiş Değer	: 13.500 x 4,20310=56.841,85.- TL
Enflasyon Düzeltme Farkı	: 56.841,85-13.500 =43.241,85.- TL

		B	A
253.01.006 Paletli Elevatör EDF H.		144.139,50 TL	
	698.253.006 Tesis Makine Ve Cihazlar EDF H.		144.139,50 TL
Tesis Makine Ve Cihazlar Hesabına İlişkin Enflasyon Düzeltilmesi			
698.01.007 Tesis Makine Ve Cihaz Amort. EDF H.		43.241,85 TL	
	257.04.006 Paletli Elevatör Amortismanı EDF H.		43.241,85 TL
Paletli Elevatör amortismanı Enflasyon Düzeltilmesi			

AN-EF Fındık Kırma ve İşleme A.Ş. 01.04.2020 tarihinde 3.500.- TL değerinde El Tipi Kodlama Cihazı satın almıştır. Kayıtlara 2020 Nisan ayında giren cihaz için 1.400.- TL tutarında amortisman hesaplanmıştır. İşletmenin 31.12.2023 tarihli bilançosunda ve mevcudunda bulunan makine, 2023 Aralık ayı sonu itibari ile enflasyon düzeltilmesine tabi tutulmuş olup, kayıtlar aşağıdaki şekilde oluşturulmuştur.

Yİ-ÜFE (2023/12)	: 2915,02
Yİ-ÜFE (2020/04)	: 474,69
DK (Düzeltilme Katsayısı)	: $2915,02/474,69=6,14089$
Düzeltilmiş Tutar	: $3.500 \times 6,14089=21.493,12$
Enflasyon Düzeltilme Farkı	: $21.493,12-3.500=17.993,12$
Birikmiş Amortisman Tutarı	: 1.400.- TL
Düzeltilme Katsayısı (Oranı) Hesaplama:	$21.493,12/3.500=6,14089$
Düzeltilmiş Tutar	: $1.400 \times 6,14089=8.597,25$ TL
Enflasyon Düzeltilme Farkı	: $8.597,25-1.400= 7.197,25.-$ TL

		B	A
253.01.007 Kodlama Cihazı EDF H.	698.253.007 Tesis Makine Ve Cihazlar EDF H.	17.993,12 TL	17.993,13 TL
Tesis Makine Ve Cihazlar Hesabına İlişkin Enflasyon Düzeltilmesi			
698.01.007 Tesis Makine Ve Cihazlar Amortisman EDF H.	257.04.007 Kodlama Cihazı Amort. EDF H.	7.197,25 TL	7.197,25 TL
Kodlama cihazı amortismanı enflasyon düzeltmesi			

AN-EF Fındık Kıırma ve İşleme A.Ş 06.03.2021 tarihinde faaliyetinde kullanmak üzere, 800.000.-TL si kredili, olmak üzere 2.500.000.- TL'ye bir arsa satın almıştır. Aldığı arsayı 06.03.2021 tarihinde aktifine kaydetmiştir. 05.03.2021 tarihinde alınmış olan arsanın kredi borcu 12.09.2021 tarihinde kapatılmıştır. Çekilmiş krediye 240.000.- TL faiz tahakkuk etmiş; tahakkuk eden faiz maliyete eklenmiş ve toplam arsa maliyeti 2.740.000.- TL olarak oluşmuştur.

İşletme, aktifinde yer alan bu arsa için enflasyon düzeltmesi işlemi yapacak olup, öncelikle maliyete eklenen kredi faiz tutarının içinde yer alan Reel Olmayan Finansman Maliyetinin ;(ROFM)ayrıştırılması gerekmektedir.

İşletme Reel Olmayan Finansman Maliyetinin (ROFM) ayrıştırılması için;

1. Borç Tutarının Esas Alınması
2. Toplam Finansman Maliyeti

Yöntemlerinden “Borç Tutarının Esas Alınması” yöntemini benimsemiş ve kayıtlar aşağıdaki şekilde oluşturulmuştur.

Borcun kapatıldığı aya ait Yİ-ÜFE (2021/09) : 741,58

Borcun alındığı aya ait Yİ-ÜFE (2021/03) : 614,93

Borç tutarının esas alınması yöntemi katsayısı : $741,58 - 614,93 / 614,93 = 0,20596$

Sonuç 0 ile bir aralığında çıktığından toplam maliyet tutarının içinde ROFM vardır ve ayrıştırılacaktır

ROFM	: 800.000X0,20596 =164.768.-TL
Arsanın Düzeltmeye Esas Değeri	: 2.740.000-164.768=2.575.232.-TL
Yİ-ÜFE (2023/12)	: 2915,02
Yİ-ÜFE (2021/03)	: 614,93
DK (Düzeltme Katsayısı)	: 2915,02/614,93=4,74041
Düzeltmeye Esas Tutar	: 2.575.232x4,74041=12.207.655,53
Enflasyon Düzeltme Farkı	: 12.207.655,53-2.575.232=9.632.423,53.-TL

		B	A
250.01.002 Arsa	698.250.002 Arsa Ve Araziler EDF H.	9.632.423,53	9.632.423,53
Arsa Ve Araziler Hesabına İlişkin Enflasyon Düzeltmesi			2.952.270 TL

İşletmenin 31.12.2023 tarihli bilançosunda ve mevcudunda bulunan 1.259.523,52 TL tutarındaki stoklar, 2023 Aralık ayı sonu itibari ile enflasyon düzeltmesine tabi tutulacaktır. Stoklar, toplulaştırılmış yöntemlerden Basit Ortalama Yöntemine göre düzeltilmiş olup, kayıtlar aşağıdaki şekilde oluşmuştur.

Dönem Ortalama	2.915,02
Düzeltme Katsayısı	$= \frac{[(2.915,02) + (2.749,98)]}{2}$
	$= \underline{1,02913}$
Düzeltilmiş Değer	: 1.259.523,52 x 1,02913=1.296.213,44
Enflasyon Düzeltmesi Farkı	: 1.296.213,44 - 1.259.523,52=36.689,92

		B	A
153.01.001 Ticari Mallar EDF Hesabı		36.689,92 TL	
	698.153.001 Ticari Mallar Hesabına İlişkin Enflasyon Düzeltmesi		36.689,92 TL
Ticari Mallar Hesabına İlişkin Enflasyon Düzeltmesi			

31/12/2023 Tarihi düzeltme öncesi bilançoda yer alan 570- Geçmiş Yıllar Karları ve 580-Geçmiş Yıllar Zararları ile 590- Dönem Net Karı hesaplarında yer alan tutarlar yasal düzenleme gereği 698- Enflasyon Düzeltmesi Hesabına aktarılarak elimine edilmiş olup, ilgili kayıtlar aşağıdaki gibi oluşmuştur.

		B	A
570.01 001- Geçmiş Yıllar Karları		2.550.650,00	
590.01.001- Dönem Net Karı		1.291.473,52	
	698.570.001 Geçmiş Yıllar Karl.		2.550.650,00
	698.590.001 Dönem Net Karı		1.291.473.52
570 ve 590 Hesapların 698 Hesaba alınarak elimine edilmesi			

		B	A
698.580.001 Geçmiş Yıllar Zararları		324.655 TL	
	580.01.001 Geçmiş Yıllar Zararları		324.655 TL
580 Hesabın 698 Hesaba alınarak elimine edilmesi			

Yukarıda yapılan kayıtlar neticesinde enflasyon düzeltmesi kayıtlarından sonra nihai bilanço aşağıdaki şekilde oluşmuştur (Resmi Gazeti, 30 Aralık 2023 tarihli 32415 sayılı, 2. Mükerrer Sayısı VUK. Genel Tebliğ; 20.02.2024 Tarihli 213 Sayılı VUK Mükerrer Madde 298, Geçici Madde 33 VUK-165/2024-3/Enflasyon Düzeltmesi Uygulaması-15).

Aktif	AN-EF Fındık Kırma ve İşleme A.Ş. 31.12.2023		Pasif
	Tarihli Bilançosu (ED Sonrası)		
100 Kasa	25.890,00	300 Banka Kredileri	1.000.000,00
102 Bankalar	188.950,00	320 Satıcılar	650.875,00
120 Alıcılar	525.000,00	331 Ortaklara Borçlar	754.500,00
153- Ticari Mallar	1.296.213,44	360 Ödenecek Vergi ve Fonlar	28.565,00
Dönen Varlıklar Toplamı	2.036.053,44	KVYK Toplamı	2.433.940,00
250 Arazi ve Arsalar	13.527.955,13	500 Sermaye (Tamamı ödenmiş)	100.000,00
252 Binalar	2.821.302,00	502 Sermaye Düz.Olumlu Fark.	662.809,00
253 Tesis Makine Cihaz	3.887.791,12	570 Geçmiş Yıl Karları	19.807.410,39
254 Taşıtlar	598.747,50	580 Geçmiş Yıllar Zararları (-)	0,00
255 Demirbaşlar	132.310,20	590 Dönem Net Karı	0,00
257 Birikmiş Amort (-)	3.122.380,45		,
Duran Varlıklar Toplamı	20.968.105,95	Öz Sermaye	20.570.219,39
Aktif Toplamı	23.004.159,39	0,00	23.004.159,39

SONUÇ VE ÖNERİLER

“Fiyatlar genel düzeyindeki sürekli artış” olarak ifade edilen enflasyonun özellikle yüksek artışlarla seyrettiği ekonomilerde fiyatların sürekli yükseldiği, alım gücünün düştüğü izlenmektedir. Bu dönemde ekonomik dengelerin ve beraberinde gelir dağılımının da sarsıldığı, ekonomik sıkıntıların yanı sıra sosyolojik ve psikolojik bazı sorunları da tetikleyerek toplumun ve kurumların yaşam kalitesini olumsuz etkilediği bilinmektedir. Son yıllarda ülkemiz de ve tüm dünyada seyreden yüksek enflasyonist ortamın oluşmasına, ülkelerin kendi ekonomik karar ve uygulamalarının yanı sıra ülkeler arası fikir ayrılıkları ve çatışmalar, küresel veya lokal olarak yaşanan hastalıklar, savaşlar, doğal afetler gibi sarsıcı unsurlar da katkı sağlamıştır. Enflasyon etkisi mikro düzeyden makro düzeye; bireyleri, aileleri, topluları ülkeleri olumsuz etkilemektedir.

Yıllar itibari ile incelenen enflasyonist dönemlerde enflasyonun artan oranlı etkileri gözlemlenmiş ve sonuç itibari ile her dönem ihtiyaç duyulan önlemler alınmaya gayret edilmiştir. Bu dönemlerde arz-talep unsurları dikkate alınmış, finansal alanda çalışmalar gerçekleştirilmiş, ilgili döneme uygun para politikaları geliştirilmiştir. Başarı elde ettiği dönemlerde enflasyon oranlarında sınırlı artış yaşanmış ya da ılımlı enflasyon görülmüş; devamında da azalan oranlı skala izlenir hale gelmiştir. Aksi durumda ise, enflasyon oranlarında artış meydana gelmiş ve daha sıkı politikaların uygulaması kararları alınmıştır.

Günümüzde hissedilir ölçüde etki sağlayan enflasyon yeni tedbir alma durumlarını gündeme getirmiştir. Kamu kontrolü, fiyatları sabit kılma yönünde bakış açısı, krediler için uygulanan sıkı politikalar gündeme gelmiştir. Enflasyonu düşürmek için ülkelerin uyguladıkları Para, maliye ve bütçe politikaları yüksek önem arz etmektedir. Enflasyon muhasebesi hem işletme hem de işletme çevresindeki bilgi kullanıcıları için önem arz etmektedir. Türkiye’deki yüksek enflasyonist ortam işletmeler ve işletmelerin mali verileri (Bilanço, Gelir Tablosu vb.) üzerinde de tahribata yol açmış, işletmelerin mali tablolarındaki varlık ve kaynakları gerçeğe uygun değerleri ile ifade edilme yeteneğini kaybetmiştir. Enflasyon etkisi ile bozulan mali tablolar işletmelerin hinterlandında bulunan, işletme verilerinden faydalanacak olan ilgililerin gerçek, güvenilir ve tam zamanlı kararlar alabilmelerine imkân sağlamaktan çok uzaktadır. Mali tablolar üzerindeki olumsuz etkileri gidermek, mali tabloları gerçeğe uygun hale getirmek üzere düzeltilmesini

amaçlayan ve yasal düzenlemeleri hazırlanarak 31.12.2023 tarihli bilançolardan başlamak üzere uygulanmakta olan ayrıca seyreden yüksek enflasyon ortamına göre oluşturulan projeksiyonlarda gelecek birkaç yıl daha uygulanması öngörülen enflasyon muhasebesi işletme bilançolarını sağlıklı bir şekilde düzelterek kullanıcıların fayda sağlamasını hedeflemektedir.

Enflasyon her alanda olduğu gibi firmaları da olumsuz yönde etkilemektedir. İçinde buldukları durum, enflasyonun daha da yükselme ihtimali ile işletmeleri kâr marjını korumaya yönelik oluşturacakları hamlelere itmektedir. Kendilerini korumaya yönelik aldıkları bu tedbirlerin sertlik durumu, talep eden kesimin yaşam koşullarına yansımaktadır. Alım gücü azalmakta, mevcut standartlar sekteye uğramaktadır. Arz ve talep dengesinde oluşan bu durum zamanla kelebek etkisi ile öngörülemeyen sonuçlar doğurabilme ihtimaline yol açmaktadır.

İşletmelerin içinde buldukları belirsizlik sarmalındaki bu süreci yönetmelerini sağlayacak en önemli kalem, mevcutlarında bulunan sağlıklı bilgilerdir. İşletmeler her daim doğru bilgi ışığında kendilerini güncellemekte ve bir sonraki adımlarını bu veriler ışığında atmaktadır. Her zaman önem arz eden bu durum enflasyonist dönemlerde bir kat daha önem kazanmaktadır.

Enflasyondan etkilenen işletmeler, bu süreci nasıl yöneteceğinden belirleyeceği vizyona kadar, işletmelerin pusulası niteliğinde olan finansal tablolara ihtiyaç duymaktadır.

Enflasyon muhasebesi hem işletme hem de işletme çevresindeki bilgi kullanıcıları için önem arz etmektedir. Türkiye’de uygulanmakta olan ve gelecek birkaç yıl daha uygulanması öngörülen enflasyon muhasebesi, sunmuş olduğu, enflasyondan arındırılmış sağlıklı finansal tablolar ile alınacak doğru kararlar için işletmeleri iyileştirme yönüyle vücut bulmaktadır.

Enflasyon döneminde alınan tedbirlerin işletmeler için olan kısmı, pastada büyük paya sahiptir. 30 Aralık 2023 Tarihli 32415 Sayılı Resmî Gazete (2. Mükerrer) Sayısında yayınlanan 555 Sayılı Vergi Usul Kanunu Genel Tebliğinde işletme finansal tabloların enflasyon düzeltilmesi ve muhasebe süreçlerine yer verilmiştir. Daha sonra bu tebliğde yer alan açıklamaları örneklendirilerek netleştirmek üzere 165 Sayılı Sirküler yayınlanmıştır. İşletmelerin finansal tablolarının gerçek değerini yansıtmaları için enflasyondan arındırma süreçleri ve yöntemleri detaylı olarak ifade edilmiştir.

İşletmelerin sağlıklı finansal tablolara ulaşması için yapılacak müdahale, muhasebe kayıtları üzerinden yapılacak bir müdahale değildir. Finansal tabloların enflasyon karşısında güncellenmesi çeşitli endeksler yardımı ile düzeltilmesi mantığına dayanır. Bu süreç, düzeltilmiş olan finansal tabloların, paranın satın alma gücündeki gerçek değeri yansıtmasıyla son bulur.

Enflasyondan arındırma işlemleri parasal olmayan kalemler için yapılmaktadır. Bu işlemlerin yapılması için Türkiye İstatistik Kurumu tarafından hesaplanan Yİ-ÜFE oranları dikkate alınmakta, işletmenin yapısına ilişkin uygun formüller kullanılmakta ve yapılan hesaplamalar sonucu elde edilen veriler ilgili muhasebe kayıtlarına aktarılarak gerçeğe uygun verilere ulaşılmaktadır. Enflasyondan arındırılmış hali ile gerçeği yansıtan finansal tablolar, işletmeler için pusula görevi görmeye uygun hale gelmektedir.

İşletmeler için enflasyondan arındırma süreci bir örnekle ifade edildi.

AN-EF Fındık Kırma ve İşleme A.Ş. şirketimize ilişkin uygulamamızda enflasyondan arındırma işlemlerinde belirtilen maddeler izlenmiştir.

Binalar, taşıtlar, demirbaşlar, arazi, stoklar gibi parasal olmayan kalemler dikkate alınmıştır.

İlgili yıllara ilişkin Yİ-ÜFE değerleri dikkate alınarak Düzeltme Katsayısı hesaplanmıştır.

İlgili parasal olmayan kıymetin mevcut değeri ile düzeltme katsayısı çarpılmış; elde edilen sonuçtan binanın mevcut değeri çıkarılmış ve ilgili kıymet için enflasyon farkına ulaşılması sağlanmıştır. Elde edilen sonuç muhasebe kayıtlarına aktarılmıştır.

İlgili parasal olmayan kıymetin var ise mevcut birikmiş amortismanı da düzeltme oranı ile düzeltilmiş ve elde edilen düzeltme farkları muhasebe kayıtlarına aktarılmıştır.

İşletmenin Sabit kıymet alırken kullandığı kredinin faizinin tamamının maliyete eklendiği ifade edilmiştir. Bilançoya bir bütün olarak yansıyan bu toplam tutarda, enflasyon düzeltmesi işlemi için öncelikle enflasyon payına isabet eden faiz tutarının ayrıştırılması gerekmektedir. Enflasyon payına isabet eden bu tutar ROFM (Reel Olmayan Finansman Maliyeti) olarak ifade edilmektedir. ROFM ayrıştırılması için seçilen yöntemle ait olan formül uygulanmış ve ayrıştırma işlemi tamamlandıktan sonra düzeltmeye esas tutar belirlenerek düzeltilmesi yapılmış ve muhasebe kaydına aktarımı gerçekleştirilmiştir.

İşletmemizdeki stoklar için düzeltme işlemi yapılırken “Toplulaştırılmış Yöntemlerden olan “Basit Ortalama Yöntemi” seçilmiş ve düzeltme katsayısı bu yönteme göre hesaplanarak farklar bulunmuş ve ilgili muhasebe kaydı oluşturulmuştur.

İşletmenin Sermaye hesabı incelenerek sermaye tutarını oluşturan kalemler tespit edilmiş, ödenen nakdi tutarlar düzeltilerek oluşan olumlu fark, diğer bilanço kalemi düzeltmelerinden farklı olarak hesabın (500 Hesap) kendisine değil 502-Enflasyon Düzeltmesi Olumlu Farkları” hesabına kaydedilerek düzeltilmiştir.

Geçmiş yıllar karları / zararları hesabında bulunan tutarlar ile Dönem net karı 698 hesaba aktarılarak elimine edilmiştir.

Uygulama örneğimiz 2023 yılını kapsamaktadır. 2023 ve 2024 yılı enflasyon muhasebesi uygulamasından sonra oluşan fark tutarları için vergilendirme açısından farklı sonuçlar doğurmaktadır. Örneğimizdeki 2023 yılı enflasyon düzeltmesi sonucu muhasebe kayıtlarında oluşan farklar eksi ya da artı olarak “698 Enflasyon Düzeltmesi Hesabı’nda izlenmiş ve hesabın bakiyesine göre geçmiş yıllar karları veya zararları hesabına alınmıştır. Böylece 2023 yılı enflasyon düzeltmesi işlemlerinden doğan farklar gelir tablosuna yansımamış ve vergi ile ilişkilendirilmemiştir. Düzeltme sonucu oluşan Geçmiş Yıl Karı vergiye tabi tutulmayacağı gibi Geçmiş Yıl Zararı da zarar olarak kabul edilmeyecek ve indirim konusu yapılmayacaktır.

2024 ve 2025 yıllarında yapılacak enflasyon düzeltmesinde durum biraz daha farklılık arz etmektedir. Geçici Beyanname Dönemlerinde yapılacak düzeltmeler sonucu ortaya çıkacak kâr veya zarar vergi matrahını etkileyecektir. Daha detaylı ifade etmek gerekirse, enflasyon muhasebesi uygulandıktan sonra ortaya çıkan karlar vergi matrahına eklenecek ve bu durumda vergi ödenmesi söz konusu olacaktır. Zarar çıkması durumunda ise zararın, vergi matrahından düşürülmesi işlemi gerçekleştirilecektir.

Enflasyon muhasebesi uygulaması ihtiyari olmayıp belirlenen işletmeler için zorunludur. Yasal olarak yapılması zorunluluk arz eden bu müdahale yapılmadığı takdirde, işletmelerin finansal tablolarındaki veriler gerçeği yansıtmayacak, süreç yönetiminde, finansal tablo kullanıcıları için dönüşü güç hatalar meydana gelecektir. Bununla birlikte, parasal olmayan aktif kalemlerin parasal olmayan pasif kalemlerden fazla olması durumunda vergi ziyayı söz konusu olacaktır.

2023 yılı ve 2024 yılı enflasyon düzeltmesi sonucunda ortaya çıkan sonuçların etkileri farklılık göstermektedir. 2023 yılında yapılan enflasyon düzeltmesinin vergi

matrahına etkisi olmayacak, ancak 2023 yılının düzeltilmiş bilançosu, 2024 yılının açılış bilançosu olarak kabul edileceğinden dolayı matrahta dolaylı etkisi söz konusu olacaktır.

2023 yılı enflasyon düzeltmesi işlemi bir kere yapılmış, ortaya çıkan kar/zarar vergi matrahını etkilememiştir. Ancak 2024 yılında yapılacak enflasyon düzeltmesi üçer aylık geçici vergi dönemlerinde uygulanacağından sonucunda ortaya çıkan kâr veya zarar gelir tablosuna aktarılacak ve vergi matrahı üzerinde etkisi olacaktır.

Enflasyon düzeltmesi işlemi teknik ve sorumluluk gerektiren bir süreçtir. Doğru uygulanması için bilgi, donanım, zaman, detaylı eğitim ve kullanılacak programlarda uygun ve güvenilir bir alt yapıya ihtiyaç vardır.

Enflasyon düzeltme işlemlerinin üç aylık periyotlarla yapılması ön görülmektedir. İlgili sebepler göz önünde bulundurularak, enflasyon muhasebe işlemlerinin yılda bir defa yapılması konusunda yeniden bir değerlendirme yapılması gerekmektedir.

Enflasyon düzeltmesi ile ilgili yasal düzenlemeler daha kısa sürede yayınlanmalı, enflasyon düzeltmesi sonucunda mükelleflerin karşılaşacakları olumsuzluklar, oluşabilecek uyumsuzlukların önüne geçebilmek amacı ile mükelleflere daha detaylı, örneklandırılarak açıklanmış tebliğ, sirküler ve kılavuzlar hazırlanarak yayınlanmalıdır.

Enflasyon düzeltmesi işlemleri sırasında karşılaşılabilecek sorunların çözümüne ilişkin, kısa sürede ulaşılabilecek bir iletişim ağı oluşturularak sağlıklı bir enflasyon düzeltmesi yapılmasına destek olunması ve gerçeğe uygun mali tabloların hazırlanması sağlanmalıdır.

KAYNAKLAR

- Altınok, S. (2004). İktisada Giriş, Atlas Kitapevi, Konya
- Ankara Üniversitesi, (2017), “Açık Ders Malzemeleri”, https://view.officeapps.live.com/op/view.aspx?src=https%3A%2F%2Facikders.ankara.edu.tr%2Fpluginfile.php%2F22987%2Fmod_resource%2Fcontent%2F1%2F%25C4%25B0%25C5%259ELETME%2520AYRINTILI%2520B%25C4%25B0LAN%25C3%2587O%2520T%25C4%25B0P%25C4%25B0.doc&wdOrigin=BR, (21.03.2024).
- Arthur Hindmarch, M. A. (1977). Accounting an Introduction.
- Aslan, E, (2000), “Türkiye’nin Ekonomik Yapısı ve Güncel Sorunlar”, Muğla Üniversitesi.
- Ayboğa, M. H, (1999), “Mamul Maliyetlerinde Enflasyonist Etkiye Vergisel Önlemler ve Enflasyon Muhasebesi”, **Mükellefin Dergisi**.
- Aydın, N. ve Akdoğan, H., (1987), Muhasebe Teorileri, Ankara, Gazi Üniversitesi İBFF.
- Aydoğan, E. (2004). 1980’den Günümüze Türkiye’de Enflasyon Serüveni. **Yönetim ve Ekonomi Dergisi**, 11(1), 91-110.
- Camalcılar, Ö. ve Erdoğan, N, (1997), Genel Muhasebe. İstanbul: Beta Basım Yayım Dağıtım.
- Durmuş, A. H. ve Arat, M. E. (2000), İşletmelerde Mali Tablolar Tahlili İlkeler ve Uygulamalar. İstanbul: Marmara Üniversitesi Nihad Sayar.
- Feyiz, M. A, (2009), **Genel Muhasebe**, Trabzon: Ekin Yayınevi.
- Frisch, H., (1989), **Enflasyon Teorileri**, (E. O.-A. YİĞİDİM, Çev.) Ankara: Elif Matbaacılık.
- Güçlü, F. C. (2010). UFRS Mali Tablo İlkelerine Göre Tespit Edilen Kar Rakamı Üzerinden Düzenlenen Kar Dağıtım Tablosu. **İstanbul İktisat Dergisi**, s. 263-305.
- Hacırüstemoğlu, R., (1997), **Enflasyon Muhasebesi Uygulamaları**, İstanbul: Türekmen Kitapevi.
- İZSMMMÖ. İzmir Serbest Muhasebeciler Odası. İzmir .

- Kaval, H. (2008), **Uluslararası Finansal Raporlama Standartları(IFRS/IAS) Uygulama Örnekleri İle Muhasebe Denetimi**, Ankara: Gazi Yayınevi.
- Kepek, Y., & Yentürk, N. (2007), **Türkiye Ekonomisi**. İstanbul: Remzi Kitapevi.
- Keyder, Ç. (2004), **Ulusal Kalkınmacılığın İflası**, Metis Yayınları.
- Köroğlu, Ç. ve Uçma T., (2005), “Enflasyonun Mali Tablolar Üzerine Etkisi Ve Enflasyon Düzeltmesinin İşletmelere Uygulanması”, **Mevzuat Dergisi**.
- Küçük, Y, (1985), **Planlama Kalkınma ve Türkiye**, İstanbul: Tekin Yayınevi.
- Necmettin Erdoğan, N. A, (1995), **Finansal Tablolar ve Analizi**, İzmir: Barış Yayınları.
- Orhan, O. Z, (1995), **Başlıca Enflasyon Teorileri ve İstikrar Politikaları**, İstanbul: Filiz Kitapevi.
- Resmi Gazete, 30 Aralık 2023 tarihli 32415 sayılı, 2. Mükerrer Sayısı VUK. Genel Tebliği.
- Resmi Gazete, 20.02.2024 Tarihli 213 Sayılı VUK Mükerrer Madde 298, Geçici Madde 33 VUK-165/2024-3/Enflasyon Düzeltmesi Uygulaması-15).
- Sipahioğlu, Y. G, (2019), “Muhasebe, Muhasebecilik, Adli Muhasebe ve Türkiye’de Dört Büyük Denetim Şirketinin Verdiği Adli Muhasebe Hizmetleri”, İstanbul Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü.
- Soylu, K, (2013), **Açıklamalı Ve Örnekli Genel Muhasebe**, Ankara: Seçkin Yayıncılık.
- Şahin, H, (1995), **Türkiye Ekonomisi**, Bursa: Ezgi Kitapevi.
- Şavlı, T, (2023), “Uygulama Örnekleriyle Ums/Tms 29 Yüksek Enflasyonlu Ekonomilerde Finansal Raporlama Çerçevesinde Enflasyon Düzeltmesi”, İstanbul.
- Türkiye Milli Eğitim Bakanlığı (ty). Vergi Usul Kanunu Genel Tebliği. Resmi Gazete25387 (Mükerrer).
- T.C. Resmi Gazete. (1992 12 26). 1 Sıra No’ Lu Muhasebe Sistemi Uygulama Genel Tebliği(21447 (M)).
- TMSK, (2008) Finansal Tabloların Hazırlanma ve Sunulma Esaslarına İlişkin Kavramsal Çerçeve Hakkında Tebliğ Sıra No: tmsk.org.tr, (2008).
- TMSK, (2006), Türkiye Muhasebe Standartları Kurulu, Uluslararası Finansal Raporlama Standartları (IFRS/IAS) İle Uyumlu Türkiye Muhasebe Standartları, Ankara.

- Tokmakkaya, M, (2024). Enflasyon Düzeltmesi 31.12.2023 Uygulaması. [https://www.asmmmo.org.tr/userfiles/others/files/MURAT%20TOKMAKKAYA%20ENFLASYON%20D%3%9CZELTMES%4%B0%2031_12_2023\(2\).pdf](https://www.asmmmo.org.tr/userfiles/others/files/MURAT%20TOKMAKKAYA%20ENFLASYON%20D%3%9CZELTMES%4%B0%2031_12_2023(2).pdf)
- Trading Economics, (2024), “Arjantin Enflasyon Oranı” <https://tr.tradingeconomics.com/argentina/inflation-cpi>, (01.08.2024).
- Trading Economics, (2024), “Arjantin Faiz Oranı” <https://tr.tradingeconomics.com/argentina/interest-rate>, (01.08.2024).
- Turhan, S. E, (2007), “Enflasyon ve Ekonomik Büyüme İlişkisi: Türkiye Örneği”, Kahramanmaraş Sütçü İmam Üniversitesi, Sosyal Bilimler Enstitüsü İktisat Anabilim Dalı.
- Türkiye Hazine Bakanlığı, (2024). Enflasyon Düzeltmesi Uygulaması. Resmi Gazete(213 Sayılı Vergi Usul Kanunu Mükerrer Madde 298, Geçici Madde 33).
- Türkiye Maliye Bakanlığı, (2011), Muhasebe ve Finansman Finansal Tablo ve Raporlar 344MV0057. Ankara.
- Uluyol, O, (2021), **Sermaye Piyasalarında Yatırım ve Yatırımcılar**. Ankara: İskad Yayınevi.
- Vergi Sirküleri No:2024/17 - Enflasyon Düzeltmesine İlişkin Tebliğ. (2024). Resmi Gazete 17 (Mükerrer).
- Vergi Usul Kanunu Sirküleri /165. (2024). Ankara: T.C. Hazine Ve Maliye Bakanlığı Gelir İdaresi Başkanlığı.
- Web_1, Vergi Dosyası, (2017,)”Muhasebe Türleri: Genel Muhasebe Uzmanlık Muhasebesi Yönetim Muhasebesi”, <https://vergidosyasi.com/2017/05/16/muhasebe-turleri-genel-muhasebe-uzmanlik-muhasebesi-yonetim-muhasebesi/>, (28.04.2024).
- Web_2, Yörük, A, (2023), “Finansal Muhasebe Nedir” , [https://armaganyoruk.com/finansal-muhasebenedir/#:~:text=Herhangi%20bir%20i%C5%9Fletmenin%20finansal%20i%C5%9Flemleri,bi%C3%A7imde%20olu%C5%9Fturmak%20finansal%20muhasebenin%20amac%C4%B1d%C4%B1r.\(01.07.2024\).](https://armaganyoruk.com/finansal-muhasebenedir/#:~:text=Herhangi%20bir%20i%C5%9Fletmenin%20finansal%20i%C5%9Flemleri,bi%C3%A7imde%20olu%C5%9Fturmak%20finansal%20muhasebenin%20amac%C4%B1d%C4%B1r.(01.07.2024).)

- Web_3, "Maliyet Muhasebesi Nedir? Ne İşe Yarar?", (30.01.2023), Akinsoft:
[https://www.akinsoft.com.tr/blog-detay/maliyet-muhasebesi-nedir-ne-ise-yarar--432#:~:text=Maliyet%20muhasebesi%20%C3%BCretilen%20bir%20mal,pratik%20ve%20i%C5%9Flevsel%20bir%20sistemdir\(18.05.2024\).](https://www.akinsoft.com.tr/blog-detay/maliyet-muhasebesi-nedir-ne-ise-yarar--432#:~:text=Maliyet%20muhasebesi%20%C3%BCretilen%20bir%20mal,pratik%20ve%20i%C5%9Flevsel%20bir%20sistemdir(18.05.2024).)
- Web_4, Çekici, M., "Yönetim Muhasebesi", Ankara Açık Ders Malzemeleri:
[https://view.officeapps.live.com/op/view.aspx?src=https%3A%2F%2Facikders.ankara.edu.tr%2Fpluginfile.php%2F145765%2Fmod_resource%2Fcontent%2F0%2F1.%2520HAFTA.pptx&wdOrigin=BROWSELINK,\(16.02.2024\).](https://view.officeapps.live.com/op/view.aspx?src=https%3A%2F%2Facikders.ankara.edu.tr%2Fpluginfile.php%2F145765%2Fmod_resource%2Fcontent%2F0%2F1.%2520HAFTA.pptx&wdOrigin=BROWSELINK,(16.02.2024).)
- Web_5, Karakaş, E. (2023 10 18), "Muhasebe Nedir? Muhasebenin Tanımı ve Muhasebe Fonksiyonları" KolayBi: [https://www.kolaybi.com/blog/muhasebe-nedir#:~:text=verileri%20de%20i%C3%A7ermektedir.-,4\)%20Raporlama%20Fonksiyonu,i%C3%A7in%20do%C4%9Fru%20raporlama%20sonucu%20verir,\(22.05.2024\).](https://www.kolaybi.com/blog/muhasebe-nedir#:~:text=verileri%20de%20i%C3%A7ermektedir.-,4)%20Raporlama%20Fonksiyonu,i%C3%A7in%20do%C4%9Fru%20raporlama%20sonucu%20verir,(22.05.2024).)
- Web_6, Ergüden, E. (tarih yok), "Finansal Tablolar ve Fonksiyonları" Halkbank Kobi:
[https://www.halkbankkobi.com.tr/tr/uzmanina-danisin/makaleler/muhasebe-ve-denetim/finansal-tablolar-ve-fonksiyonlari.html,\(24.06.2024\).](https://www.halkbankkobi.com.tr/tr/uzmanina-danisin/makaleler/muhasebe-ve-denetim/finansal-tablolar-ve-fonksiyonlari.html,(24.06.2024).)
- Web_7, Eğilmez, M., (2019), "Kendime Yazılar", mahfiegilmez.com:
[https://www.mahfiegilmez.com/2019/09/bilanco.html,\(12.06.2024\).](https://www.mahfiegilmez.com/2019/09/bilanco.html,(12.06.2024).)
- Web_8, Satışların Maliyet Tablosu, (2021), Genel Piyasa: [https://www.genelpiyasa.com/akademi/kurslar/borsa-okulu/satislarin-maliyeti-tablosu/,\(03.03.2024\).](https://www.genelpiyasa.com/akademi/kurslar/borsa-okulu/satislarin-maliyeti-tablosu/,(03.03.2024).)
- Web_9, Nakit Akış Tablosu, (2021) Genel Piyasa: [https://www.genelpiyasa.com/akademi/kurslar/borsa-okulu/nakit-akis-tablosu/,\(03.03.2024\).](https://www.genelpiyasa.com/akademi/kurslar/borsa-okulu/nakit-akis-tablosu/,(03.03.2024).)
- Web_10, Ögenler, E, (2023), Enuygun.com, [https://www.enuygun.com/finans-rehberi/enflasyon-nedir/,\(03.03.2024\).](https://www.enuygun.com/finans-rehberi/enflasyon-nedir/,(03.03.2024).)
- Web_11, Türkiye ve Dünya Ekonomisindeki Son Gelişmeler, (2023), pwc.comtr:
[https://www.pwc.com.tr/turkiye-ve-dunya-ekonomisindeki-son-gelistmeler,\(11,07.2024\).](https://www.pwc.com.tr/turkiye-ve-dunya-ekonomisindeki-son-gelistmeler,(11,07.2024).)
- Web_12, TÜRKONFED, (2022), "IMF: Dünya Ekonomisi Resesyon Sürecinde"
TÜRKONFED: [https://www.turkonfed.org/tr/detay/3845/imf-dunya-ekonomisi-resesyon-surecinde,\(16.03.2024\).](https://www.turkonfed.org/tr/detay/3845/imf-dunya-ekonomisi-resesyon-surecinde,(16.03.2024).)

- Web_13, Miltimore, J. (2023), “Arjantin’in Yüksek Enflasyonu Açıklandı(Tek Grafikte)”, American Institue for Economic Researce: https://www-aier-org.translate.goog/article/argentinas-rampant-inflation-explained-in-one-chart/?_x_tr_sl=auto&_x_tr_tl=tr&_x_tr_hl=tr(24.05.2024).
- Web_14, Bağırđan, M. K. (2023), “2023 Yılı Enflasyon Muhasebesi: Enflasyon Düzeltmesi İşlem Adımları ve Parasal Olmayan Kıymetler”, MuhasebeTR: <https://www.muhasebettr.com/yazarlarimiz/muhammedkutubbagirđan/040/>,(22.02.2024).
- Web_15, Hangi Kar Dağıtıma Esas Alınmalıdır, (2018 04 17), İstanbul Yeminli Mali Müşavirler Odası: www.istanbulymmoo.org.tr, (05.05.2024).
- Yılmaz, A, (26.02.2024), “Özkaynak Hesaplarının Düzeltilmesi ve Kar Dağıtımına Etkileri”, Vergiport
- Yükü, S. Özkan, S. (2003), **Enflasyon Muhasebesi**, Ankara: Yaklaşım Yayıncılık.

